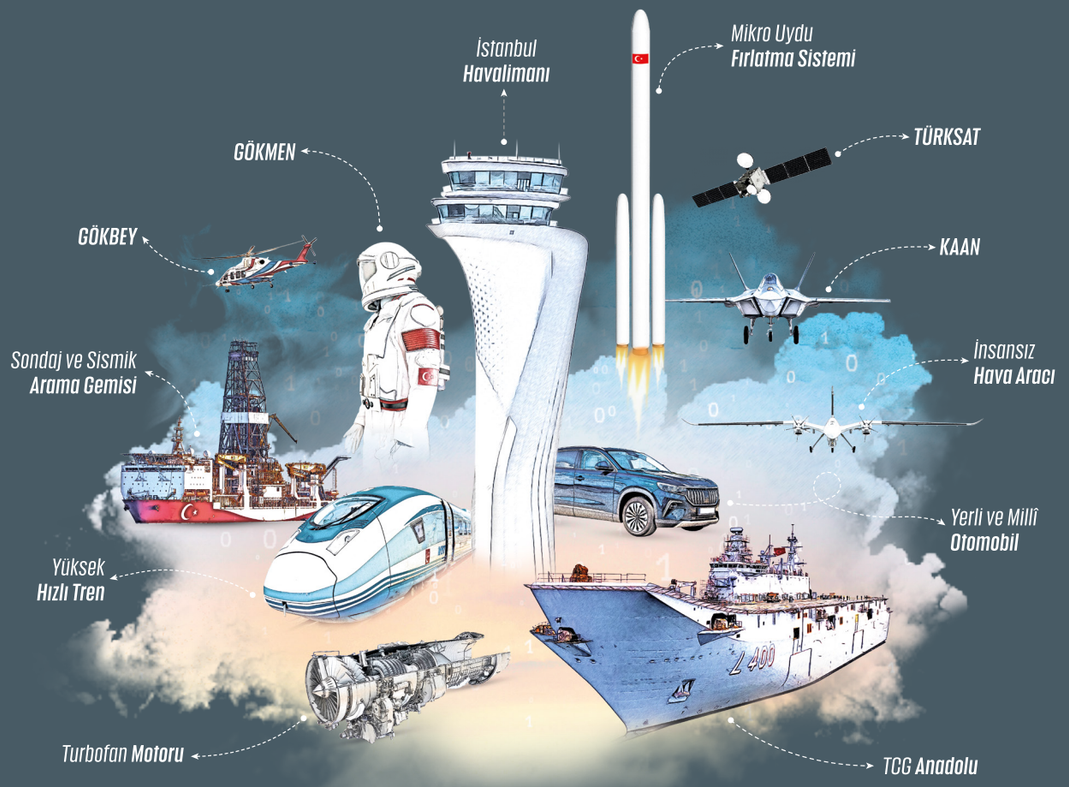
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu KUR'AN-I KERİM 8. Sınıf Ders Kitabı

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI | ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU | DERS KİTABI

KUR'AN-I KERİM

8. SINIF

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

8. SINIF
DERS KİTABI

YAZARLAR

Kadir ACAR
Seyit Enes GENÇ

DEVLET KİTAPLARI
Ankara, 2026

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI NO ..... : 9231
DERS KİTAPLARI DİZİSİ NO ..... : 1917

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör

Hatice Tuncer UÇAR

Dil Uzmanı

Sibel TOK

Görsel Tasarımcılar

Hakan ÖZTÜRK

Okan HAYDAROĞLU

Program Geliştirme Uzmanı

Mustafa ÇALIŞKAN

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Ahmet CANSIZ

Rehberlik Uzmanı

Murat UZUNOĞLU

ISBN 978-975-11-7741-4

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 28/12/2023 tarih ve 118 sayılı Kurul kararı ile 2024 - 2025 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süre ile Ders Kitabı olarak kabul edilmiştir.

Kurulca bu kitabın kabul edilmiş olması ders kitabından yayınevi ve yazarın sorumluluğunu kaldırmaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

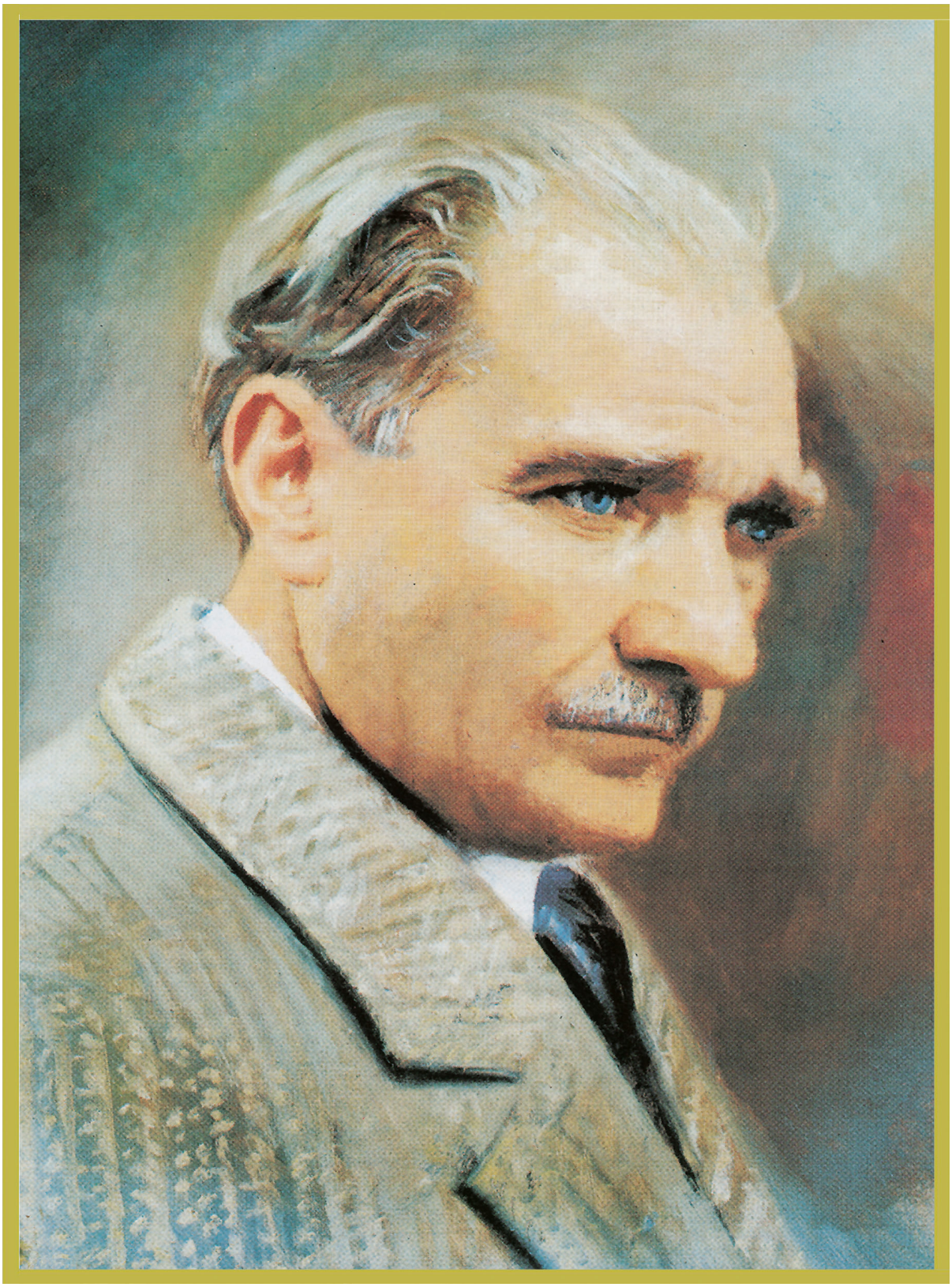
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ORGANİZASYON ŞEMASI 8
KISALTMALAR DİZİNİ 9

1. ÜNİTE 10
KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM 11
I. KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL KONULARI 12
1. Tevhit 13
2. Risalet 16
3. Ahiret 18
II. KUR'AN-I KERİM'İN MESAJINI ANLIYORUM 21
1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Yakub, Hz. Yusuf 21
2. Sureleri Tanıyorum: Hucurat Suresi 31
3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum: Neml 19 37
4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: İslam, Takva, Sabır, Sulh 41
Ünite Değerlendirme Soruları 46

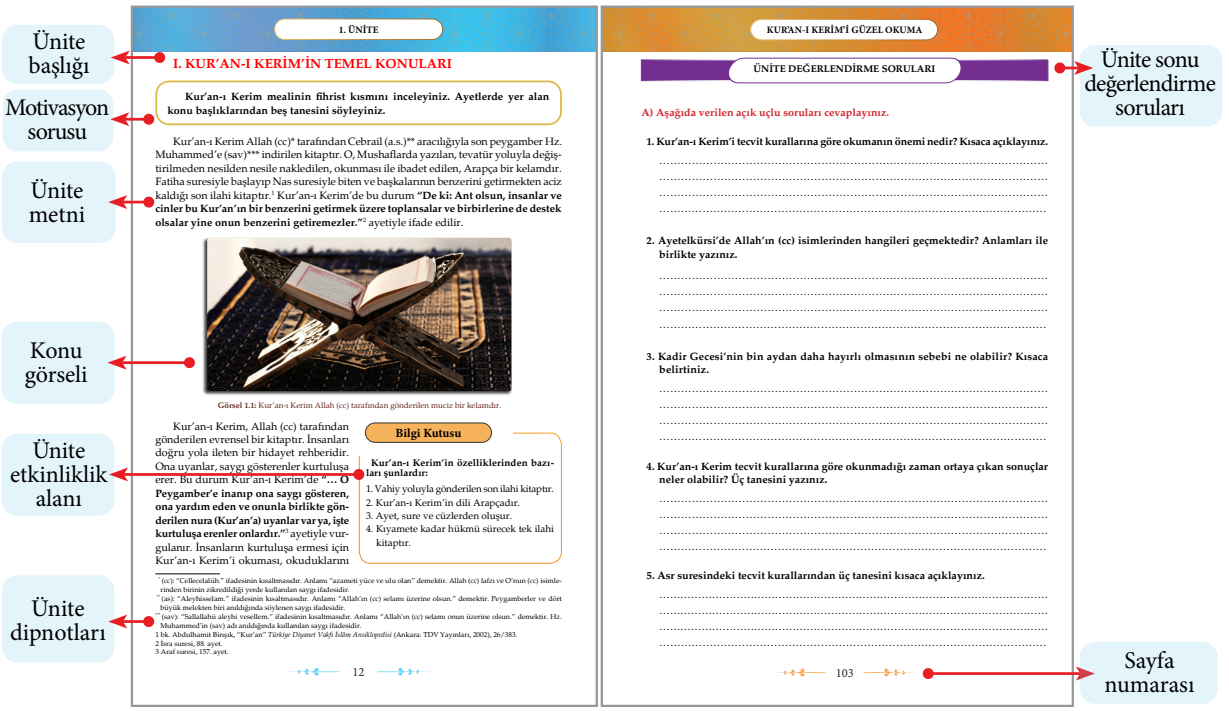
2. ÜNİTE 50
KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA 51
I. OKUNACAK SURE VE AYETLER 78
1. Furkan Suresi 78
2. Hucurat Suresi 68
3. Rahman Suresi 64
4. Cuma Suresi 58
5. Nebe Suresi 55
II. TECVİT BİLGİSİ 79
1. İdgamlar 79
1.1. İdgam-ı Mea'l-gunne 79
1.2. İdgam-ı Bila-gunne 81
2. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri 82
3. Ra'nın Hükümleri 86
4. Vakıf, İbtida, Vasıl ve İşaretleri 90
5. Secde Ayetleri ve İşareti 96
III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI 99
1. Asr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum 99
2. Kadir Suresini ve Anlamını Öğreniyorum 100
3. Ayetelkürsi ve Anlamını Öğreniyorum 101
Ünite Değerlendirme Soruları 103

SÖZLÜK 107
KAYNAKÇA 112
CEVAP ANAHTARI 114
GÖRSEL VE GENEL AĞ KAYNAKÇASI 114

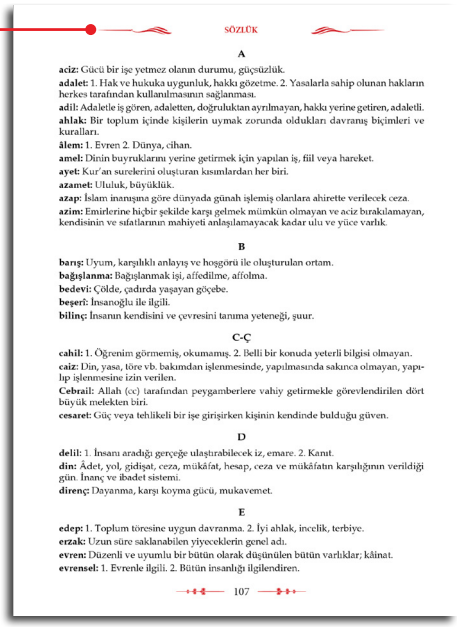
Türkiye'nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası 115
Türk Dünyası Haritası 116

ORGANİZASYON ŞEMASI

Sözlük

SÖZLÜK

A

aciz: Gücü bir işe yetmez olanın durumu, güçsüzlük.
adalet: 1. Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme. 2. Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması.
adil: Adaletle iş gören, adaletten, doğruluktan ayrılmayan, hakkı yerine getiren, adaletli.
ahlak: Bir toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları.
âlem: 1. Evren 2. Dünya, cihan.
amel: Dinin buyruklarını yerine getirmek için yapılan iş, fiil veya hareket.
ayet: Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.
azamet: Ululuk, büyüklük.
azap: İslam inanışına göre dünyada günah işlemiş olanlara ahirette verilecek ceza.
azim: Emirlerine hiçbir şekilde karşı gelmek mümkün olmayan ve aciz bırakılamayan, kendisinin ve sıfatlarının mahiyeti anlaşılamayacak kadar ulu ve yüce varlık.

B

barış: Uyum, karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile oluşturulan ortam.
bağışlanma: Bağışlanmak işi, affedilme, affolma.
bedevi: Çölde, çadırda yaşayan göçebe.
beşerî: İnsanoğlu ile ilgili.
bilinç: İnsanın kendisini ve çevresini tanıma yeteneği, şuur.

C-Ç

cahil: 1. Öğrenim görmemiş, okumamış. 2. Belli bir konuda yeterli bilgisi olmayan.
caiz: Din, yasa, töre vb. bakımdan işlenmesinde, yapılmasında sakınca olmayan, yapılıp işlenmesine izin verilen.
Cebrail: Allah (cc) tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen dört büyük melekten biri.
cesaret: Güç veya tehlikeli bir işe girişirken kişinin kendinde bulduğu güven.

D

delil: 1. İnsanı aradığı gerçeğe ulaştırabilecek iz, emare. 2. Kanıt.
din: Âdet, yol, gidişat, ceza, mükâfat, hesap, ceza ve mükâfatın karşılığının verildiği gün. İnanç ve ibadet sistemi.
direnç: Dayanma, karşı koyma gücü, mukavemet.

E

edep: 1. Toplum töresine uygun davranma. 2. İyi ahlak, incelik, terbiye.
erzak: Uzun süre saklanabilen yiyeceklerin genel adı.
evren: Düzenli ve uyumlu bir bütün olarak düşünülen bütün varlıklar; kâinat.
evrensel: 1. Evrenle ilgili. 2. Bütün insanlığı ilgilendiren.

KAYNAKÇA

Abdulkerîm El-Kuşeyrî. *Letâifu'l-İşârât Kuşeyrî Tefsiri*. 6 cilt. çev. Mehmet Yalar, İstanbul: İlk Harf Yayınevi, 2013.

Atar, Fahrettin. "Sulh". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 37: 481-485. İstanbul: TDV Yayınları, 2009.

Bilmen, Ömer Nasuhi. *Kur'an-ı Kerim'in Tefsiri ve Türkçe Meâli Alisi*. 8 cilt. İstanbul: İpek Yayın Dağıtım, ts.

Birışık, Abdulhamit. "Kur'an". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 35: 383-388. İstanbul: TD Yayınları, 2008.

Buhari. *Sahih-i Buhârî*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1992.

Çağıcı, Mustafa. "Dua". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 9: 536-539. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

Çakan, İsmail L. ve Mehmed N. Solmaz. *Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Peygamberler ve Tevhîd Mücâdelesi*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2006.

Çelebi, Ilyas. "Kelime-i Şehâdet". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Ek-2: 36-37. İstanbul: TDV Yayınları, 2019

Çetin, Abdurrahman. "Tilâvet secdesi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 41: 157-159. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Çetin, Abdurrahman. "Vakf ve İhtidâ". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 42: 461-463. İstanbul: TDV Yayınları, 2012

Çetin, Mustafa. "Ayetü'l-Kürsî". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 4: 244-245. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Çetin, Abdurrahman. *Kur'an Okuma Esasları*. Bursa: Emin Yayınları, 2020.

Cilacı, Osman. "Dua". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 9: 535-536. İstanbul: TDV Yayınları, 1994

Eroğlu, Muhammed. "Asr Sûresi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 3: 502. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Ersoy, Mehmet Âkif. *Safahat*. haz. M. Ertuğrul Düzdağ. İstanbul: Çağrı Yayınları, 2008.

Erul, Bünyamin. "Vedâ Hutbesi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 42: 591-593. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

et-Taberi, İbni Cerir. *Taberî Tefsiri*. çev. Mehmet Keskin. 6 cilt. İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.

Gökçe, Cüneyt. "Berzah". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 5: 525. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.

Hadislerle İslâm. Mehmet Emin Özafşar vd. 1 7 Cilt, İzmir: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 4. Basım, 2020.

Harman, Ömer Faruk. "Süleyman". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 38: 56-60. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Harman, Ömer Faruk. "Ya'kûb". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 43: 274 276. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.

Kaynakça

ETKİNLİK BAŞLIKLARI

Kitabınızda işlenen konunun daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunacak çeşitli etkinlikler yer almaktadır.

Yorumlayalım | Bilgi Kutusu | Paylaşalım
Sıra Sizde | Dinleyelim | Yazalım
Araştıralım | Takip Edelim | Dikkat Edelim
Tartışalım | Okuyalım

Kitap genelinde

- Kısaltmalarda Türk Dil Kurumu Kısaltmalar Dizini,
- Konu ve kazanımlar ele alınırken Ortaokul–İmam Hatip Ortaokulu Kur'an-ı Kerim Dersi (5-8. Sınıflar) Öğretim Programı,
- Kavramlar, ayet ve sure isimlerinin yazımında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu,
- Ayet meallerinde Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları kullanılmıştır.

KISALTMALAR

as	: Aleyhisselam	ed.	: editör	TDK	: Türk Dil Kurumu
bk.	: bakınız	haz.	: hazırlayan	TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
cc	: Cellecelalüh	Hz.	: Hazreti	ts.	: tarihsiz
çev.	: çeviren	MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı	vd.	: ve diğerleri
DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı	sav	: Sallallahü aleyhi vesellem		

1. ÜNİTE

Ünite Pdf Dosyası

Ünite Özet Sunusu

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

Neler Öğreneceğiz?

- Kur'an-ı Kerim'in temel konularını,
- Hz. Yakub, Hz. Yusuf kıssalarının temel özelliklerini,
- Hucurat suresinin genel özelliklerini,
- Neml suresinin 19. ayetinde yer alan duanın anlamını,
- İslam, takva, sabır, sulh kavramlarının anlamlarını öğreneceğiz.

Ünitemize Hazırlanalım

1. Kur'an-ı Kerim'de yer alan temel konular nelerdir?
2. Hz. Yusuf hakkında neler biliyorsunuz?
3. Toplum açısından faydalı olan ve Kur'an-ı Kerim'de de bahsedilen ahlaki ilkeler hakkında neler söyleyebilirsiniz?
4. Bildiğiniz bir duayı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
5. İslam, takva, sabır ve sulh kavramları sizin için ne ifade ediyor?

I. KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL KONULARI

Kur'an-ı Kerim mealinin fihrist kısmını inceleyiniz. Ayetlerde yer alan konu başlıklarından beş tanesini söyleyiniz.

Kur'an-ı Kerim Allah (cc)* tarafından Cebrail (as)** aracılığıyla son peygamber Hz. Muhammed'e (sav)*** indirilen kitaptır. O; Mushaflarda yazılan, tevatür yoluyla değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ile ibadet edilen, Arapça bir kelamdır. Fatiha suresiyle başlayıp Nas suresiyle biten ve başkalarının benzerini getirmekten aciz kaldığı son ilahi kitaptır.[1] Kur'an-ı Kerim'de bu durum **"De ki: Ant olsun, insanlar ve cinler bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek üzere toplansalar ve birbirlerine de destek olsalar yine onun benzerini getiremezler."**[2] ayetiyle ifade edilir.

Görsel 1.1: Kur'an-ı Kerim Allah (cc) tarafından gönderilen muciz bir kelamdır.

Kur'an-ı Kerim, Allah (cc) tarafından gönderilen evrensel bir kitaptır. İnsanları doğru yola ileten bir hidayet rehberidir. Ona uyanlar, saygı gösterenler kurtuluşa erer. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de **"... O Peygamber'e inanıp ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nura (Kur'an'a) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır."**[3] ayetiyle vurgulanır. İnsanların kurtuluşa ermesi için Kur'an-ı Kerim'i okuması, okuduklarını

Bilgi Kutusu

Kur'an-ı Kerim'in özelliklerinden bazıları şunlardır:

1. Vahiy yoluyla gönderilen son ilahi kitaptır.
2. Kur'an-ı Kerim'in dili Arapçadır.
3. Ayet, sure ve cüzlerden oluşur.
4. Kıyamete kadar hükmü sürecek tek ilahi kitaptır.

* (cc): "Cellecelalüh." ifadesinin kısaltmasıdır. Anlamı "azameti yüce ve ulu olan" demektir. Allah (cc) lafzı ve O'nun (cc) isimlerinden birinin zikredildiği yerde kullanılan saygı ifadesidir.

** (as): "Aleyhisselam." ifadesinin kısaltmasıdır. Anlamı "Allah'ın (cc) selamı üzerine olsun." demektir. Peygamberler ve dört büyük melekten biri anıldığında söylenen saygı ifadesidir.

*** (sav): "Sallallahü aleyhi vesellem." ifadesinin kısaltmasıdır. Anlamı "Allah'ın (cc) selamı onun üzerine olsun." demektir. Hz. Muhammed'in (sav) adı anıldığında kullanılan saygı ifadesidir.

1 bk. Abdulhamit Birışık, "Kur'an" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 2002), 26/383.

2 İsra suresi, 88. ayet.

3 Araf suresi, 157. ayet.

anlaması ve hayatına uygulaması gerekir. Kur'an-ı Kerim'de insanları ilgilendiren pek çok konu yer alır. Kur'an-ı Kerim'in temel konularından birkaçı tevhit, risalet ve ahirettir.

Yorumlayalım

…
İbret olmaz bize, her gün okuruz ezber de!
Yoksa, bir maksat aranmaz mı bu âyetlerde?
Lâfzı muhkem yalınız, anlaşılan Kur'ân'ın:
Çünkü kaydında değil, hiçbirimiz manânın:
Ya açar Nazm-ı Celîl'in, bakarız yaprağına;
Yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına.
İnmemiştir hele Kur'ân, bunu hakkıyle bilin,
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için!
…

(Mehmet Âkif ERSOY, *Safahat*, 158-159.)

Şiirde Kur'an-ı Kerim' in hangi yönüne dikkat çekilmektedir? Yorumlayınız.

1. Tevhit

Sözlükte "tek ve bir olmak" anlamına gelir. Vahd (vahdet) kökünden türeyen **tevhit** "bir şeyin bir ve tek olduğunu kabul etmek"tir. Terim olarak tevhit Allah'ın (cc) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bir olduğuna inanmak ve bu inanca uygun olarak yalnızca O'na kulluk etmektir.[4] Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e (sav) kadar tüm peygamberlere gelen ortak mesaj tevhittir. Allah (cc), bu konuda Kur'an-ı Kerim'de **"Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere 'Şüphesiz, benden başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse bana ibadet edin.' diye vahyetmişizdir."**[5] buyurur. Bütün peygamberler de insanları Allah'tan (cc) başka ilah olmadığına inanmaya çağırır. Allah'ın (cc) tekliği konusunda Hz. Muhammed (sav) de *"Benim ve benden önceki peygamberlerin yaptığı en faziletli dua şudur: 'Allah'tan başka ilah yoktur, O her bakımdan tektir, ortağı ve benzeri yoktur.'"*[6] buyurur.

Görsel 1.2: Allah'ın (cc) isimlerinden eşi, benzeri, örneği ve ortağı bulunmayan, parçalara bölünmeyen, tek olan anlamına gelen "el-Vahid" isminin hattı.

Kur'an-ı Kerim'de tevhit inancı ile ilgili birçok ayet bulunur. Allah'tan (cc) başka ilah olmadığı şahitlerle birlikte desteklenerek açıkça ifade edilir. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de **"Allah, melekler ve ilim sahipleri O'ndan başka ilah olmadığına adaletle şahitlik ettiler. O'ndan başka ilah yoktur. O mutlak güç sahibidir, hüküm ve**

4 bk. Mevlüt Özler, "Tevhid", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 41/18.
5 Enbiya suresi, 25. ayet.
6 İmam Malik, Muvatta, Hac, 81.

hikmet sahibidir."[7] ayetiyle belirtilir. Allah'ın (cc) her şeyi yaratan, her şeye gücü yeten tek ilah olduğu da ayetlerle vurgulanır. Kur'an-ı Kerim'de bu duruma **"İşte sizin Rabbiniz Allah. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. O her şeyin yaratıcısıdır. Öyle ise O'na kulluk edin. O her şeye vekil (her şeyi yöneten, görüp gözeten)dir."**[8] ayetiyle dikkat çekilir.

Paylaşalım

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
"De ki: O, Allah'tır, tektir."
"Allah Sameddir. (Her şey O'na muhtaçtır, o, hiçbir şeye muhtaç değildir.)"
"Doğurmamış ve doğmamıştır."
"O'nun hiçbir dengi yoktur."

(İhlas suresi, 1-4. ayetler.)

İhlas suresinde Allah'ın (cc) hangi özelliklerinden bahsedilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Tevhit inancına göre Allah'tan (cc) başka bir yaratıcının olduğuna inanmak veya birden fazla yaratıcıya inanmak şirktir. Allah'ın (cc) zatında, sıfatlarında, fiillerinde veya ibadet edilmesinde O'na ortak koşmak da şirktir.[9] Tevhit inancı birden fazla tanrı anlayışına sahip olan her türlü düşünceyi reddeder. Bunun belirgin ifadelerinden birisi de Fatiha suresinde şu ayette yer alır: **"(Allah'ım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz."**[10]

Görsel 1.3: Fatiha suresi 5. ayeti "İyyâke na'budü ve iyyâke nesteîn" hat örneği.

Yorumlayalım

"Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka ilahlar olsaydı kesinlikle ikisinin de düzeni bozulurdu. Demek ki arşın Rabbi Allah, onların nitelemelerinden uzaktır, yücedir."

(Enbiya suresi, 22. ayet.)

Verilen ayette yaratıcının tek olduğu hangi ifadelerle açıklanmıştır? Yorumlayınız.

7 Al-i İmran suresi, 18. ayet.
8 Enam suresi, 102. ayet.
9 bk. Mustafa Sinanoğlu, "Şirk", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 2010), 39/193.
10 Fatiha suresi, 5. ayet.

İslam'a girmek isteyen bir kimsenin yapması gereken ilk şey kelimeitevhit veya kelimeişehadeti içtenlikle benimsemesi ve bunu söz ile ifade etmesidir. Kelimeitevhidi söyleyen her Müslüman, Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine olan inancını ifade eder. Bunu benimseyen kişi Allah'tan (cc) başka ilah olmadığına, Hz. Muhammed'in (sav) O'nun peygamberi olduğuna iman eder. Böylece her Müslüman Allah'ın (cc) varlığını ve birliğini dile getirirken O'na hiçbir şekilde ortak koşmayacağının sözünü verir.

Görsel 1.4: Kelimeitevhit: "La ilâhe illallah Muhammedürrasulüllâh." hat örneği.

Kelimeitevhit ile kelimeişehadet içerik olarak aynıdır. Kelimeişehadet İslam'ın beş temel esasından ilki olup "tanıklık etmek" anlamına gelir. Dinî bir terim olarak kişinin, Allah'tan (cc) başka ilah bulunmadığına, Hz. Muhammed'in (sav) O'nun kulu ve elçisi olduğuna gönülden inanıp bunu da sözle ifade etmesidir.[11]

Kelimeişehadetin Arapçası: اَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ tür.

Tevhit inancına sahip her Müslüman sadece Allah'a (cc) boyun eğer. O'ndan başka hiçbir şeye kulluk etmez. Müslümanlar tüm ibadetlerini yalnızca Allah (cc) rızası için yapar.

Görsel 1.5: Kelimeişehadet: "Eşhedü ellâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve rasûlüh" hat örneği.

11 bk. İlyas Çelebi, "Kelime-i Şehadet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 2019), Ek-2/36.

Yazalım

Kur'an-ı Kerim mealinden tevhit inancı ile ilgili ayetler bulunuz. Bulduğunuz ayetleri örnekteki gibi yazınız.

- "Allah kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayandır. Diridir, kayyumdur."
  (Al-i İmran suresi, 2. ayet.)
- .....
- .....
- .....

2. Risalet

Sözlükte risalet "nübüvvet, peygamberlik, nebilik, elçilik" gibi anlamlara gelir. **Risalet** Allah'ın (cc) gönderdiği vahiyleri, emir ve yasakları alıp insanlara dinin gerçeklerini duyurma; söz, tutum ve davranışlarıyla açıklama makamı olarak tanımlanır.[12] Risalet ile görevlendirilen kişilere peygamber denir. Peygamber haber getiren elçidir. Kur'an-ı Kerim'de peygamber yerine nebi ve resul kelimeleri de kullanılır.[13]

Görsel 1.6: Allah'ın (cc) Resulü anlamında "Resulullah" hat örneği.

Peygamberler Allah'tan (cc) aldıkları vahiyleri insanlara duyurur ve uygulamalı olarak açıklar. Peygamberlik kişisel çabalarla elde edilen bir makam değil, ilahi bir seçimdir. Allah (cc) kendisine peygamberlik vereceği kişileri insanlara örnek olabilecek kişiler arasından seçer. O, peygamberleri insanlar arasından seçerek onların daha kolay anlaşılmasını amaçlar. Kur'an-ı Kerim'de bu durum **"Onlara bir ayet geldiği zaman 'Allah elçilerine verilenin bir benzeri bize de verilinceye kadar asla inanmayacağız.' derler. Allah elçilik görevini kime vereceğini çok iyi bilir..."**[14] ayetiyle açıklanır.

Bilgi Kutusu

Peygamberlerin Özellikleri

* Vahiy almak ve tebliğ etmek
* Mucize göstermek
* Beşerî niteliklere sahip olmak
* Doğru sözlü ve güvenilir olmak
* Allah (cc) tarafından seçilmiş olmak
* Günah işlemekten korunmuş olmak

(bk. Yusuf Şevki Yavuz, "Peygamber", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2007), 34/259-260.)

12 bk. Mehmet Sürmeli vd., *Dinî Terimler Sözlüğü*, ed. Ahmet Nedim Serinsu (Ankara: MEB Yayınları, ts.) "risalet", 287.
13 bk. Yusuf Şevki Yavuz, "Peygamber", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2007), 34/257.
14 Enam suresi, 124. ayet.

Peygamberler içinde yaşadıkları toplumun bir üyesidir. Onların da tüm insanlar gibi ihtiyaçları ve sorumlulukları vardır. Diğer insanlardan tek farkları Allah'tan (cc) vahiy almalarıdır. Kur'an-ı Kerim'de **"De ki: Ben de ancak sizin gibi bir insanım. Fakat bana ilahınızın yalnızca bir tek ilah olduğu vahyediliyor..."**[15] buyrulur. Peygamberler Allah'tan (cc) aldığı vahyi içinde yaşadığı toplumun dili ile insanlara tebliğ ederler. Bu durum insanlar tarafından vahyin anlaşılmasında, kabul edilip uygulanabilmesinde büyük kolaylıklar sağlar. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de **"Biz her peygamberi ancak kendi kavminin diliyle gönderdik ki onlara (Allah'ın emirlerini) iyice açıklasın..."**[16] ayetiyle açıklanır. Peygamberler içinde yaşadıkları toplumlara dinin nasıl yaşanacağını, ibadetlerin nasıl yapılacağını ve nasıl ahlaklı bir insan olunabileceğini yaşayarak gösterir.

Kur'an-ı Kerim'de Allah (cc) tarafından tebliğ ile görevlendirilen ancak isimleri bildirilmeyen birçok peygamberin bulunduğu ifade edilir.[17] Bazı peygamberlere kitap verildiği bazılarına ise verilmediği bildirilir. Allah'ın (cc) kendisine vahyettiği şeyleri öğrenip olduğu gibi insanlara aktaran, onları vahye inanmaya ve itaat etmeye çağıran peygamberlere nebi denir. Nebi kelimesinin çoğulu enbiyadır. Resul ise Allah (cc) tarafından kendisine yeni bir kitap verilen; insanları hak dine çağırmakla, dinî ve toplumsal hayatı Allah'ın (cc) emirlerine göre düzenlemekle görevli peygamberlere denir. Bununla birlikte nebi ve resul kavramları Kur'an-ı Kerim'de eş anlamlı olarak da kullanılır.[18] Kur'an-ı Kerim'de Hz. Muhammed'in (sav) hem nebi hem de resul olduğu vurgulanır. O nebilerin ve resullerin sonuncusudur.[19]

Bilgi Kutusu

İlahi kitaplar ve gönderildiği peygamberler:

* Tevrat - Hz. Musa
* Zebur - Hz. Davud
* İncil - Hz. İsa
* Kur'an-ı Kerim - Hz. Muhammed (sav)

Yazalım

Allah'ın (cc) insanlara peygamber göndermesinin sebepleri nelerdir? Aşağıdaki boşluklara örnekteki gibi yazınız.

- İnsanlara yol göstermektir.
- .....
- .....
- .....

15 Fussilet suresi, 6. ayet.
16 İbrahim suresi, 4. ayet.
17 bk. Mümin suresi, 78. ayet.
18 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 277.
19 bk. Ahzab suresi, 40. ayet.

3. Ahiret

Sözlükte **ahiret** "dünya hayatındaki amellerin, söz, davranış ve eylemlerin sonuçlarının alınacağı ve değerlendirileceği zaman" anlamına gelir.[20] İslam'ın inanç esasları arasında yer alır. İman eden kişi, ahirette dünya hayatından sonra yeniden diriltileceğine, dünyada yaptığı iyilik ve kötülüklerin karşılığını göreceğine inanır. Kur'an-ı Kerim'deki birçok ayette Allah'a (cc) iman ile ahiret gününe iman bir arada geçer.[21]

Bilgi Kutusu

İslam'ın inanç esasları:

* Allah'a (cc) iman
* Meleklere iman
* Kitaplara iman
* Peygamberlere iman
* Ahirete iman
* Kader ve kazaya iman

(bk. Yusuf Şevki Yavuz, "Âmentü", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 3/28-30.)

İnsanların yaptıklarının öldükten sonra kendilerine gösterileceği Kur'an-ı Kerim'de **"İnkâr edenler kesinlikle öldükten sonra diriltilmeyeceklerini iddia ettiler. De ki: Hiç de öyle değil, Rabbime ant olsun, mutlaka diriltileceksiniz, sonra da yaptıklarınız size elbette haber verilecektir. Bu, Allah'a kolaydır."**[22] ayetiyle belirtilir. Ahirete iman insanlara imtihan içerisinde olduklarına dair bilinç kazandırır. İnsanlar dünya hayatında yaptıkları iyi ya da kötü işlerin karşılığını görür. Yapılan hiçbir iş Allah (cc) katında karşılıksız kalmaz. Bu durum **"Artık kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse onun mükâfatını görecektir. Kim de zerre ağırlığınca bir kötülük işlerse onun cezasını görecektir."**[23] ayetiyle vurgulanır.

Paylaşalım

"... Yeryüzünü de ölü, kupkuru görürsün. Biz onun üzerine yağmur indirdiğimiz zaman kıpırdar, kabarır ve her türden iç açıcı çift çift bitkiler bitirir. Bu böyle. Çünkü Allah hakkın ta kendisidir. Şüphesiz O, ölüleri diriltir ve O her şeye hakkıyla kadirdir. Çünkü kıyamet muhakkak gelecektir. Onda hiçbir şüphe yoktur ve şüphesiz Allah kabirdeki kimseleri diriltecektir."

(Hac suresi, 5-7. ayetler.)

Verilen ayetleri ve görselleri insanın yaşamını düşünerek inceleyiniz. Bu ayetleri ve görselleri ilişkilendirerek ahiret ile ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

20 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 8.
21 bk. Al-i İmran suresi, 114. ayet.
22 Tegabün suresi, 7. ayet.
23 Zilzal suresi, 7-8. ayetler.

İslam inancına göre dünya hayatı geçici, ahiret hayatı ise kalıcıdır. İnanan insanın dünyadaki yaşamında bu ikisi arasında denge kurması gerekir. Kur'an-ı Kerim'de Müslüman bir kişinin sadece ahiret hayatını düşünerek dünya hayatından tamamen uzaklaşması uygun görülmez. İnsanlardan ahirete hazırlanırken dünya hayatını da ihmal etmemeleri istenir.[24] İslam inancında gerçek hayatın ahiret yurdu olduğu da vurgulanır. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: **"… Ahiret yurduna gelince işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi!"**[25]

Allah (cc) insanlara ahiret hayatında vadettiği güzellikleri, dünyada da vadeder. Bunun için de müminlerin iyi ve güzel işler yapması gerekir. Allah'ın (cc) bu vaadi Kur'an-ı Kerim'de **"Erkek veya kadın, kim mümin olarak iyi iş işlerse elbette ona hoş bir hayat yaşatacağız ve onların mükâfatlarını yapmakta olduklarının en güzeli ile vereceğiz."**[26] ayetiyle açıklanır.

İnsanlar yaptıkları her şeyin hesabını Allah'a (cc) verirler. Bu hesap sonunda sevapları fazla olanlar cennete, günahları fazla olanlar ise cehenneme gider.

Yazalım

Ahirete imanın kişiye kazandırdıkları nelerdir? Aşağıdaki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

- Dünyanın imtihan yeri olduğu bilincini kazandırır.
- .....
- .....
- .....

Görsel 1.7: Dünyada yapılan her iyiliğin ahirette bir karşılığı olacaktır.

24 bk. Kasas suresi, 77. ayet.
25 Ankebut suresi, 64. ayet.
26 Nahl suresi, 97. ayet.

Ahirete iman konusunun daha iyi anlaşılabilmesi için ahiretle ilgili bazı kavram ve ahiret hayatının aşamalarının bilinmesi gerekir.

Ahiret hayatının aşamaları:

Ölüm: Canlı hayatının sona ermesidir.

Kabir Hayatı: Ölümle mahşerdeki diriliş arasında insanların yaşayacağı berzah hayatını ifade eder.

Kıyamet: Sûrun üflenmesiyle dünyanın sonu ve bütün ölülerin diriltilerek mahşerde toplanacağı zamandır.

Ba's: Sûrun ikinci kez üflenmesiyle insanların Allah (cc) tarafından yeniden diriltilmesi olayıdır.

Haşr: Kıyamet gününde yeniden diriltilen bütün varlıkların hesaba çekilmek üzere bir meydana sevk edilip toplanmasıdır.

Mizan: Yapılan tüm amellerin tartıldığı adalet terazisidir.

Sırat Köprüsü: Müminlerin cennete giderken üzerinden geçecekleri alan, köprüdür. bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 331.

Cennet Cehennem: Cennet, müminlerin içerisinde sonsuza dek kalacakları yer. Cehennem, inanmayanların sonsuza dek kalacakları yerdir.

Ahiret hayatı ile ilgili bazı kavramlar:

Berzah: Ölümle başlayıp yeniden diriltilmeye kadar sürecek ara dönem, dünya ile ahiret arasındaki âlem ve kabir hayatıdır.

Sûr: İsrafil'in (as), kıyametin kopması ve insanların yeniden diriltilmesi için üfleyeceği alettir.

Mahşer: Ahirette insanların dirilerek Allah'ın (cc) huzurunda toplandığı yerdir.

Amel Defteri: İnsanların dünyadaki iyi ya da kötü tüm düşünce, söz ve davranışlarının yazıldığı defterdir.

II. KUR'AN'I KERİM'İN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Yakub, Hz. Yusuf

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf kıssasından "kıssaların en güzeli" olarak bahsedilmesinin sebebi ne olabilir?

Kıssa sözlükte "ders çıkarılması gereken anlatı, olay" anlamlarına gelir.[27] Terim olarak kıssa Kur'an-ı Kerim'deki geçmiş peygamberler ve milletlerle ilgili ibretli ve tarihî olaylar için kullanılır. Kur'an-ı Kerim'de kıssaların anlatılmasıyla insanların ibret alması amaçlanır.[28] Kur'an-ı Kerim'de yer alan kıssalardan biri de Hz. Yakub ve Hz. Yusuf kıssasıdır. Kur'an'ı Kerim'de "ahsenülkasas" (kıssaların en güzeli) olarak anlatılan Hz. Yusuf kıssası ile ilgili şu ifadelere yer verilir.**"Sana bu Kur'an'ı vahyetmekle kıssaların en güzelini anlatıyoruz. Hâlbuki daha önce sen bunlardan habersiz idin."**[29] Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf kıssası tek surede anlatılır. Bu surede Hz. Yusuf'un kıssasıyla birlikte Hz. Yakub'un kıssası da yer alır.

سُورَةُ يُوسُفَ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ
مِائَةٌ وَإِحْدٰى عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الٓرٰ ۚ تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۚ ١ اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ قُرْءٰنًا عَرَبِيًّا
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ٢ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ اَحْسَنَ الْقَصَصِ
بِمَآ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ هٰذَا الْقُرْاٰنَ ۖ وَاِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ
لَمِنَ الْغَافِلِينَ ٣ اِذْ قَالَ يُوسُفُ لِاَبِيهِ يٰٓاَبَتِ اِنِّي رَاَيْتُ اَحَدَ
عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَاَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ٤

Görsel 1.8: Hz. Yusuf kıssasının yer aldığı Yusuf suresinin ilk dört ayeti.

Hz. Yakub

Hz. Yakub, Hz. İbrahim'in torunu ve Hz. İshak'ın oğludur. Kenan diyarına - bugünkü Filistin topraklarına - gönderilen peygamberdir.[30] Allah (cc) Kur'an-ı Kerim'de **"İbrahim onları da onların taptıklarını da terk edince ona İshak ile Yakub'u bağışladık ve her birini peygamber yaptık."**[31] buyurur. Ayetlerde Hz. Yakub'dan İsrail olarak da bahsedilir.[32] Hz. Yakub Kur'an-ı Kerim'de Allah (cc) tarafından hayırlı kimseler arasında anılır.[33] Hadislerdeyse Hz. Yakub "nebi ve kerim" olarak zikredilir.[34]

Hz. Yakub peygamberliği süresince bazı sıkıntılar çeker. Bu sıkıntılara hep sabredip şükreder. Hiçbir zaman şikâyette bulunmaz. Hz. Yakub yaşadıklarına gösterdiği sabırla insanlara örnek olur. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yakub'un çektiği sıkıntılara karşılık

27 Akalın vd., "kıssa", 1426.
28 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 204.
29 Yusuf suresi, 3. ayet.
30 bk. Ömer Faruk Harman, "Ya'kûb", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2013), 43/274-276.
31 Meryem suresi, 49. ayet.
32 bk. Hayreddin Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020), 4/265.
33 bk. Sad suresi, 45-47. ayetler.
34 bk. Buhari, Enbiyâ, 19.

tek güvencesinin Allah (cc) olduğu **"… Yakub dedi ki: 'Hayır! Nefisleriniz sizi aldatıp böyle bir işe sürükledi. Artık bana düşen, güzel bir sabırdır. Anlattıklarınıza karşı yardımı istenilecek de ancak Allah'tır.'"**[35] ayetiyle vurgulanır.

Hz. Yakub evlatları ile imtihan olur. Bu imtihan oğlu Hz. Yusuf'a olan özlemiyle başlar. Bunun nedeni Hz. Yusuf'un kardeşleri tarafından tuzak kurularak kendisinden koparılmasıdır. Hz. Yakub uzun yıllar Hz. Yusuf'tan ayrı kalmasına rağmen onu sabırla bekler, Allah'tan (cc) ümidini hiçbir zaman kesmez. Yıllar sonra evladı Hz. Yusuf'a kavuşmasıyla hasreti sona erer.

Hz. Yusuf

Hz. Yusuf, Hz. Yakub'un on iki çocuğundan biridir. Hz. Yakub gibi o da peygamberlikle görevlendirilir. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf; ihlaslı, ilim ve hikmet sahibi, güzel yaradılışlı, rüya yorumlamasını bilen, mülk ve saltanatı olan bir peygamber olarak tanıtılır.[36]

Hz. Yusuf'un Rüyası

Hz. Yakub, oğlu Hz. Yusuf'u çok sever. Hz. Yusuf gördüğü bir rüyayı babasına anlatır. Hz. Yusuf'un gördüğü rüya Kur'an-ı Kerim'de **"Hani Yusuf babasına 'Babacığım! Gerçekten ben (rüyada) on bir yıldızı, Güneş'i ve Ay'ı gördüm. Gördüm ki onlar bana boyun eğiyorlardı.' demişti."**[37] ayetinde anlatılır. Hz. Yusuf'un rüyasını yorumlayan babası onun gelecekte peygamberlikle görevlendirileceğini anlar. Babası, Hz. Yusuf'tan rüyasını kardeşlerine anlatmamasını ister. Aksi takdirde kardeşlerinin kendisine tuzak kurabileceklerini söyler.[38]

Görsel 1.9: Yusuf suresi 76. ayeti "Biz dilediğimiz kimsenin derecelerini yükseltiriz." hat örneği.

Hz. Yusuf ve kardeşi Bünyamin'e babalarının gösterdiği ilgi diğer kardeşler tarafından kıskançlığa sebep olur. Hz. Yusuf'un kardeşleri babalarının onları daha çok sevdiğini düşünür. Bu düşünce ile birlikte Hz. Yakub'un yanılgı içinde olduğunu kendi aralarında konuşurlar.[39]

Hz. Yusuf'un kardeşlerinin ona karşı duydukları kıskançlık zamanla daha da artar. Bu kıskançlık duygusu kardeşlik bağının önüne geçerek Hz. Yusuf'a tuzak kurmalarına neden olur. Kardeşlerden biri Hz. Yusuf'un kuyuya atılmasını, böylece oradan geçen bir kervanın onu alıp götürebileceğini söyler.[40] Bu planı kabul eden kardeşleri Hz. Yusuf'u otlak yerine götürmek için babaları Hz. Yakub'dan izin isterler. Babası oğlunun başına kötü bir şey geleceğinden endişelenir.[41] Hz. Yusuf'un kardeşleri onu

35 Yusuf suresi, 18. ayet.
36 bk. İsmail L. Çakan, N. Mehmed Solmaz, *Kur'ân-ı Kerim'e Göre Peygamberler ve Tevhîd Mücâdelesi* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2006), 121.
37 Yusuf suresi, 4. ayet.
38 bk. Yusuf suresi, 5. ayet.
39 bk. Yusuf suresi, 8. ayet.
40 bk. Yusuf suresi, 9-10. ayetler.
41 bk. Mustafa Asım Köksal, *Peygamberler Tarihi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2005), 1/274.

koruyacaklarına dair söz vererek babalarından izin alır. Otlak yerine gelen kardeşleri vakit kaybetmeden planlarını uygular. Hz. Yusuf'u kuyuya atarlar. Daha sonra ağlayarak evlerine dönerler. Onları bekleyen babalarına Hz. Yusuf'u kurdun kaptığını söylerler. Babalarını ikna etmek için ona kana bulanmış bir gömlek getirirler. Hz. Yakub bu duruma çok üzülür, oğullarının bu sözlerine de inanmaz. Onlara inanmadığını tavırlarıyla da gösterir. Oğullarının nefislerine aldanıp böyle bir işe giriştiklerini ifade eder.[42]

Görsel 1.10: Hz. Yusuf, kardeşleri tarafından kuyuya atılır. (temsilî)

Paylaşalım

Hz. Yusuf'un kardeşlerinin onu kıskanmasının sebepleri neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Konu tekrarı için karekodu okutunuz.

Mısır'a Yolculuk

Hz. Yusuf'un atıldığı kuyu kervan yolu üzerindedir. Kuyunun yakınından geçen kervandaki insanlar, su almaya geldiklerinde Hz. Yusuf'u kuyuda görür. Onu alarak Mısır'a götürüp köle olarak satarlar. Hz. Yusuf'u Mısır'ın ileri gelenlerinden maliyeden sorumlu bir aziz satın alır.[43] Mısır Azizi, Hz. Yusuf'u eşine teslim eder ve onu zamanla evlat edinebileceklerini söyler. Hz. Yusuf böylece Mısır'a yerleşir ve orada Allah'ın (cc) izniyle rüyaları yorumlamayı öğrenir.[44]

Bilgi Kutusu

Aziz sıfatı Mısır'da yüksek bir resmî ünvan olarak kullanılmaktadır. Kelime anlamı olarak "kudretli ve itibarlı kimse" anlamlarına gelir.
(bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir*, 4/223.)

Mısır Azizi'nin yanında yetişen Hz. Yusuf'un bu süreçte devlet yönetimiyle ilgili bilgisi artar ve deneyimi gelişir.[45] Olgunluk çağına erişince de kendisine ilim ve hikmet verilir.[46] Hz. Yusuf, Mısır Azizi'nin evinde yaşarken onun eşi tarafından iftiraya uğrar. Hz. Yusuf buna karşılık her şeyden önce Allah'a (cc) sığındığını ifade eder ve bu iftirayı reddeder. Hz. Yusuf'a iftira atan kadının yakınlarından birisinin yaptığı yorum Hz. Yusuf'u suçsuz, kadını suçlu gösterir.[47]

42 bk. Yusuf suresi, 18. ayet.
43 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/223.
44 bk. Yusuf suresi, 21. ayet.
45 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/223
46 bk. Yusuf suresi, 22. ayet.
47 bk. Yusuf suresi, 26-29. ayetler.

Hz. Yusuf'a atılan iftira Mısır'da yayılmaya başlar. Mısır Azizi'nin eşi Mısır'ın ileri gelen kadınlarını toplamaya karar verir. Kadınlar bir araya geldiklerinde Hz. Yusuf'u onların yanına çağırır. Mısır Azizi'nin eşi, emrettiğini yapmadığı sürece Hz. Yusuf'un zindana atılacağını söyler.[48] Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf'un verdiği cevap **"Yusuf 'Ey Rabbim! Zindan bana bunların beni davet ettiği şeyden daha sevimlidir. Onların tuzaklarını benden uzaklaştırmazsan onlara meyleder ve cahillerden olurum.' dedi."**[49] ayetinde açıklanır. Hz. Yusuf suçsuzluğunu ispat eder. Fakat ona iftira atan kişi Mısır Azizi'nin eşi olduğu için Hz. Yusuf zindana atılır.

Görsel 1.11: Hz. Yusuf uğradığı iftira sonucu zindana atılır. (temsilî)

Paylaşalım

Haksız yere zindana atılan Hz. Yusuf'un sabrı hakkında ne düşünüyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Zindan Hayatı ve Peygamberlik

Hz. Yusuf zindanda iki kişi ile tanışır. Onlar Hz. Yusuf'a rüyalarını anlatarak ondan yorum yapmasını ister. Hz. Yusuf zindan arkadaşlarının rüyalarını yorumlarken içlerinden birine kurtulacağını müjdeler. Serbest kaldıktan sonra efendisinin yanında kendisinden bahsetmesini ister. Zindandan kurtulan kişi efendisinin yanında Hz. Yusuf'tan bahsetmeyi unutur.[50]

Bilgi Kutusu

Efendi sıfatı, insanların köle olarak satıldığı dönemlerde onları satın alanlar için kullanılan ifadedir. Kelime anlamı olarak "sahip, mâlik" anlamlarına gelir.

(bk. Orhan F. Köprülü,"Efendi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1994), 10/455.)

Bir gün Mısır kralı bir rüya görür. Kur'an-ı Kerim'de Mısır kralının rüyası **"Kral 'Ben rüyamda yedi semiz ineği yedi zayıf ineğin yediğini ayrıca yedi yeşil başak ve yedi de kuru başak görüyorum. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yorumluyorsanız rüyamı bana yorumlayın.' dedi."**[51] ayetiyle anlatılır. Kralın bu rüyasını kimse yorumlayamayınca zindandan daha önce çıkan arkadaşı Hz. Yusuf'u hatırlar. Rüyayı yorumlatmak için zindana onun yanına gider. Hz. Yusuf yanına gelen kişiye rüyayı yorumlayarak yaşanacak olan bolluk, kıtlık ve sıkıntılardan bahseder; alınabilecek tedbirleri açıklar. Hz. Yusuf'un, kralın rüyasına yaptığı yorum Kur'an-ı Kerim'de **"Yusuf dedi ki: 'Yedi**

48 bk. Yusuf suresi, 32. ayet.
49 Yusuf suresi, 33. ayet.
50 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/233.
51 Yusuf suresi, 43. ayet.

yıl âdetiniz üzere ekin ekeceksiniz. Yiyeceğiniz az bir miktar hariç biçtiklerinizi başağında bırakın. Sonra bunun ardından yedi kurak yıl gelecek, saklayacağınız az bir miktar hariç bu yıllar için biriktirdiklerinizi yiyip bitirecek. Sonra bunun ardından insanların yağmura kavuşacağı bir yıl gelecek. O zaman (bol rızka kavuşup) şıra ve yağ sıkacaklar.'"[52] şeklinde açıklanır. Hz. Yusuf gelecekte Mısır'da kıtlık yaşanacağını haber verir. Bununla birlikte alınacak tedbirleri de söyler. Bu yorumu dinleyen arkadaşı, duyduklarını krala anlatır. Kimsenin yorum yapamadığı rüyayı yorumlayan kişiyi merak eden kral, Hz. Yusuf hakkında bilgi toplanmasını ister.

Görsel 1.12: Hz. Yusuf, kralın rüyasında gördüğü başaklardan yola çıkarak onun rüyasını yorumlamıştır.

Paylaşalım

Hz. Yusuf'un rüyasından hareketle rüyalar hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Hz. Yusuf'un Devlet Yöneticiliği

Hz. Yusuf'un üstün bir kişiliğe sahip olduğuna karar veren kral onu yanına çağırır.[53] Hz. Yusuf ise zindanda haksız yere tutulduğunu söyleyerek durumunun soruşturulmasını ister. Kral, yapılan soruşturma sonucunda suçsuz olduğu anlaşılan Hz. Yusuf'u, zindandan çıkararak özel danışmanı ilan eder. Hz. Yusuf hazine ile ilgili bilgisi olduğunu ve hazineden sorumlu olmak istediğini söyler.[54] Bu göreve talip olurken adaleti ve toplum düzenini sağlayıp ihtiyaç sahiplerine haklarını ulaştırmada etkili olabileceğini düşünür. Bunu kendisinden başkasının yapamayacağını bilir.[55] Kral, Hz. Yusuf'un talip olduğu makamdan daha iyilerine layık olduğunu düşünür. Fakat o, Hz. Yusuf'un istek ve düşüncelerinden dolayı onu hazineden sorumlu kişi ilan eder.

Görsel 1.13: Hz. Yusuf zamanında da tahıl en temel gıdadır.

52 Yusuf suresi, 47-49. ayetler.
53 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/241.
54 Yusuf suresi, 55. ayet.
55 bk. İmam Kurtubî, *el-Câmiu li'-Ahkâmi'l-Kur'ân*, çev. M. Beşir Eryarsoy (İstanbul: Buruc Yayınları, 2015), 3/329.

Hz. Yusuf'un çektiği sıkıntılar bu görev ile son bulur. Onun yaşadıkları ve görevlendirilmesi hakkında Kur'an-ı Kerim'de **"... ve iyi davrananların mükâfatını zayi etmeyiz."**[56] diye bahsedilir. Hz. Yusuf, çektiği tüm sıkıntılara karşı gösterdiği sabrın mükâfatını alır. Allah'ın (cc) rahmeti ve mükâfatıyla Hz. Yusuf devlet yönetimindeki görevine başlar. Bu durumdan iyilik edip Rabb'lerine itaat eden kimselerin emeklerinin boşa gitmeyeceği sonucu da çıkarılır.[57] Devlet yönetiminde söz sahibi olan Hz. Yusuf, görevi boyunca insanlara güzel davranarak İslam'ı yaymak için mücadele verir. O, adaletli bir yöneticidir ve insanlar da ondan memnundurlar.[58]

Yorumlayalım

Hz. Yusuf, sıkıntılara gösterdiği sabır sayesinde Allah (cc) tarafından mükâfatlandırılır. Buna göre sabrın insanlara olan faydalarını yorumlayınız.

Kardeşlik Bağı

Kralın gördüğü rüyaya Hz. Yusuf'un yaptığı yorum gerçekleşir. Onun bahsettiği yedi yıl bolluk, yedi yıl kıtlık dönemine girilir.[59] İnsanlar kıtlık ortaya çıkınca gıda almak için Mısır'a gelmeye başlar. Hz. Yusuf'un kardeşleri de gelenler arasındadır.[60] Hz. Yusuf onları tanımasına rağmen kardeşleri onu tanımaz.[61] Onlar Hz. Yusuf'a küçük kardeşleri Bünyamin'den bahseder. Hz. Yusuf onlara küçük kardeşlerini de getirmelerini söyler. Eğer getirmezlerse bir daha erzak vermeyeceğini söyleyerek onlardan Bünyamin'i getireceklerine dair söz alır.[62]

Kardeşleri döndüğünde Hz. Yakub'a yaşadıklarını anlatarak Mısır'a götürmek için ondan Bünyamin'i isterler. Hz. Yakub, oğlu Hz. Yusuf'a olanları hatırlayıp Bünyamin'i göndermek istemez. Evlatları, Hz. Yakub'a Bünyamin'i Mısır'a götürmezlerse kendilerine zahire verilmeyeceğini söyler. Bünyamin'i koruyacaklarına dair babalarına söz verirler.[63] Sonra Mısır'dan getirdikleri yükleri açtıklarında kendilerine ücretlerinin iade edildiğini görürler. Hz. Yusuf ücreti yüklerin içine koydurarak Bünyamin'i götürmesi için babasının kardeşlerine izin vermesini amaçlar.[64]

Görsel 1.14: Hz. Yusuf, Mısır'a gelen kardeşlerine de yardım elini uzatır.

56 Yusuf suresi, 56. ayet.
57 bk. İbni Cerir et-Taberi, *Taberî Tefsiri*, çev. Mehmet Keskin (İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007), 3/100.
58 bk. İmam Kurtubî, *el-Câmiu li'-Ahkâmi'l-Kur'ân*, çev. M. Beşir Eryarsoy, 3/328.
59 bk. Bekir Topaloğlu, "Yûsuf Sûresi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2013), 44/29.
60 bk. Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili* (İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.), 5/69.
61 bk. Yusuf suresi, 58. ayet.
62 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/242-243.
63 bk. Yusuf suresi, 63-64. ayetler.
64 bk. Yusuf suresi, 61-62. ayetler.

Kardeşleri getirdikleri zahirenin az olduğunu babaları Hz. Yakub'a söylerler. Bünyamin'i Mısır'a götürdükleri zaman daha fazla zahire alacaklarını ifade ederler. Hz. Yakub, Allah'tan (cc) başlarına bir şey gelmedikçe Bünyamin'i koruyacaklarına dair çocuklarından söz alır. Sonra yiyecek ihtiyacından dolayı Bünyamin'i götürmelerine müsaade eder.[65] Hz. Yakub hükmün Allah'tan (cc) başkasına ait olmadığını belirtir. Çocuklarının da bütün işlerde kendisi gibi sadece O'na güvenip dayanmalarını ister. Onlara, Allah'a (cc) tevekkül ederek farklı kapılardan girmelerini söyler.[66]

Hz. Yakub'un çocukları babalarının söylediği gibi dikkat çekmeden şehre farklı kapılardan girerler. Eğer hepsi bir kapıdan girerse bu durum hükümdarın dikkatini çeker. Tedbir almalarına rağmen başlarına kötü bir şey gelirse de bunun önüne elbette hiç kimse geçemez.[67] Hz. Yakub çocuklarından tedbir almalarını ve sonra Allah'a (cc) güvenmelerini ister.

وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِى الْاَرْضِ ۚ وَلِنُعَلِّمَهٗ
مِنْ تَأْوِيلِ الْاَحَادِيثِ ۭ وَاللّٰهُ غَالِبٌ عَلٰٓى اَمْرِهٖ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

"… İşte böylece biz Yusuf'u o yere (Mısır'a) yerleştirdik ve ona (rüyadaki) olayların yorumunu öğretelim diye böyle yaptık. Allah işinde galiptir, fakat insanların çoğu bunu bilmezler."

Görsel 1.15: Yusuf suresi 21. ayette Hz. Yusuf'a rüya yorumunun öğretileceği belirtilir.

Yorumlayalım

Tevekkül: İnsanların işlerinde her türlü tedbiri aldıktan sonra kendilerine düşen görevleri en güzel biçimde yerine getirmeleri ve sonucu Allah'tan (cc) beklemeleridir.
(bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 365.)

Hz. Yakub'un aldığı tedbirleri tevekkül açısından yorumlayınız.

Kardeş Buluşması

Hz. Yusuf, kardeşleri huzuruna çıkınca Bünyamin'i yanına çağırır. Bünyamin'e gizlice kardeşi olduğunu söyler.[68] Hz. Yusuf söz verdiği gibi kardeşlerinin yükünü hazırlatır. Bünyamin'i yanında tutabilmek için plan yapar. Yükler hazırlanırken kralın su kabını Bünyamin'in çuvalına koydurur. Hz. Yusuf görevlilere sırayla kardeşlerinin

65 bk. et-Taberi, *Taberî Tefsiri*, çev. Mehmet Keskin, 3/105.
66 bk. İbni Kesir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsîri*, çev. Bekir Karlığa -Bedrettin Çetiner (İstanbul: Çağrı Yayınları, 1991), 8/4113.
67 bk. Kurtubî, *el-Câmiu li'-Ahkâmi'l-Kur'ân*, çev. M. Beşir Eryarsoy, 9/344.
68 bk. Yusuf suresi, 69. ayet.

çuvallarını aramalarını söyler. Bünyamin'in çuvalını arayınca onun yükünden su kabını bulurlar. Bu, Hz. Yusuf'un yaptığı planın bir parçasıdır. Kardeşleri önce masum olduklarını ve yapılan bu hırsızlıktan haberleri olmadığını söyler ve kendilerini savunurlar.[69] Sonrasındaysa bunu ancak Bünyamin'in yapabileceğini söylerler. Hz. Yusuf tüm gerçekleri bilmesine rağmen suskunluğunu koruyarak sabreder. Hz. Yusuf kardeşlerinin Bünyamin'e sahip çıkmamasına üzülür ve bununla birlikte yıllar önce kendisine yapılanları hatırlar.[70]

Kardeşleri öfkelerini bir kenara bırakarak Hz. Yusuf'tan af dileme yollarını ararlar. Kardeşlerini kurtarmak için babalarını öne sürerler.[71] Bünyamin'in yaşlı bir babası var, bu yüzden onun yerine içimizden bir başkasını al, derler. Fakat bu, Bünyamin için verilen kararı değiştirmeye yetmez. Hz. Yusuf, cezanın şahsı ilgilendirdiğini söyler ve hiç kimsenin günahını bir başkasının çekemeyeceğini ifade eder.[72]

Hz. Yusuf'un Mısır'dan dönen kardeşleri Hz. Yakub'a olanları anlatır. Bu olayda bir suçları olmadığını söyler, kendilerini savunurlar. Hatta Hz. Yakub'a şahit de gösterirler.[73] Hz. Yakub'un, çocuklarına verdiği cevap Kur'an-ı Kerim'de şu ayette anlatılır: **"(Babaları) dedi ki: 'Hayır, nefisleriniz sizi (böyle) bir işe sürükledi. (Bana düşen) artık, güzel bir sabırdır. Umulur ki, Allah onların hepsini bana getirir. Çünkü O çok iyi bilendir, hikmet sahibidir.'"**[74] Hz. Yakub yaşadıklarına sabredip bu sıkıntılardan kurtulacağını ümit eder. Oğullarına kavuşacağına dair Allah'a (cc) olan inancını hiçbir zaman kaybetmez. Hz. Yakub'un üzüntüsü Bünyamin'den sonra daha da artar.[75]

نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ
نَشَآءُ ۗ وَفَوْقَ كُلِّ ذِى
عِلْمٍ عَلِيمٌ

"... Biz dilediğimiz kimsenin derecelerini yükseltiriz. Her ilim sahibinin üstünde daha iyi bir bilen vardır."

Görsel 1.16: Yusuf suresi 76. ayette her şeyi en iyi bilenin Allah (cc) olduğu belirtilir.

Hz. Yakub'un üzüntülü hâlinden Kur'an-ı Kerim'de **"Onlardan yüz çevirdi ve 'Vah! Yusuf'a vah!' dedi ve üzüntüden iki gözüne ak düştü. O artık acısını içinde saklıyordu."**[76] ayetinde bahsedilir. Hz. Yakub artık ağlamamayı, derdini açmaktan uzak durmayı ve üzüntüsünü içine atmayı tercih eder. Üzüntüsünün arttığını gören oğulları onun hasta olacağından endişe duyar.[77] Hz. Yakub kendisini teselli etmeye çalışan oğullarına karşılık üzüntüsünü sadece Allah'a (cc) açabileceğini söyler. Hz. Yakub, çocuklarına onların bilmediği şeyleri bildiğini ifade eder. Hz. Yakub'un burada bildiği şey şüphesiz ki Allah'ın (cc) imtihanının hayırla sonuçlanacağıdır.[78]

69 bk. Kurtubî, *el-Câmiu li'-Ahkâmi'l-Kur'ân*, çev. M. Beşir Eryarsoy, 9/354-355.
70 bk. Yusuf suresi, 77. ayet.
71 bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 5/87-88.
72 bk. Abdulkerîm El-Kuşeyrî, *Letâifu'l-İşârât Kuşeyrî Tefsiri*. çev. Mehmet Yalar (İstanbul: İlk Harf Yayınevi, 2013), 3/119.
73 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/251.
74 Yusuf suresi, 83. ayet.
75 bk. İbni Kesir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsîri*, çev. Bekir Karlığa -Bedrettin Çetiner, 8/4125.
76 Yusuf suresi, 84. ayet.
77 bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 5/87.
78 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/252.

Tartışalım

Hz. Yakub'un sabrının sonunda güzellik olacağını bilmesi ona ne kazandırır? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Hz. Yusuf'un Merhameti

Hz. Yakub'un oğulları erzak almak için tekrar Mısır'a gider. Mısır'a giderken Hz. Yakub, onlara Hz. Yusuf ve Bünyamin'i araştırmalarını ve Allah'ın (cc) rahmetinden ümit kesmemelerini söyler.[79] Hz. Yakub'un bu sözleri onun hiçbir zaman Allah'tan (cc) ümidini kesmediğini gösterir. Hz. Yakub'un oğulları Mısır'a giderek Hz. Yusuf'un huzuruna çıkar. Kardeşleri; Hz. Yusuf'a sıkıntı, açlık ve yoksulluktan bahsederek erzak ihtiyaçlarının olduğunu söyler. Fakat ödeme yapabilecek güçlerinin olmadığını söyleyip kendilerine sadaka verilmesini isterler.[80]

Kardeşlerinin bu durumundan sonra Hz. Yusuf onlara daha önce kendisine yapılanlardan bahseder. Onlara olan sitemini açık bir şekilde dile getirir. Bu sitemden sonra kardeşleri konuştukları kişinin Hz. Yusuf olduğunu anlar.[81] Hz. Yusuf'un kardeşleri onu tanıdıktan sonra Allah'ın (cc) kendilerine onu üstün kıldığını kabul eder. Kardeşleri yaptıkları fenalıkları itiraf edip, pişmanlıklarını söyleyerek ondan affedilmelerini isterler. Hz. Yusuf, hatalarının farkına varan kardeşlerine herhangi bir kınama olmadığını söyler. Kardeşlerini bağışlar. Fakat onlara asıl bağışlayıcının Allah (cc) olduğunu belirtir. Hz. Yusuf, kardeşlerine Allah'ın (cc) merhametlilerin en merhametlisi olduğunu ifade eder. Onlar için Allah'tan (cc) bağışlanma diler.[82]

فَاللّٰهُ خَيْرٌ حَافِظًا ۖ وَهُوَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿

"… Allah en iyi koruyandır ve O, merhametlilerin en merhametlisidir." dedi."

Görsel 1.17: Yusuf suresi 64. ayette Merhametlilerin en merhametlisinin Allah (cc) olduğu belirtilir.

Hz. Yusuf kardeşlerinden tüm ailenin yanına gelmesini ister. Bunun üzerine kardeşleri Mısır'dan ayrılır. Çok uzakta olmalarına rağmen Hz. Yakub, Hz. Yusuf'un kokusunu aldığını çevresindekilere söyler. Onlar Hz. Yakub'un bu hâlini şaşkınlık olarak ifade eder. Fakat çok geçmeden asıl şaşkının kim olduğu ortaya çıkar. Çünkü çocukları Hz. Yusuf'tan ona haber getirir.[83]

79 bk. Yusuf suresi, 87. ayet.
80 bk. El-Kuşeyrî, *Letâifu'l-İşârât Kuşeyrî Tefsiri*. çev. Mehmet Yalar, 3/125.
81 bk. Yusuf suresi, 89-90. ayet.
82 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 3/254.
83 bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 5/105-106.

Tartışalım

"Yusuf dedi ki: 'Bugün size kınama yok. Allah sizi bağışlasın. O merhametlilerin en merhametlisidir.'"

(Yusuf suresi, 92. ayet.)

Hz. Yusuf'un kendisine yapılanlara rağmen kardeşlerini affetmesinin sonuçlarını sınıf içerisinde arkadaşlarınızla tartışınız.

Hz. Yakub ve Hz. Yusuf Buluşması

Hz. Yakub'un çocukları Mısır'dan müjde ile gelir. Hz. Yakub, Allah'ın (cc) yardımını etrafındakilere hatırlatarak O'nun izniyle insanların bilemeyeceklerini bildiğini söyler. Hz. Yakub'un oğulları yaptıkları kötülükleri kabul edip pişmanlıklarını dile getirir. Babalarından kendilerinin bağışlanmaları için Allah'a (cc) dua etmesini isterler.[84] Hz. Yakub ileride onların bağışlanmasını Allah'tan (cc) isteyeceğini söyler. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de **"… Rabbimden sizin bağışlanmanızı dileyeceğim. Şüphesiz O çok bağışlayandır, çok merhamet edendir…"**[85] ayetiyle ifade edilir.

Görsel 1.18: Hz. Yakub evlatlarının bağışlanması için Allah'a (cc) dua eder.

Hz. Yakub ve ailesi Hz. Yusuf'un istediği gibi Mısır'a giderler. Allah'ın (cc) kudreti ile güven ve huzur içinde Mısır'a girerler. Hz. Yusuf, anne ve babasına sarılıp onlarla hasret giderir.[86] Anne ve babasını tahta çıkarıp babasına küçükken gördüğü rüyayı hatırlatır. Rüyasına babasının yaptığı yorumun gerçekleştiğini söyler. Küçük yaşlarda kuyuya atıldıktan sonra Rabbinin kendisini o kuyudan kurtardığını anlatır. Bunun Allah (cc) tarafından kendisine bir iyilik olarak verildiğini söyler.[87] Çocuk yaşlarda gördüğü rüyanın gerçekleşmesi neticesinde tüm ailesi saygıyla Hz. Yusuf'a hürmet eder.[88]

Hz. Yakub vefat edene kadar Mısır'da Hz. Yusuf ile birlikte yaşar. Hz. Yakub vefat ettiği zaman babası Hz. İshak'ın yanına defnedilmeyi vasiyet eder. Hz. Yusuf, babasının vasiyetini yerine getirip Mısır'a döner.[89] Hz. Yusuf Mısır'da ölene kadar peygamberlik ve hükümdarlık görevini yerine getirir.[90] Ölümünden önce Allah'a (cc) yönelerek **"Rabbim! Gerçekten bana mülk verdin ve bana sözlerin yorumunu öğrettin. Ey gökleri ve yeri yaratan! Dünyada ve ahirette sen benim velimsin. Benim canımı Müslüman olarak al ve beni iyilere kat."**[91] diye dua eder.

84 bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 5/106.
85 Yusuf suresi, 98. ayet.
86 bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 5/108.
87 bk. Yusuf suresi, 100. ayet.
88 bk. İbni Kesir, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsîri*, çev. Bekir Karlığa - Bedrettin Çetiner, 8/4137.
89 bk. Kurtubî, *el-Câmiu li'-Ahkâmi'l-Kur'ân*, çev. M. Beşir Eryarsoy, 9/405.
90 bk. Çakan vd., *Kur'ân-ı Kerim'e Göre Peygamberler*, 136.
91 Yusuf suresi, 101. ayet.

رَبِّ قَدْ اٰتَيْتَنِى مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِى
مِنْ تَأْوِيلِ الْاَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضِ اَنْتَ وَلِيِّ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ
تَوَفَّنِى مُسْلِماً وَاَلْحِقْنِى بِالصَّالِحِينَ

Görsel 1.19: Hz. Yusuf'un duasının yer aldığı Yusuf suresi, 101. ayet.

Yazalım

Hz. Yusuf kıssasından çıkardığınız ilkeler nelerdir? Aşağıdaki boşluklara örnekteki gibi yazınız.

- Sıkıntılar karşısında sabır göstermeliyiz.
- .....
- .....
- .....

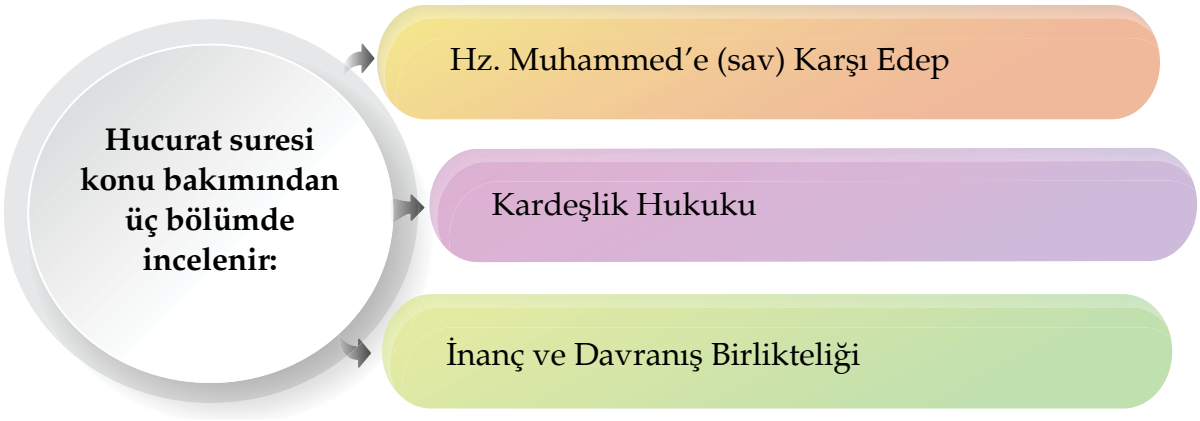
Konu tekrarı için karekodu okutunuz.

2. Sureleri Tanıyorum: Hucurat Suresi

Günlük hayatta insanlardan hangi ahlaki ilkelere uygun davranmaları beklenir?

Hucurat suresi, Kur'an-ı Kerim'in kırk dokuzuncu suresidir. Fetih ve Kaf sureleri arasında yer alır. Medine Dönemi'nde indirilmiştir ve on sekiz ayettir. Sure, ismini dördüncü ayette geçen ve "hücre"nin çoğulu olan "hucurat" kelimesinden alır. Hucurat, odalar anlamına gelir. Burada Hz. Muhammed'in (sav) aile fertleriyle birlikte ikamet ettiği odalar kastedilir.[92] Surede genel olarak müminlerin Hz. Muhammed (sav) ve birbirleriyle ilişkilerinde uymaları gereken bazı ahlak kuralları anlatılır.[93]

92 bk. Emin Işık, "Hucurât Sûresi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1998), 18/278.
93 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/84.

Birinci Bölüm: Hz. Muhammed'e (sav) Karşı Edep

Surenin ilk beş ayetinde Allah'a (cc) ve Resulü'ne saygılı olmak emredilir. Ayrıca bu ayetlerde toplumların ahlak anlayışında önemli bir yeri olan saygı konusu işlenir.[94]

Hucurat Suresi 1-5. Ayetlerin Meali

﴿1﴾ "Ey iman edenler! Allah'ın ve Peygamber'inin önüne geçmeyin. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir. ﴿2﴾ Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın yoksa siz farkına varmadan işlediklerinizi boşa gider. ﴿3﴾ Allah'ın elçisinin huzurunda seslerini kısanlar Allah'ın gönüllerini takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) konusunda sınadığı kimselerdir. Onlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır. ﴿4﴾ (Ey Muhammed!) Odaların arkasından sana bağıranların çoğu aklı ermeyen kimselerdir. ﴿5﴾ Onlar sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi elbette kendileri için daha iyi olurdu. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."

4 ve 5. Ayetlerin Nüzul Sebebi

Temîmoğulları kabilesinden bazı kişiler Hz. Muhammed (sav) ile görüşmek ister. Hz. Muhammed (sav) mescide bitişik odalardan birinde istirahat ederken bu kişiler dışarıdan edebe aykırı bir şekilde yüksek bir sesle O'na seslenirler. Hz. Muhammed (sav) onların bu tavırlarından rahatsız olur. Bunun üzerine Hucurat suresinin dördüncü ve beşinci ayetleri nazil olur.

(bk. Karaman vd., Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir, 5/88.)

Surenin ilk ayetinde Hz. Muhammed'e (sav) itaatin Allah'a (cc) itaat manasına geldiği hatırlatılır. Hz. Muhammed'e (sav) karşı gerekli edep ve saygıyı göstermeyen kişiler

94 bk. Işık, "Hucurât Sûresi", 18/279.

uyarılır. Aslında bu kimselerin, edebe aykırı davranışları anlayacak seviyede olmadıkları ifade edilir. Allah'a (cc) ve Hz. Muhammed'e (sav) yapılan hürmetsizliğin, amelleri boşa çıkaracağı belirtilir.[95] Bununla beraber edebe aykırı davranışlarından pişmanlık duyanların affedileceği müjdelenir.[96]

Paylaşalım

Hucurat suresinin ilk beş ayetine göre Hz. Muhammed'in (sav) İslam'daki yeri ve önemiyle ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yazalım

Hucurat suresinde uyulması beklenen görgü kurallarından bahsedilir. Hucurat suresinin ilk beş ayetinden hareketle görgü kurallarından bildiklerinizi verilen örnekteki gibi yazınız.

- Konuşmaya önce büyüklerimiz başlamalıdır.
- .....
- .....
- .....

İkinci Bölüm – Kardeşlik Hukuku

Surenin altı ve on üçüncü ayetleri arasında bireysel ve toplumsal ilişkilerden bahsedilir. Bu ayetlerde ayrıca toplumsal ilişkilerde birlik ve beraberliği bozacak tutum ve davranışlar belirtilir. Müminlere birbirlerinin özel hayatlarına müdahale etmemeleri de bu bölümde tavsiye edilir.[97]

Hucurat Suresi 6-13. Ayetlerin Meali

﴿6﴾ "Ey iman edenler! Size bir fasık bir haber getirirse bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın. ﴿7﴾ Bilin ki aranızda Allah'ın elçisi bulunmaktadır. Eğer o, birçok işlerde size uysaydı sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah, size imanı sevdirmiş ve onu gönüllerinize güzel göstermiş; inkârı, fasıklığı ve (İslam'ın emirlerine) karşı çıkmayı da çirkin göstermiştir. İşte bunlar doğru yolda olanların ta kendileridir. ﴿8﴾ Allah, kendi katından bir lütuf ve nimet olarak böyle yaptı. Allah hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. ﴿9﴾ Eğer inananlardan iki grup birbirleriyle savaşırlarsa aralarını düzeltin.

95 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/86-88.
96 bk. Ömer Nasuhi Bilmen, *Kur'an-ı Kerim'in Tefsiri ve Türkçe Meâli Âlisi* (İstanbul: İpek Yayın Dağıtım, ts.), 7/291.
97 bk. Işık, "Hucurât Sûresi", 18/279.

Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin. ﴿11﴾ Ey iman edenler! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da diğer kadınları alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Birbirinizi karalamayın, birbirinizi (kötü) lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir namdır! Kim de tövbe etmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir. ﴿12﴾ Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir. ﴿13﴾ Ey insanlar! Şüphe yok ki biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır."

6. Ayetin Nüzul Sebebi

Velid b. Ukbe, Beni Mustalik kabilesinin zekât vergisini toplamak üzere gönderilir. Velid yolda iken birisi bu kabileden silahlı bir grubun yola çıktığı haberini getirir. Velid b. Ukbe, onların savaşmak için çıktıklarını düşünerek geri dönüp Hz. Muhammed'e (sav) durumu anlatır. Hz. Muhammed (sav) haberin doğru olup olmadığını araştırmak ve gereğini yapmak üzere Halid b. Velid'i görevlendirir. Halid b. Velid kabileye yakın bir yerde konaklayarak durumu araştırır. Söz konusu grubun ezan okuyup namaz kıldıklarını, İslam'a bağlılıklarının devam ettiğini tespit eder ve Medine'ye döner. Sonunda onların zekât tahsildarı geciktiği için zekâtı kendi elleriyle Hz. Muhammed'e (sav) teslim etmek üzere yola çıktıkları anlaşılır. Bunun üzerine Hucurat suresi 6. ayet nazil olur.

(bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/89-90.)

Bu bölümde fasıkların yani güven vermeyen kişilerin aktardığı haberlerin mutlaka araştırılması gerektiği vurgulanır.[98] Daha sonra pişman olmamak için bu haberlerin yanlış olabileceğinin de düşünülmesi tavsiye edilir. Hz. Muhammed'in (sav) örnek bir insan olarak aralarında bulunmasının onlar için büyük bir nimet olduğu hatırlatılır. Toplum içinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde onun rehberliğine uymanın gereğine dikkat çekilir.[99] Müslüman topluluklar arasında çıkabilecek anlaşmazlıklarda adil bir barışı sağlamanın tüm Müslümanlara düşen önemli bir görev olduğu belirtilir. Tüm inananlar kardeştir. Bu nedenle kardeşlerin arasını bulmanın onlara düşen bir görev olduğu ifade edilir.[100]

98 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/89.
99 bk. Bilmen, *Kur'an-ı Kerim'in Tefsiri*, 7/293.
100 bk. Işık, "Hucurât Sûresi", 18/279.

Surenin on bir ve on ikinci ayetlerinde toplulukların üstünlük iddiasıyla başka bir topluluğu küçümseyip onunla alay etmesi yasaklanır. Kendileriyle alay edilenlerin alay edenlerden daha hayırlı olabileceğine dikkat çekilir. İnsanların birbirlerini aşağılamasının ya da birbirlerine çirkin ve küçültücü lakaplar takmasının kötü bir davranış olduğu belirtilir. İnsanlar arası ilişkileri zedeleyen kötü zan beslemek, kusur araştırmak ve gıybet etmek gibi olumsuz davranışlardan kaçınılması istenir. Bu tür olumsuz davranışların yapılmaması emredilir.[101]

On üçüncü ayette **"Ey insanlar..."**[102] şeklindeki hitap ile İslam'ın evrensel yönü gösterilir. Ayette tüm insanlığın tek bir anne ve babadan yaratıldığı belirtilir. Ayette üstünlüğün soyda değil, Allah'ın (cc) emirlerine içtenlikle uymada olduğu vurgulanır.[103] Hz. Muhammed de (sav) Veda Hutbesi'nde tüm insanların eşit olduğunu *"Ey insanlar! Dikkat ediniz, Rabbiniz birdir, babanız birdir. Arap'ın Acem'e (Arap olmayana), Acem'in Arap'a; beyaz tenlinin siyaha, siyah tenlinin beyaza bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takva iledir."*[104] sözleriyle ifade eder.

Görsel 1.20: Hz. Muhammed (sav) Veda Haccı'nda Veda Hutbesi'ni yapmıştır. (temsilî)

Paylaşalım

Çevrenizden duyduğunuz her haberi doğru kabul etmenin sonuçları nelerdir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yazalım

Hucurat suresinin on bir ve on ikinci ayetlerine göre insan ilişkilerinde yapılmaması istenilen davranışları verilen örnekteki gibi yazınız.

- İnsanlarla alay etmek.
- .....
- .....
- .....

101 bk. Işık, "Hucurât Sûresi", 18/279.
102 Hucurat suresi, 13. ayet.
103 bk. Bilmen, *Kur'an-ı Kerim'in Tefsiri*, 7/300.
104 bk. Mehmet Emin Özafşar vd., *Hadislerle İslâm* (İzmir: DİB Yayınları, 2020), 4/47.

Üçüncü Bölüm – İnanç ile Davranışın Birlikteliği

Surenin son beş ayetinde inanç ve davranış bütünlüğüne vurgu yapılır. Ayrıca sadece "İnandım." demekle gerçek anlamda bir mümin olunamayacağı anlatılır.

Hucurat Suresi 14-18. Ayetlerin Meali

﴿14﴾ "Bedeviler 'İman ettik.' dediler. De ki: İman etmediniz. (Öyle ise iman ettik, demeyin.) 'Fakat boyun eğdik.' deyin. Henüz iman kalplerinize girmedi. Eğer Allah'a ve Peygamber'ine itaat ederseniz yaptıklarınızdan hiçbir şeyi eksiltmez. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir. ﴿15﴾ İman edenler ancak Allah'a ve Peygamber'ine inanan, sonra şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihat edenlerdir. İşte onlar doğru kimselerin ta kendileridir. ﴿16﴾ (Ey Muhammed!) De ki: Siz Allah'a dininizi mi öğretiyorsunuz? Oysa Allah, göklerdeki ve yerdeki her şeyi bilir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir. ﴿17﴾ Müslüman olmalarını bir lütufta bulunmuş gibi sana hatırlatıyorlar. De ki: Müslüman olmanızı bir lütuf gibi bana hatırlatıp durmayın. Tam tersine eğer doğru kimselerseniz sizi imana erdirmesinden dolayı Allah size lütufta bulunmuş oluyor. ﴿18﴾ Şüphesiz Allah göklerin ve yerin gaybını bilir. Allah yaptıklarınızı hakkıyla görendir."

14. Ayetin Nüzul Sebebi

Yerleşim bölgeleri dışında göçebe yaşayan Arap kabileleri Hz. Peygamber'e gelip sosyal yardımlardan pay almak için kendisine boyun eğer. Bu davranışlarını "iman etmiş olmak için" yeterli saymaları, kendilerini mümin olarak göstermeleri üzerine 14. ayet nazil olur.

(bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/100.)

Surenin on dört ile on sekizinci ayetleri arasında sosyal yardımdan pay almak için Hz. Muhammed'e (sav) teslim olup boyun eğenlerin kendilerini mümin olarak göstermelerinden bahsedilir. Bazı kabilelerin Müslüman olmalarından dolayı Hz. Muhammed'den (sav) maddi menfaat beklentileri eleştirilir.[105] Allah'a (cc) dini öğretmeye kalkışmanın, "Müslüman oldum." diye Hz. Muhammed'i (sav) minnet altına sokmaya yeltenmenin yanlışlığına dikkat çekilir. Müslüman olmalarının onlar için büyük bir lütuf olduğu hatırlatılır. Gerçek anlamda bir mümin olabilmek için Allah'a (cc) ve Resulü'ne tereddütsüz bir inanç ve buna uygun bir şekilde yaşama çabası şart koşulur. Sure, göklerde ve yerde olup biten her şeyi hakkıyla bilen Allah'ın (cc) insanların yaptıklarını da gördüğünü bildiren bir ayetle sona erer.[106]

Hucurat suresinin tüm ayetlerinde Müslümanlara ve tüm insanlara hitap edilir. Surede bildirilen ilkeler ve prensiplerle insanlar ve toplumlar arası ilişkilerin nasıl düzenleneceği belirtilir. Surenin sunmuş olduğu toplum modelinde eğitim ve ahlakın önemi vurgulanır.[107]

105 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 5/100.
106 bk. Işık, "Hucurât Sûresi", 18/279.
107 bk. Işık, "Hucurât Sûresi", 18/279.

Paylaşalım

"Özü sözü bir olmak" deyimini inanç ve davranış bütünlüğü çerçevesinde değerlendirip düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yazalım

İyi bir mümin olabilmek için neler yapılmalıdır? Hucurat suresi on beşinci ayeti inceleyerek yapılacakları örnekteki gibi yazınız.

- Dinin emirlerini yerine getirmelidir.
- .....
- .....
- .....

Konu tekrarı için karekodu okutunuz.

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum: Neml 19

Duanın hayatımızdaki yeri ve önemi konusundaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

Neml suresi, Kur'an-ı Kerim'in yirmi yedinci suresidir. Şuara ve Kasas sureleri arasında yer alır. Mekke Dönemi'nde indirilmiştir ve doksan üç ayettir. Sure, ismini on sekizinci ayette geçen "Neml" kelimesinden alır. Neml, karınca anlamına gelir. Surede Allah'ın (cc) birliği, peygamberlik, vahiy ve ahiret hayatı gibi İslam'ın inanç esasları ele alınır. Surede, geçmişte yaşamış bazı peygamberlerin kıssaları anlatılır. Bu kıssalar yoluyla insanlara öğütler verilmekte ve anlatılan olaylardan ibret almaları istenmektedir. Ayrıca Hz. Süleyman'ın hükümdarlığı ve Sebe Kraliçesi ile olan öyküsüne genişçe yer verilir.[108]

Bilgi Kutusu

Hz. Süleyman Kimdir?

Kur'an-ı Kerim başta olmak üzere İslamî kaynaklarda bir hükümdar peygamber olarak Hz. Süleyman'dan ve üstün vasıflarından genişçe bahsedilir. Hz. Süleyman ismi Kur'an-ı Kerim'de on yedi yerde geçer. Hz. Süleyman'ın, Hz. Davud'un oğlu ve vârisi olduğu, üstün kılındığı, şükreden, salih, hakîm ve anlayışlı bir kul olduğu bildirilir. Kur'an-ı Kerim'de onun keskin zekâsı, engin bilgisi ve hikmetiyle karmaşık meseleleri kolayca çözüme kavuşturma yeteneğinden söz edilir.

(bk. Ömer Faruk Harman, "Süleyman", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2010), 38/59.)

108 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 4/181.

Sözlükte dua "çağırma, seslenme, yalvarma, yakarma, dileme ve yardım isteğinde bulunma" anlamlarına gelir. Terim olarak "kulun tüm benliğiyle yüce yaratana yönelerek ondan istekte bulunması" şeklinde tarif edilir.[109] Dua kelimesi "küçükten büyüğe, aşağıdan yukarıya ulaşmakta olan talep ve niyaz" anlamlarında da isim olarak kullanılır. Ayrıca Allah'a (cc) sunulacak sözlü veya yazılı talepleri dile getiren metinlere de dua denir.[110]

Kur'an-ı Kerim'de dua ile ilgili ayetler geniş bir yer tutar.[111] İki yüz kadar ayet doğrudan dua konusundadır. Ayrıca birçok ayette peygamberlerin, diğer salih insanların veya toplulukların dualarından söz edilir.[112] Hz. Süleyman'ın Allah'a (cc) ettiği dua Neml suresi on dokuzuncu ayette şöyle ifade edilir: **"Süleyman onun bu sözüne tebessüm ile gülerek dedi ki: 'Ey Rabbim! Beni bana ve ana babama verdiğin nimetlere şükretmeye ve razı olacağın salih ameller işlemeye sevk et ve beni rahmetinle salih kullarının arasına kat!'"**

Görsel 1.21: Hz. Süleyman karıncaların konuşmasını işitir, anlar ve tebessüm eder.

Neml Suresi 19. Ayetin Nüzul Sebebi

Hz. Süleyman, ordusunu düzenli bir şekilde yönetirken "Karınca Vadisi" denilen yere gelir. Tefsirlerde Karınca Vadisi'nin Şam bölgesinde, Tâif'te yahut Yemen'de karıncası çok olan bir yerin adı olduğu bildirilir. Ayet, karıncaların topluluk hâlinde ve düzen içinde hareket ettiklerini de ifade eder. Ordu karıncalar vadisine gelince karıncaların başkanı, **"… Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin, Süleyman ve ordusu farkına varmadan sizi ezmesinler…"** (Neml suresi, 18. ayet.) diye oradaki tüm karıncaları uyarır. Hz. Süleyman karıncaların başkanının onlara verdiği emri işitir, anlar ve neşeyle gülümser. Hz. Süleyman kendisine bahşedilen bu nimet için Allah'a (cc) dua eder.

(bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 4/190.)

Paylaşalım

Hz. Süleyman'ın duasını günlük hayatta nerelerde kullanabilirsiniz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

109 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 61.
110 bk. Osman Cilacı, "Dua", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1994), 9/529.
111 bk. Fatiha suresi, 6-7. ayetler; Al-i İmran suresi, 16. ayet; Araf suresi, 47. ayet; Yunus suresi, 86. ayet.
112 bk. Mustafa Çağrıcı, "Dua", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1994), 9/536.

Neml suresi 19. ayetin verdiği mesaj üç bölümde incelenir:

- **Duana Sevdiklerini de Kat!** Hz. Süleyman, anne ve babası için dua eder.
- **Daima Güzel İşler Yap!** Hz. Süleyman, güzel işler yapmak için dua eder.
- **Doğrularla Beraber Ol!** Hz. Süleyman, Allah'ın (cc) salih kullarının arasında olmak için dua eder.

Birinci Bölüm: Duana Sevdiklerini de Kat!

"… bana ve ana babama verdiğin nimetlere şükretmeye…" (Neml suresi, 19. ayet.)

Hz. Süleyman ettiği dua ile sadece kendisine değil, ana babasına verilen nimetlere de şükreder. Bunu büyük bir nimet olarak görür. Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette şükredenlere Allah'ın (cc) nimetlerinin artırılacağı müjdelenir.[113]

Bilgi Kutusu

Şükür, "verdiği nimetlerden dolayı kulun Allah'a (cc) minnettarlık duyması, bunu sözleri ve amelleriyle göstermesi" anlamında kullanılır.

(bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, 4/305.)

Yazalım

Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın (cc) insanlara verdiği nimetler için şükredilmesini istediği birçok ayet bulunur. Bir mealden faydalanarak verilen örnekteki gibi içinde şükür konusu geçen ayetleri yazınız.

- **"... Biz şükredenleri mükâfatlandıracağız."** (Al-i İmran suresi, 145. ayet.)
- .....
- .....
- .....

İkinci Bölüm: Daima Güzel İşler Yap!

"… razı olacağın salih ameller işlemeye sevk et…" (Neml suresi, 19. ayet.)

Hz. Süleyman Neml suresi 19. ayette belirtildiği üzere yapıldığında hoşnut olacağı faydalı işler yapmayı Rabbinden diler. Kur'an-ı Kerim'de iyi işler "salih amel" olarak isimlendirilir. Salih amel, "dinin yapılmasını emir veya tavsiye ettiği; iyi, doğru, faydalı ve sevap kazanmaya vesile olan işler" olarak tarif edilir. Namaz kılmak, sadaka vermek, Kur'an okumak, ilim öğrenmek, anne babaya güzel davranmak, yardıma muhtaçlara

113 bk. Süleyman Uludağ, "Amel", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 3/14.

yardım etmek, topluma faydalı bir iş yapmak gibi davranışlar salih amellerdendir. Salih amel işleyenlere "salihler" denilir.[114]

İslam, inanç ve amel bütünlüğünü tavsiye eder. Kur'an-ı Kerim'de bu durum **"Şüphesiz, iman edip salih ameller işleyenler var ya işte onlar yaratıkların en hayırlısıdırlar."**[115] ayetiyle belirtilir. Hayatında inanç ve amel bütünlüğünü sağlayanların Allah'ın (cc) rızasını kazanacakları müjdelenir. Kur'an-ı Kerim'de salih amel işleyenler hakkında **"... Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır..."**[116] diye buyrulur.

Görsel 1.22: Namaz kılmak salih amellerdendir.

Paylaşalım

Salih amellerden bildikleriniz nelerdir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Üçüncü Bölüm: Doğrularla Beraber Ol!

"... beni rahmetinle salih kullarının arasına kat!" (Neml suresi, 19. ayet.)

Hz. Süleyman hem salih bir kul hem de salihlerle bir arada olmak için Rabbine dua eder. Hz. Süleyman bu isteğini Allah'ın (cc) rahmetine sığınarak ifade eder. Allah (cc) **"Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğrularla beraber olun."**[117] buyurarak iman edenlerin doğru insanlarla beraber olmasını ister. Dünyada salih ve sadık kullarla dost olanlar ahirette de onlarla birlikte cennete girer.[118] Bu sebeple en seçkin kullar olan peygamberler de Allah'tan (cc) salihlerle beraber olmayı isterler.[119]

Yazalım

İyi ahlaklı insanlar ile dostluk kurmanın faydalarını örnekteki gibi yazınız.

- Güzel davranışları ile insanlara örnek olurlar.
- .....
- .....
- .....

114 bk. Uludağ, "Amel", 3/14.
115 Beyyine suresi, 7. ayet.
116 Beyyine suresi, 8. ayet.
117 Tevbe suresi, 119. ayet.
118 bk. Tevbe suresi, 71-72. ayet.
119 bk. Yusuf suresi, 101. ayet.

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: İslam, Takva, Sabır, Sulh

Kur'an-ı Kerim'de günlük hayatı düzenleyen kavramlar yer alır. İslam, takva, sabır ve sulh kavramları bunlardan bazılarıdır. Bu kavramlar hakkında bildiklerinizi paylaşınız.

İslam

İslam, sözlükte "kurtuluşa ermek, boyun eğmek, teslim olmak, teslim etmek, vermek, barış yapmak" anlamlarına gelir.[120] Terim olarak kişinin kendisini Allah'a (cc) teslim etmesi ve yalnız O'na kulluk etmesidir. Allah (cc) tarafından gönderilen tüm peygamberlerin tebliğ ettikleri dinin adı İslam'dır. Tüm insanlığa gönderilmiş olan tek dindir. Kur'an-ı Kerim'de İslam'ın tek din olduğu **"Şüphesiz Allah katında din İslam'dır..."**[121] ayetinde vurgulanır. Bununla birlikte İslam âlimlerinden Matüridi, İslam'ı "kişinin kendini bütünüyle Allah'a (cc) teslim etmesi, sadece O'na kulluk edip ortak koşmaması" olarak tanımlar. Eşari ise "Allah'a (cc) tam teslimiyet, hükümlerine boyun eğme ve emirlerine uyma"[122] şeklinde açıklar.

Bilgi Kutusu

İslam, Hz. Muhammed'in (sav) getirdiği dinin özel adı olarak da bilinmektedir.

Görsel 1.23: Camiler İslam'ın sembollerindendir.

Hz. Âdem'den itibaren bütün peygamberlerin insanları davet ettiği İslam'ın gelişi, son peygamber Hz. Muhammed (sav) ile tamamlanır. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de **"... Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı seçtim..."**[123] ayetiyle ifade edilir.

120 bk. Mustafa Sinanoğlu, "İslâm", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), 23/1.
121 Al-i İmran suresi, 19. ayet.
122 bk. Mustafa Sinanoğlu, "İslâm", 23/1.
123 Maide suresi, 3. ayet.

İslam, Allah'a (cc) yönelmek, O'na itaat etmek anlamlarına da gelir. **"Kim iyilik yaparak kendini Allah'a teslim ederse, şüphesiz en sağlam kulpa tutunmuştur. İşlerin sonu ancak Allah'a varır."**[124] ayeti bu durumu açıklar. Kur'an-ı Kerim'de müminler barışa davet edilir. Allah (cc) İslam'ın barış, esenlik ve güven dini olduğunu açıklar. Peygamberler de insanları İslam'la kurtuluşa ve barışa çağırır. İslam insanları dünya ve ahiret hayatında huzura eriştirmeyi amaçlar. Kur'an-ı Kerim'de **"İnsanlardan öyleleri de vardır ki 'Ey Rabbimiz! Bize bu dünyada da iyilik ver, öteki dünyada da iyilik ver; bizi cehennem azabından koru.' derler."**[125] ayeti bu durumu açıklar. İslam'a göre iman etmek sadece dil ile ikrarı değil, inancı hayata uygulamayı da gerektirir. Kur'an-ı Kerim'de iman, ibadet ve ahlak birlikteliğine vurgu yapılır. **"Ey iman edenler! Rükû edin, secde edin, Rabbinize kulluk edin ve hayır işleyin ki kurtuluşa eresiniz."**[126] ayetinde iman edip hayır işleyenlerin kurtuluşa ereceği müjdelenir.

Bilgi Kutusu

Hz. Muhammed (sav) buyurmuştur: "İslam beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, Kâbe'yi haccetmek ve ramazan orucunu tutmak."

(bk. Buhari, Îmân 1, 2.)

Takva

Takva, sözlükte "bilinçli davranma, dikkatli olma, sakınma, korunma, korkma" anlamlarına gelir. Terim olarak "Allah'ı (cc) görüyormuşçasına farzları ve vacipleri hakkıyla yerine getirmek, O'nun hoşnutluğunu kazanmak amacıyla nafileleri çokça yapmak, sünnete uymaktır." şeklinde ifade edilir.[127] Kur'an-ı Kerim'de farklı ayetlerde takva kelimesi geçer. Takva; ittika, taki, etka, müttaki kelimesi olarak da ayetlerde kullanılır. Takva sahibi kişiler Kur'an-ı Kerim'de "müttakiler" olarak anılır.[128] Takva sahibi kimseler hayatlarında Allah'ın (cc) rızasını kazanacakları davranışları yapmayı tercih ederler. Kur'an-ı Kerim'de **"… Bilin ki Allah kendisine karşı gelmekten sakınanlarla beraberdir."**[129] ayetiyle takva sahibi kişilerden bahsedilir..

Görsel 1.24: Allah (cc) katında ırkların üstünlüğü yoktur.

Allah'a (cc) karşı gelmekten sakınan her Müslüman O'na layık bir kul olmaya çalışırken ibadetlerinde daha gayretli olur. Kur'an-ı Kerim'de bu durum şöyle ifade edilir: **"Şüphesiz Allah'a karşı gelmekten sakınanlar cennetler içinde ve pınarlar başındadır."**[130] Bu ayette Müslümanlar cennet ile müjdelenir. Bu müjdeye erişmek isteyen her

124 Lokman suresi, 22. ayet.
125 Bakara suresi, 201. ayet.
126 Hac suresi, 77. ayet.
127 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 349.
128 bk. Süleyman Uludağ, "Takvâ", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 39/484-486.
129 Tevbe suresi, 123. ayet.
130 Hicr suresi, 45. ayet.

Müslüman cenneti kazanmak için yaptığı eylemlerde daha dikkatli olur. Başka bir ayette **"Ama tövbe edip iman eden ve salih amel işleyen kimsenin kurtuluşa erenlerden olması umulur."**[131] denilmektedir. Allah (cc) ahiret gününde insanları mevki ve kimliklerine göre değil, amellerine göre değerlendirip mükâfatlandırır.

İnsanlar ırk, renk, soy gibi farklılıkları kendi iradeleriyle belirleyemez. Dolayısıyla bunlar övünülecek şeyler değildir. Allah (cc) katında geçerli olan asıl değerin takva mertebesi olduğu görülür. Hz. Muhammed (sav) üstünlüğün ancak takvada olduğunu *"Allah katında insanların en değerlisi takva bilincine erişmiş olanlardır."*[132] hadisiyle vurgular.

Yazalım

Takva sahibi bir Müslüman'ın davranışlarını örnekteki gibi yazınız.

- İbadetleri kurallarına uygun yapar.
- .....
- .....
- .....

Sabır

Sabır, sözlükte "tutma, engelleme, direnç gösterme, kararlılık, cesaretli olma, acele etmeme" anlamlarına gelir. Terim olarak "Hoşa gitmeyen olaylar, nefse ağır gelen şeyler ve insanı zorlayan durumlar karşısında sakin kalmaktır." şeklinde ifade edilir. Sabır insanın Allah'a (cc) sığınıp güvendikten sonra felaketlere karşı direnç göstermesi demektir.[133] Allah (cc), Kur'an-ı Kerim'de sıkıntılar karşısında sabredenlerin ödüllendirileceğini müjdeler.[134]

Görsel 1.25: Allah'ın (cc) isimlerinden "çok sabırlı" anlamına gelen "es-Sabur" isminin hattı.

Kur'an-ı Kerim'de **"Allah bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Onun kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır..."**[135] buyrulur. Bu ayette insanlara sabredemeyecekleri sıkıntıların verilmeyeceği müjdelenir. Müslümanlar, karşılaştığı her türlü sıkıntıyı imtihan görüp sabrettikçe kazananlar yine kendileri olur. İnsanların sabrettikleri müddetçe karşılığını alacakları **"İşte onların sabredip kötülüğü iyilikle savmaları ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda harcamaları karşılığında mükâfatları kendilerine iki kez verilecektir."**[136] ayetiyle belirtilir.

131 Kasas suresi, 67. ayet.
132 Buhari, Tefsîr, 2.
133 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 314.
134 bk. Bakara suresi, 155. ayet.
135 Bakara suresi, 286. ayet.
136 Kasas suresi, 54. ayet.

Peygamberler, muhatap oldukları imtihanlarla, sabredenlerin en güzel örneğidir. Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın (cc), sabredenleri sevdiği ve onlarla olduğu vurgulanır.[137] Müslümanların, her şeyi Allah'tan (cc) sabırla dilemeleri ve sonucunu beklemeleri istenir. Allah (cc) **"(Ey Muhammed!) Sana vahyolunana uy ve Allah hükmünü verinceye kadar sabret. O hüküm verenlerin en hayırlısıdır."**[138] buyurur.

Yazalım

Sabırlı bir insan olmanın faydalarını aşağıdaki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

- Yaptığımız işlerde acele edilmediğinde güzel sonuçlar alırız.
- .....
- .....
- .....

Sulh

Sulh, sözlükte "barışma, barış, uzlaşma, anlaşma, barıştırma" gibi anlamlara gelir. Terim olarak bireyler veya toplumlar arasındaki çekişmelerin anlaşmayla sona erdirilmesini veya bu nitelikteki anlaşmayı ifade eder.[139] Sulh yeryüzünde insanlar arasındaki huzuru sağlayan önemli bir hususdur. Müslüman bir kişinin her zaman barıştan yana olması istenir.

Görsel 1.26: Toplumdaki barış ortamı birlik ve beraberlik ile sağlanır.

Hz. Muhammed (sav) de İslamiyet'in ilk yıllarından itibaren barış ortamını sağlamak için mücadele eder. Medine Sözleşmesi, Hudeybiye Barış Antlaşması, Hz. Muhammed'in (sav) bu mücadelesi sonucunda ortaya çıkar. Komşu kabilelere gönderilen İslam'a davet mektupları sayesinde barış ortamı sağlanır ve İslamiyet hızla yayılır. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de **"Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yanaş ve Allah'a tevekkül et. Çünkü O hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir."**[140] ayetiyle vurgulanır. Bu ayet ile

137 bk. Al-i İmran suresi, 146. ayet.
138 Yunus suresi, 109. ayet.
139 bk. Fahrettin Atar, "Sulh", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2009), 37/481.
140 Enfal suresi, 61. ayet.

Allah (cc) insanların barış içinde yaşamaları gerektiğini ifade eder. Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette kardeşlik kavramına vurgu yapılır. Bazı ayetlerde kardeşliği pekiştirici durumlar vurgulanırken bazı ayetlerde de kardeşliği bozabilecek tutumlar açıklanır.

Toplumda yaşayan bireylerin birbirleriyle anlaşmaları toplumun güven ve huzurunu sağlar. Toplumun temeli olan aile kurumunda güven ve huzura dikkat edilmesi gerekir. Allah (cc) aile kurumu içerisinde huzurun sağlanması için Kur'an-ı Kerim'de tavsiyelerde bulunur.[141] Toplum içerisinde huzurun sağlanabilmesi için insanların sevgi, şefkat ve paylaşım temelli bir hayat yaşaması gerekir. Hz. Muhammed (sav) de *"Birbirinizden nefret etmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun. Bir Müslüman'ın din kardeşiyle üç günden fazla küs durması helal olmaz!"*[142] buyurarak bunu açıkça ifade eder. Kur'an-ı Kerim'de barışı sağlayan kimselerin mükâfatlarını alacağı bildirilir. Bu durum **"… Ama kim affeder ve arayı düzeltirse onun mükâfatı Allah'a aittir. Şüphesiz O, zalimleri sevmez."**[143] ayetiyle belirtilir.

Yazalım

Barışın topluma katkılarını aşağıdaki boşluklara örnekteki gibi yazınız.

- İnsanların birbirine olan güveni artar.
- .....
- .....
- .....

Konu tekrarı için karekodu okutunuz.

141 bk. Nisa suresi, 35. ayet.
142 Buhari, Edeb, 62.
143 Şûra suresi, 40. ayet.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI

A) Aşağıda verilen açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Kur'an-ı Kerim'de bahsedilen tevhit, risalet ve ahiret kavramlarını kısaca açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

2. Kur'an-ı Kerim'de yer alan kıssaların amacı nedir? Belirtiniz.

.....
.....
.....
.....

3. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf'un hangi özelliklerinden bahsedilmektedir? Üç tanesini yazınız.

.....
.....
.....
.....

4. Dua ve sabır kavramları arasında nasıl bir bağlantı vardır? Bu iki kavram arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

5. Peygamberlerin insanlar arasından seçilme nedenlerinden üç tanesini yazınız.

.....
.....
.....
.....

B) Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi kıyamet günü sûra üflemekle görevli melektir?

A) Azrail
B) Cebrail
C) İsrafil
D) Mikail

2. Ahmet, bir takvim sayfasında "Sûra üflenir ve Allah'ın dilediği kimseler dışında göklerdeki herkes ve yerdeki herkes ölür. Sonra ona bir daha üflenir, bir de bakarsın onlar kalkmış bekliyorlar." (Zümer suresi, 68. ayet.) ayetini okur.

Aşağıdaki inanç esaslarından hangisi Ahmet'in okuduğu ayeti vurgulamaktadır?

A) Ahiret gününe iman
B) Kitaplara iman
C) Meleklere iman
D) Peygamberlere iman

3. İslamiyet'e giren bir kişinin ilk söylemesi gereken: "Allah'tan (cc) başka ilah yoktur, Hz. Muhammed (sav) O'nun kulu ve elçisidir." sözüdür.

Aşağıdaki şıklardan hangisinin anlamı verilen cümleye aittir?

A) Kelimeişehadet
B) Kelimeitevhit
C) Salatıümmiye
D) Salatüselam

4. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

De ki: O, Allah'tır, tektir. Allah sameddir. Doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur. (İhlas suresi 1-4.ayetler.)

Yukarıda meali verilen İhlas suresinde İslam'ın hangi temel kavramından bahsedilmektedir?

A) Hadis
B) Meal
C) Siyer
D) Tevhit

5. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal barışın sağlanması için uygulanamaz?

A) Çevremizde konuşulan her habere inanmalıyız.
B) Ortaya çıkan toplumsal problemlerin çözümünde empati kurmalıyız.
C) Güven vermeyen kişilerin aktardığı haberleri mutlaka araştırmalıyız.
D) Toplum içinde arası bozulan insanları barıştırmalıyız.

C) Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları verilen kelimeleri dikkate alarak doldurunuz.

(on sekiz- nübüvvet- parça parça- Hz. Süleyman- kelimeişehadet- berzah)

1. Kur'an-ı Kerim ayetleri ..... indirilmiştir.

2. Kelimeitevhit sözü ile ..... içerik olarak aynı anlama gelmektedir.

3. Hucurat suresi Medine Dönemi'nde indirilmiştir, ... ayettir.

4. Neml suresinde ..... peygamberin kıssasından bahsedilmiştir.

5. Peygamberlik kavramı ..... ifadesi ile aynı anlama gelmektedir.

D) Aşağıdaki ifadeleri okuyarak doğru ise başına "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. ( ) İslam inancına göre dünya geçici, ahiret ise kalıcı bir yurttur.

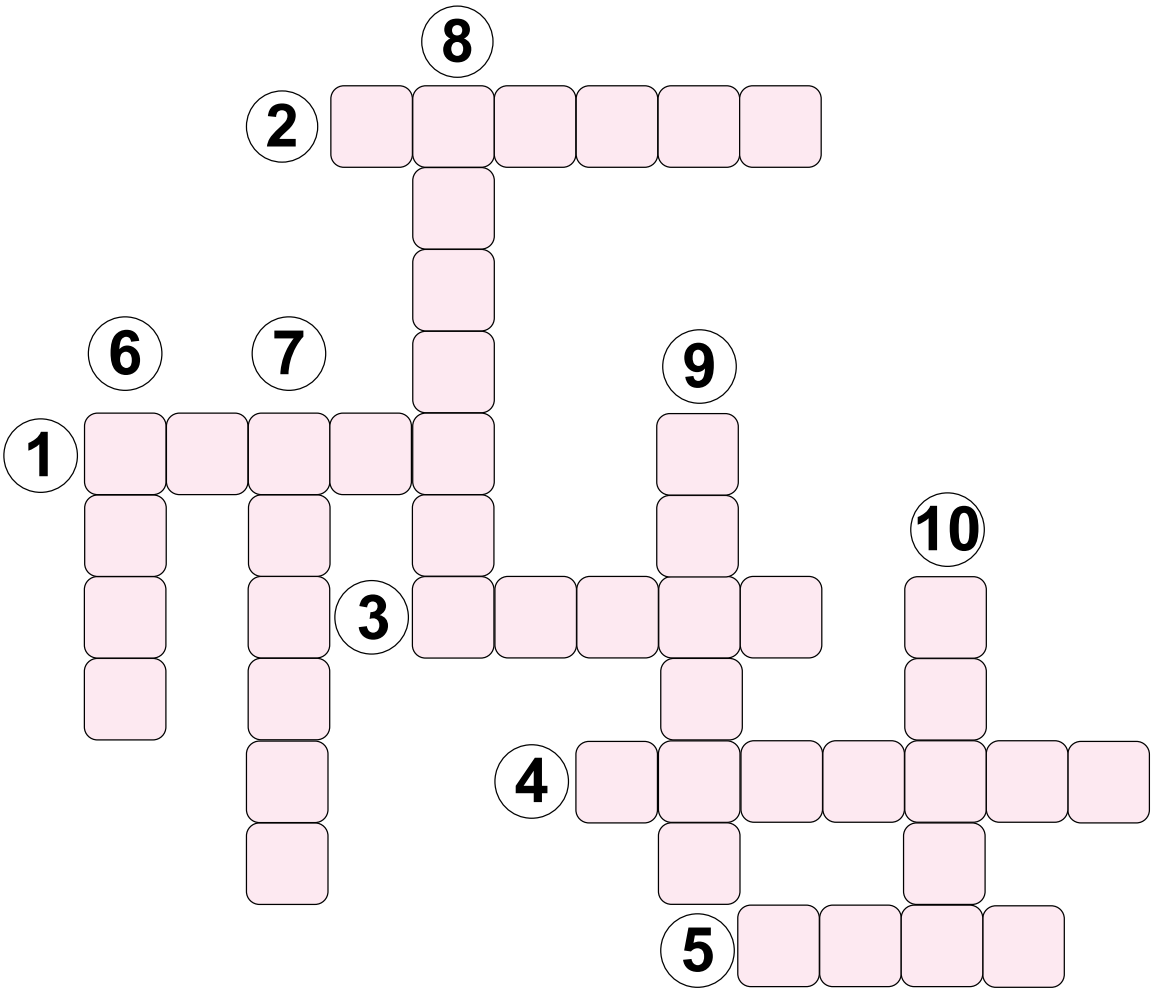
2. ( ) Neml suresinde Hz. Peygamber'e yapılan kaba davranışlardan bahsedilir.

3. ( ) Hz. Yusuf'un kıssası Kur'an-ı Kerim'deki en güzel kıssa olarak bilinir.

4. ( ) Peygamberler Allah'tan (cc) aldıkları vahyi olduğu gibi insanlara aktarır.

5. ( ) Sulh, Allah'ın (cc) sevgisini kaybetmemek için kötülüklerin terk edilmesidir.

E) Aşağıdaki soruları cevaplayarak bulmacayı çözünüz.

Soldan Sağa

1. Zorluklar karşısında gösterilen tavırdır.
2. Dünya hayatından sonraki hayattır.
3. Kişinin günah işlemekten korkarak ibadetlere yönelmesidir.
4. Peygamberlere verilen görevin adıdır.
5. İçerisinde karıncalardan bahsedilen surenin adıdır.

Yukarıdan Aşağıya

6. Barış için kullanılan kavramdır.
7. Yeniden diriltilinceye kadar sürecek dönemin adı, kabir hayatıdır.
8. Kur'an-ı Kerim'de 49. surenin adıdır.
9. Allah'ın (cc) bir ve tek olmasıdır.
10. Tüm insanlığa gönderilen dinin ortak adıdır.

Daha fazla soru için

2. ÜNİTE

Ünite Pdf Dosyası

Ünite Özet Sunusu

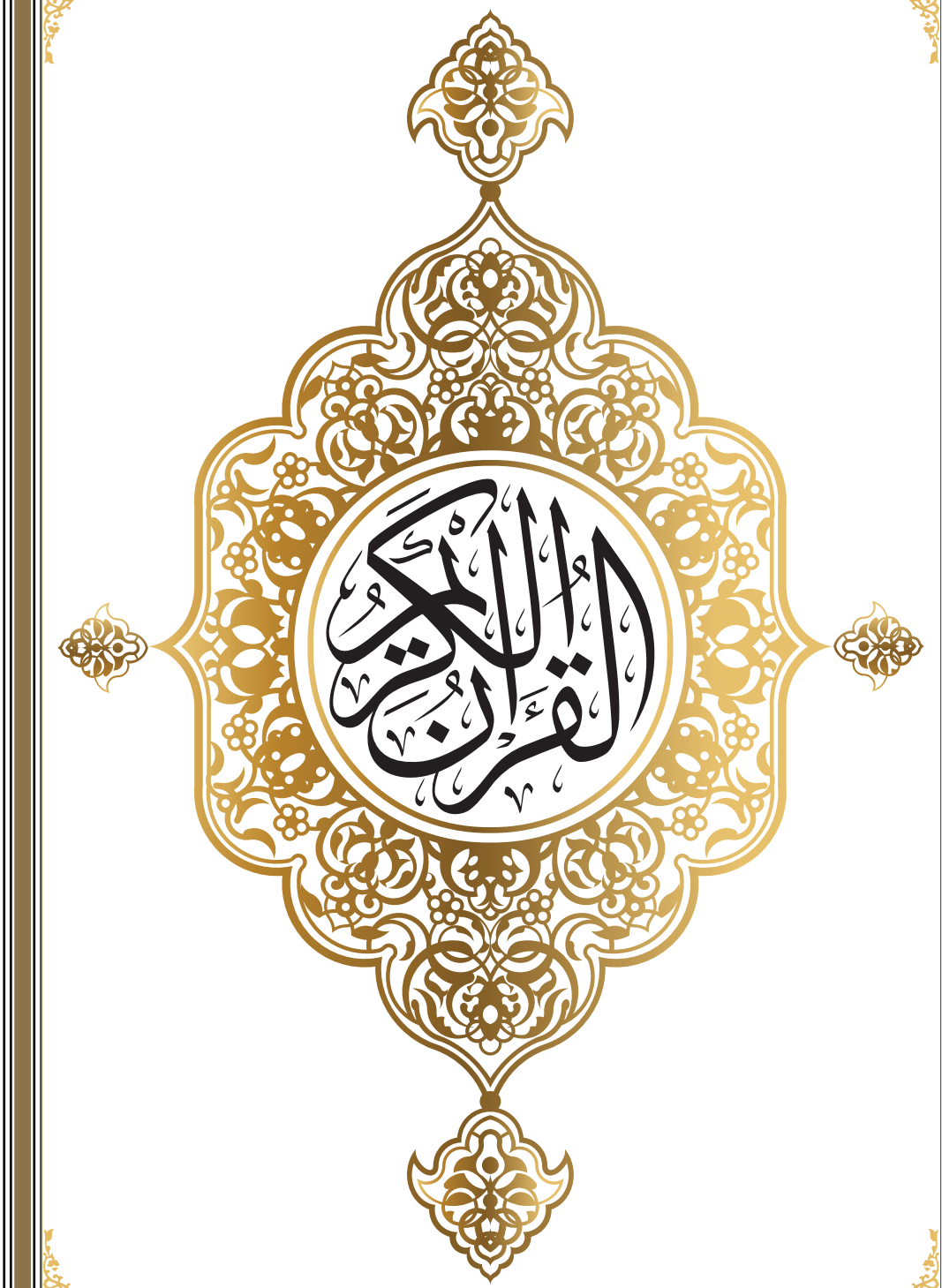
KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Neler Öğreneceğiz?

- Okunuşla ilgili bazı harf ve işaretlere dikkat ederek Kur'an-ı Kerim'i okumayı,
- Furkan, Hucurat, Rahman, Cuma ve Nebe surelerini kurallarına uyarak okumayı,
- Kur'an-ı Kerim'i okurken idgam-ı mea'l-gunne, idgam-ı bila-gunne, sakin mim'in okunuşu, ra'nın hükümlerini,
- Vakıf, ibtida, vasıl ve işaretlerini,
- Secde ayetlerini ve secde işaretlerini,
- Ezberlenecek sureleri usulüne uygun olarak ezberlemeyi,
- Ezberlenen surelerin anlamlarının ana hatlarını,
- Anlamını öğrendiği surelerden mesaj ve ilkeler çıkarmayı öğreneceğiz.

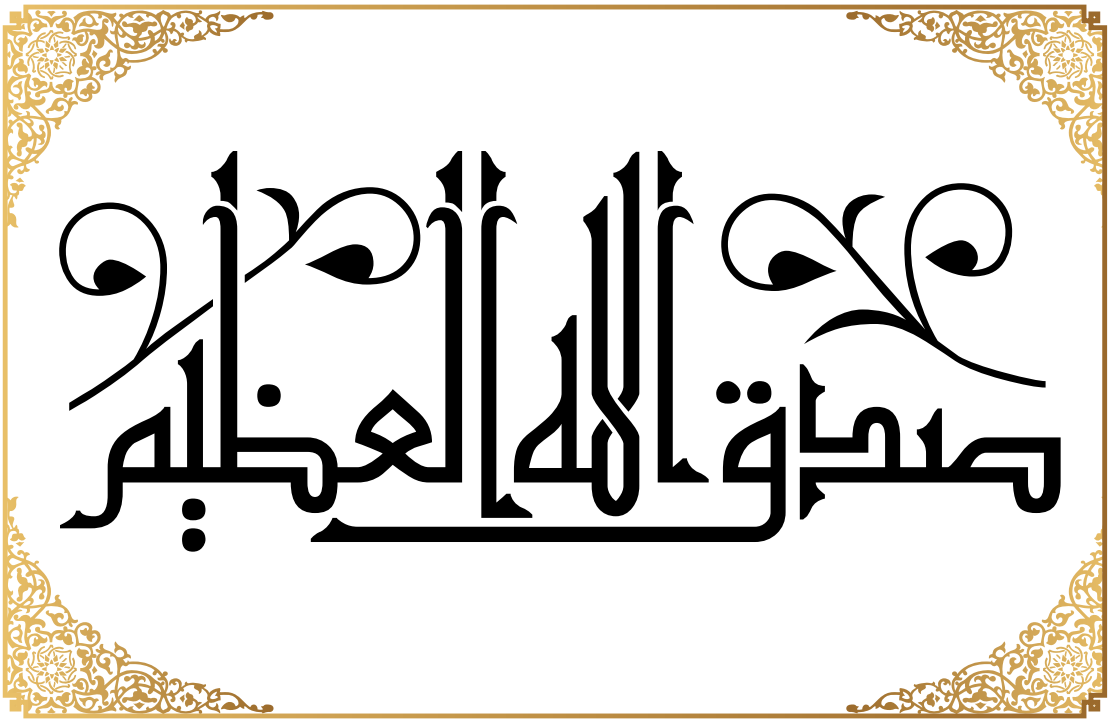
Ünitemize Hazırlanalım

1. Kur'an-ı Kerim'i güzel okumak ifadesinden ne anlıyorsunuz?
2. Furkan suresinin anlamını Kur'an-ı Kerim mealinden okuyunuz.
3. Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uyarak okumanın önemini arkadaşlarınızla paylaşınız.
4. Tilavet secdesini sınıf içinde uygulayınız.

Görsel 2.1: Kur'an-ı Kerim yazılı hat örneği

اِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۙ ٣١ حَدَآئِقَ وَاَعْنَابًا ۙ ٣٢ وَّكَوَاعِبَ اَتْرَابًا ۙ ٣٣ وَّكَاْسًا
دِهَاقًا ؕ ٣٤ لَا يَسْمَعُوْنَ فِيْهَا لَغْوًا وَّلَا كِذّٰبًا ۚ ٣٥ جَزَآءً مِّنْ رَّبِّكَ
عَطَآءً حِسَابًا ۙ ٣٦ رَّبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ
لَا يَمْلِكُوْنَ مِنْهُ خِطَابًا ۙ ٣٧ يَوْمَ يَقُوْمُ الرُّوْحُ وَالْمَلٰٓئِكَةُ صَفًّا ؕ
لَا يَتَكَلَّمُوْنَ اِلَّا مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ٣٨ ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ ۚ
فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهٖ مَاٰبًا ٣٩ اِنَّآ اَنْذَرْنٰكُمْ عَذَابًا قَرِيْبًا ۚ يَوْمَ
يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدٰهُ وَيَقُوْلُ الْكٰفِرُ يٰلَيْتَنِىْ كُنْتُ تُرٰبًا ٤٠

Görsel 2.2: Allah (cc) mutlaka doğruyu söyler anlamında "Sadakallahü'l-azîm" hat örneği.

سُورَةُ النَّبَإِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ اَرْبَعُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَآءَلُونَ ۚ ١ عَنِ النَّبَإِ الْعَظِيمِ ۙ ٢ اَلَّذِى هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ؕ ٣
كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ۙ ٤ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ٥ اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ مِهَادًا ۙ ٦
وَالْجِبَالَ اَوْتَادًا ۖ ٧ وَخَلَقْنَاكُمْ اَزْوَاجًا ۙ ٨ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ۙ ٩
وَجَعَلْنَا الَّيْلَ لِبَاسًا ۙ ١٠ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ۖ ١١ وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ
سَبْعًا شِدَادًا ۙ ١٢ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ۖ ١٣ وَاَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ
مَآءً ثَجَّاجًا ۙ ١٤ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ۙ ١٥ وَجَنَّاتٍ اَلْفَافًا ؕ ١٦ اِنَّ يَوْمَ
الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ۙ ١٧ يَوْمَ يُنْفَخُ فِى الصُّورِ فَتَاْتُونَ اَفْوَاجًا ۙ ١٨
وَفُتِحَتِ السَّمَآءُ فَكَانَتْ اَبْوَابًا ۙ ١٩ وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ؕ ٢٠
اِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۙ ٢١ لِلطَّاغِينَ مَاٰبًا ۙ ٢٢ لَابِثِينَ فِيهَآ اَحْقَابًا ۚ ٢٣
لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ۙ ٢٤ اِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ۙ ٢٥ جَزَآءً وِفَاقًا ٢٦
اِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ۙ ٢٧ وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا كِذَّابًا ؕ ٢٨
وَكُلَّ شَىْءٍ اَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ٢٩ فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ اِلَّا عَذَابًا ع ٣٠

NEBE SURESİ

Nebe Suresi Etkinlikleri

Takip Edelim

İkişer kişilik gruplar oluşturarak Nebe suresini sırayla okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz.

Dinleyelim

Nebe suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Dikkat Edelim

Okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarına dikkat ediniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını gösteriniz.

Araştıralım

Nebe suresi, ismini nereden alır? Araştırınız.

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا نُوْدِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَّوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلٰى ذِكْرِ
اللّٰهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۭ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ۝٩ فَاِذَا قُضِيَتِ
الصَّلٰوةُ فَانْتَشِرُوْا فِي الْاَرْضِ وَابْتَغُوْا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيْرًا
لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ۝١٠ وَاِذَا رَاَوْا تِجَارَةً اَوْ لَهْوَۨا انْفَضُّوْٓا اِلَيْهَا وَتَرَكُوْكَ قَاۗىِٕمًا ۭ
قُلْ مَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ مِّنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ ۭ وَاللّٰهُ خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ۝١١

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا نُوْدِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَّوْمِ
الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۭ ...

“Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağrı yapıldığı zaman, hemen Allah’ın zikrine koşun ve alışverişi bırakın...“

(Cuma suresi, 9. ayet.)

Görsel 2.3: Cuma namazının cemaatle kılınması farzdır.

سُورَةُ الْجُمُعَةِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ إِحْدٰى عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ ١ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْاُمِّيّٖنَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ
اٰيَاتِهٖ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ ۗ وَاِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ
لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۙ ٢ وَاٰخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ ؕ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ٣ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ٤
مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرٰيةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ
اَسْفَارًا ؕ بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظّٰلِمِينَ ٥ قُلْ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ هَادُٓوا اِنْ زَعَمْتُمْ اَنَّكُمْ
اَوْلِيَآءُ لِلّٰهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِينَ ٦
وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُٓ اَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالظّٰلِمِينَ ٧
قُلْ اِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَاِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
اِلٰى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۧ ٨

CUMA SURESİ

Cuma Suresi Etkinlikleri

Takip Edelim

İkişer kişilik gruplar oluşturarak Cuma suresini sırayla okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz.

Dinleyelim

Cuma suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Dikkat Edelim

Okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarına dikkat ediniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını gösteriniz.

Araştıralım

Cuma suresi, ismini nereden alır? Araştırınız.

Görsel 2.4: Allah (cc) yazılı hat örneği

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٩﴾
فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾ حُورٌ
مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾
لَمْ يَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَآنٌّ ﴿٧٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٥﴾
مُتَّكِـِٕينَ عَلٰى رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

Görsel 2.5: Allah, yeri canlılar için yaratmıştır. Orada meyveler ve salkımlı hurma ağaçları vardır. Yapraklı taneler, hoş kokulu bitkiler vardır. O hâlde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz? (Rahman suresi, 10-13. ayetler.)

يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمٰيهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِى وَالْاَقْدَامِ ۚ ٤١
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٤٢ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِى يُكَذِّبُ
بِهَا الْمُجْرِمُونَ ۙ ٤٣ يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ اٰنٍ ۚ ٤٤ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۚ ٤٥ وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ جَنَّتَانِ ۚ ٤٦ فَبِاَيِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۙ ٤٧ ذَوَاتَآ اَفْنَانٍ ۚ ٤٨ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ٤٩ فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ۚ ٥٠ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ٥١ فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ ۚ ٥٢ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ٥٣ مُتَّكِـِٕينَ عَلٰى فُرُشٍ بَطَآئِنُهَا مِنْ اِسْتَبْرَقٍ ۭ وَجَنَا
الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ۚ ٥٤ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٥٥ فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ
الطَّرْفِ ۙ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَآنٌّ ۚ ٥٦ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ۚ ٥٧ كَاَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ۚ ٥٨ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ٥٩ هَلْ جَزَآءُ الْاِحْسَانِ اِلَّا الْاِحْسَانُ ۚ ٦٠ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٦١ وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ۚ ٦٢ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ۙ ٦٣ مُدْهَآمَّتَانِ ۚ ٦٤ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۚ ٦٥
فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ ۚ ٦٦ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۚ ٦٧

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾
مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾ فَبِاَيِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَاٰتُ فِي الْبَحْرِ
كَالْاَعْلَامِ ﴿٢٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا
فَانٍ ﴿٢٦﴾ وَيَبْقٰى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ﴿٢٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٨﴾ يَسْـَٔلُهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ
هُوَ فِي شَاْنٍ ﴿٢٩﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾ سَنَفْرُغُ لَكُمْ
اَيُّهَ الثَّقَلَانِ ﴿٣١﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ
وَالْاِنْسِ اِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ اِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٣٣﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾
يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ﴿٣٥﴾ فَبِاَيِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾ فَاِذَا انْشَقَّتِ السَّمَآءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً
كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْـَٔلُ
عَنْ ذَنْبِهٖٓ اِنْسٌ وَلَا جَآنٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

Görsel 2.6: Allah'ın (cc) merhamet eden anlamına gelen "er-Rahman" ismi hat örneği.

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ مَكِّيَّةٌ اَوْ مَدَنِيَّةٌ
وَهِيَ ثَمَانٍ وَسَبْعُونَ اٰيَةً

حِزْبٌ ٣

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلرَّحْمٰنُ ۙ ١ عَلَّمَ الْقُرْاٰنَ ؕ ٢ خَلَقَ الْاِنْسَانَ ۙ ٣ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ٤

اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ۖ ٥ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ٦

وَالسَّمَآءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ۙ ٧ اَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ٨

وَاَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ٩ وَالْاَرْضَ

وَضَعَهَا لِلْاَنَامِ ۙ ١٠ فِيهَا فَاكِهَةٌ ۖ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِ ١١

وَالْحَبُّ ذُوالْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ۚ ١٢ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا

تُكَذِّبَانِ ١٣ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ۙ ١٤ وَخَلَقَ

الْجَآنَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ ۚ ١٥ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ١٦

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ

RAHMAN SURESİ

Rahman Suresi Etkinlikleri

Takip Edelim

Her öğrenciye altı ayet düşecek şekilde Rahman suresini sırayla okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz.

Dinleyelim

Rahman suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Dikkat Edelim

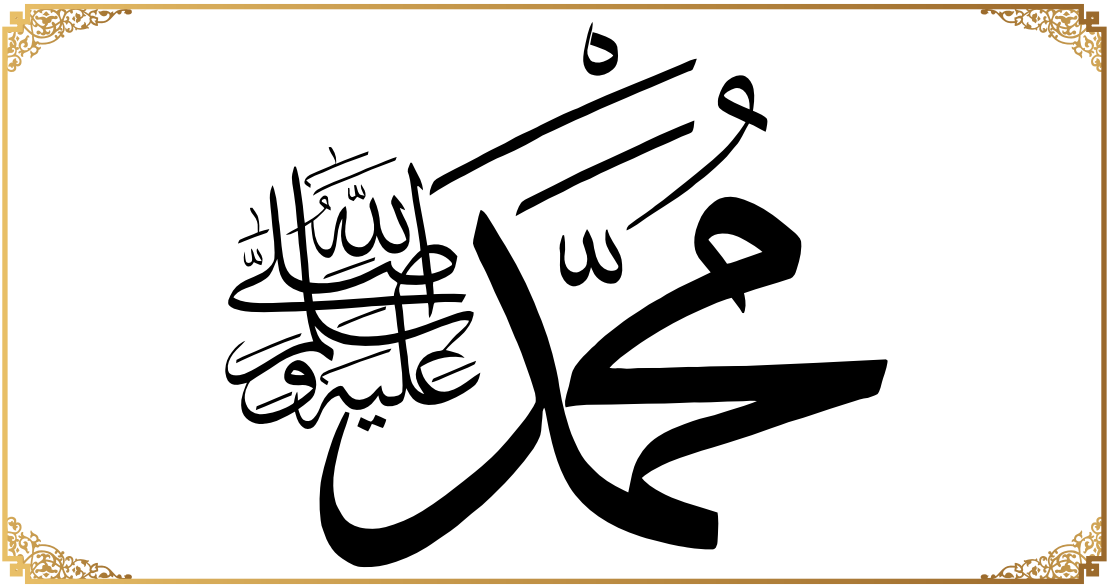
Okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarına dikkat ediniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını gösteriniz.

Araştıralım

Rahman suresi, ismini nereden alır? Araştırınız.

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيْرًا مِّنَ الظَّنِّ ز اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
اِثْمٌ وَّلَا تَجَسَّسُوْا وَلَا يَغْتَبْ بَّعْضُكُمْ بَعْضًا ط اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ
اَنْ يَّاْكُلَ لَحْمَ اَخِيْهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوْهُ ط وَاتَّقُوا اللّٰهَ ط اِنَّ اللّٰهَ
تَوَّابٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٢﴾ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى
وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوْبًا وَّقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوْا ط اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ
اللّٰهِ اَتْقٰىكُمْ ط اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ﴿١٣﴾ قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّا ط قُلْ
لَّمْ تُؤْمِنُوْا وَلٰكِنْ قُوْلُٓوْٓا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْاِيْمَانُ فِيْ قُلُوْبِكُمْ ط
وَاِنْ تُطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ لَا يَلِتْكُمْ مِّنْ اَعْمَالِكُمْ شَيْـًٔا ط اِنَّ
اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٤﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ
ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوْا وَجٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ط اُولٰٓئِكَ
هُمُ الصّٰدِقُوْنَ ﴿١٥﴾ قُلْ اَتُعَلِّمُوْنَ اللّٰهَ بِدِيْنِكُمْ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ
مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ط وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿١٦﴾ يَمُنُّوْنَ
عَلَيْكَ اَنْ اَسْلَمُوْا ط قُلْ لَّا تَمُنُّوْا عَلَيَّ اِسْلَامَكُمْ ج بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ
عَلَيْكُمْ اَنْ هَدٰىكُمْ لِلْاِيْمَانِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿١٧﴾ اِنَّ اللّٰهَ
يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ط وَاللّٰهُ بَصِيْرٌ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿١٨﴾

وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ۝٥ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ جَآءَكُمْ فَاسِقٌۢ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوْٓا اَنْ
تُصِيْبُوْا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوْا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نٰدِمِيْنَ ۝٦ وَاعْلَمُوْٓا
اَنَّ فِيْكُمْ رَسُوْلَ اللّٰهِ ؕ لَوْ يُطِيْعُكُمْ فِيْ كَثِيْرٍ مِّنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاِيْمَانَ وَزَيَّنَهٗ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَكَرَّهَ
اِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوْقَ وَالْعِصْيَانَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الرّٰشِدُوْنَ ۙ۝٧
فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝٨ وَاِنْ طَآئِفَتٰنِ
مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اقْتَتَلُوْا فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا ۚ فَاِنْۢ بَغَتْ اِحْدٰىهُمَا
عَلَى الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِيْ تَبْغِيْ حَتّٰى تَفِيْٓءَ اِلٰٓى اَمْرِ اللّٰهِ ۚ فَاِنْ فَآءَتْ
فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ۝٩
اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوْا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُوْنَ ۚ۝١٠ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسٰٓى اَنْ
يَّكُوْنُوْا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَآءٌ مِّنْ نِّسَآءٍ عَسٰٓى اَنْ يَّكُنَّ خَيْرًا
مِّنْهُنَّ ۚ وَلَا تَلْمِزُوْٓا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوْا بِالْاَلْقَابِ ؕ بِئْسَ الِاسْمُ
الْفُسُوْقُ بَعْدَ الْاِيْمَانِ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝١١

Görsel 2.7: Hz. Muhammed (sav) yazılı hat örneği.

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ مَدَنِيَّةٌ
وَهِيَ ثَمَانِيَ عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ وَرَسُولِهٖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝١ يَآاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَرْفَعُوٓا اَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ
وَلَا تَجْهَرُوا لَهٗ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ اَنْ تَحْبَطَ اَعْمَالُكُمْ
وَاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ۝٢ اِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ اَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللّٰهِ
اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوٰى ؕ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ عَظِيمٌ ۝٣
اِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَآءِ الْحُجُرَاتِ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ۝٤

وَلَوْ اَنَّهُمْ

HUCURAT SURESİ

Hucurat Suresi Etkinlikleri

Takip Edelim

Her öğrenciye üç ayet düşecek şekilde Hucurat suresini sırayla okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz.

Dinleyelim

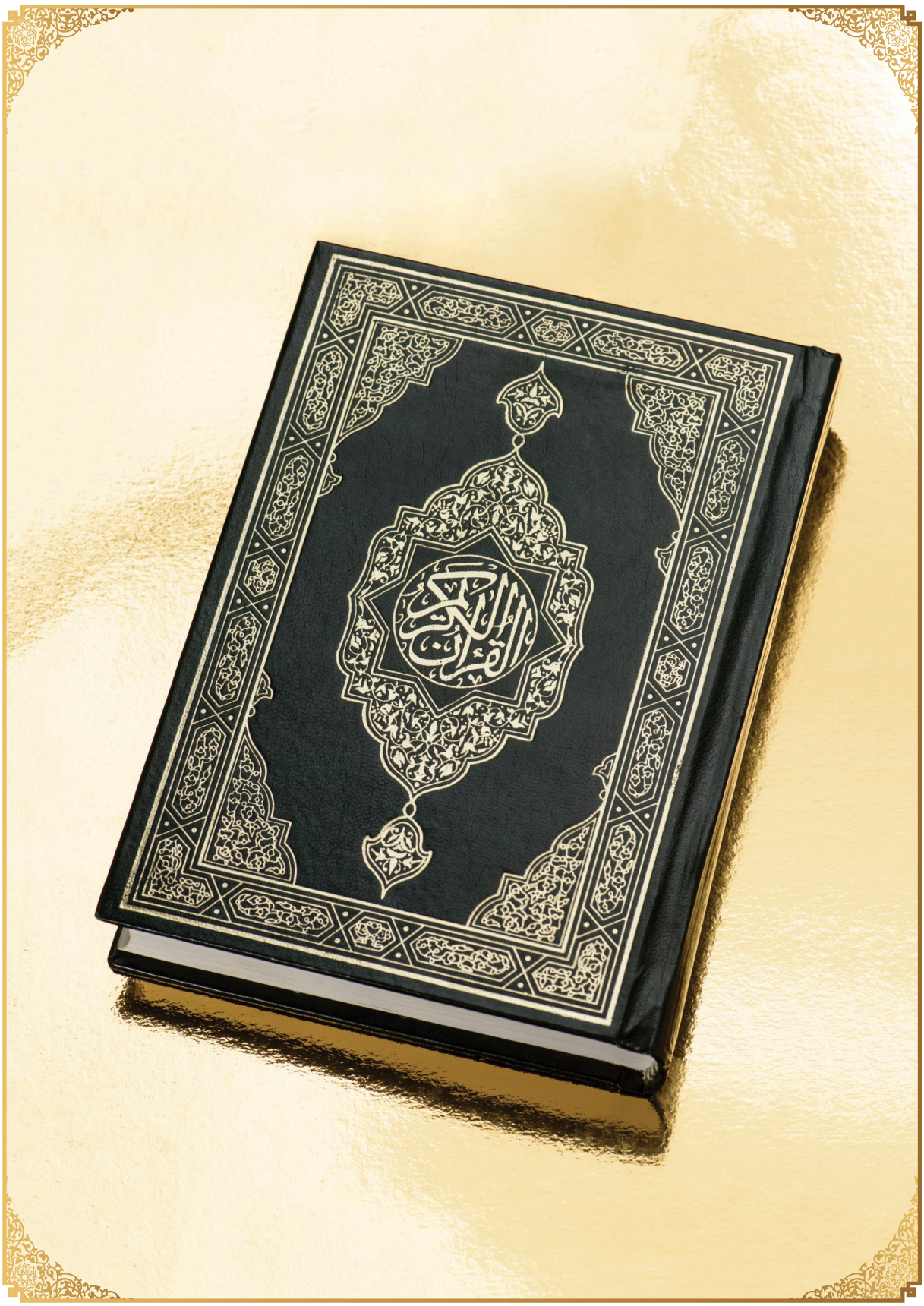
Hucurat suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Dikkat Edelim

Okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarına dikkat ediniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını gösteriniz.

Araştıralım

Hucurat suresi, ismini nereden alır? Araştırınız.

Görsel 2.8: Kur'an-ı Kerim, ismini Arapça'da "okumak" anlamına gelen "karae" fiilinden almaktadır.

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِى حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ
يَلْقَ اَثَامًا ۙ ٦٨ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَ يَخْلُدْ فِيهِ
مُهَانًا ۟ ٦٩ اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَاُولٰٓئِكَ
يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّـَٔاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ٧٠
وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاِنَّهُ يَتُوبُ اِلَى اللّٰهِ مَتَابًا ٧١ وَالَّذِينَ
لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ ۙ وَاِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ٧٢ وَالَّذِينَ
اِذَا ذُكِّرُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ٧٣
وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيّٰتِنَا قُرَّةَ
اَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ اِمَامًا ٧٤ اُولٰٓئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ
بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ۙ ٧٥ خَالِدِينَ فِيهَا ؕ
حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ٧٦ قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبِّى
لَوْلَا دُعَآؤُكُمْ ۚ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ٧٧

سُورَةُ الشُّعَرَآءِ مَكِّيَّةٌ وَهِىَ
مِائَتَانِ وَسَبْعٌ وَعِشْرُونَ اٰيَةً

وَمَآ اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾ قُلْ مَآ اَسْـَٔلُكُمْ
عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِلَّا مَنْ شَآءَ اَنْ يَتَّخِذَ اِلٰى رَبِّهٖ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾
وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِى لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهٖ ؕ وَكَفٰى بِهٖ
بِذُنُوبِ عِبَادِهٖ خَبِيرًا ۚ ﴿٥٨﴾ اَلَّذِى خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا فِى سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ ۚ اَلرَّحْمٰنُ
فَسْـَٔلْ بِهٖ خَبِيرًا ﴿٥٩﴾ وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمٰنِ قَالُوا
وَمَا الرَّحْمٰنُ ۗ اَنَسْجُدُ لِمَا تَاْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ۛ ﴿٦٠﴾ تَبَارَكَ
الَّذِى جَعَلَ فِى السَّمَآءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا
مُنِيرًا ﴿٦١﴾ وَهُوَ الَّذِى جَعَلَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ اَرَادَ
اَنْ يَذَّكَّرَ اَوْ اَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾ وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ
عَلَى الْاَرْضِ هَوْنًا وَاِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾
وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٦٤﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ
رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ ۖ اِنَّ عَذَابَهَا كَانَ
غَرَامًا ۖ ﴿٦٥﴾ اِنَّهَا سَآءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾ وَالَّذِينَ اِذَآ
اَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

سِجْدَةٌ

اَمْ تَحْسَبُ اَنَّ اَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ اَوْ يَعْقِلُونَ ؕ اِنْ هُمْ اِلَّا
كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ سَبِيلًا ۧ ﴿٤٤﴾ اَلَمْ تَرَ اِلٰى رَبِّكَ كَيْفَ
مَدَّ الظِّلَّ ۚ وَلَوْ شَآءَ لَجَعَلَهٗ سَاكِنًا ۚ ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ
دَلِيلًا ۙ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ قَبَضْنٰهُ اِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾ وَهُوَ الَّذِىْ جَعَلَ
لَكُمُ الَّيْلَ لِبَاسًا وَّالنَّوْمَ سُبَاتًا وَّجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾
وَهُوَ الَّذِىْٓ اَرْسَلَ الرِّيٰحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهٖ ۚ وَاَنْزَلْنَا
مِنَ السَّمَآءِ مَآءً طَهُورًا ۙ ﴿٤٨﴾ لِنُحْيِىَ بِهٖ بَلْدَةً مَّيْتًا وَّنُسْقِيَهٗ
مِمَّا خَلَقْنَآ اَنْعَامًا وَّاَنَاسِىَّ كَثِيرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنٰهُ بَيْنَهُمْ
لِيَذَّكَّرُوا ۫ فَاَبٰٓى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا
فِىْ كُلِّ قَرْيَةٍ نَّذِيرًا ۫ ﴿٥١﴾ فَلَا تُطِعِ الْكٰفِرِيْنَ وَجَاهِدْهُمْ بِهٖ
جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾ وَهُوَ الَّذِىْ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ
فُرَاتٌ وَّهٰذَا مِلْحٌ اُجَاجٌ ۚ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَّحِجْرًا
مَّحْجُورًا ﴿٥٣﴾ وَهُوَ الَّذِىْ خَلَقَ مِنَ الْمَآءِ بَشَرًا فَجَعَلَهٗ نَسَبًا
وَّصِهْرًا ؕ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾ وَ يَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
مَالَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ؕ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلٰى رَبِّهٖ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

وَلَا يَاْتُونَكَ بِمَثَلٍ اِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَاَحْسَنَ تَفْسِيرًا ۳۳
اَلَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلٰى وُجُوهِهِمْ اِلٰى جَهَنَّمَ ۙ اُولٰٓئِكَ شَرٌّ
مَكَانًا وَاَضَلُّ سَبِيلًا ۳٤ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ
وَجَعَلْنَا مَعَهٗٓ اَخَاهُ هٰرُونَ وَزِيرًا ۳۵ فَقُلْنَا اذْهَبَآ
اِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ۳٦
وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ اَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ
لِلنَّاسِ اٰيَةً وَاَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا اَلِيمًا ۳۷ وَعَادًا
وَثَمُودَا وَاَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذٰلِكَ كَثِيرًا ۳۸
وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْاَمْثَالَ ۪ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ۳۹ وَلَقَدْ اَتَوْا
عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِٓى اُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ اَفَلَمْ يَكُونُوا
يَرَوْنَهَا ۚ بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ٤۰ وَاِذَا رَاَوْكَ
اِنْ يَتَّخِذُونَكَ اِلَّا هُزُوًا اَهٰذَا الَّذِى بَعَثَ اللّٰهُ رَسُولًا ٤۱
اِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ اٰلِهَتِنَا لَوْلَآ اَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا ۭ وَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ اَضَلُّ سَبِيلًا ٤۲ اَرَاَيْتَ
مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهٗ هَوٰيهُ ۭ اَفَاَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ٤۳

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَآءَنَا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلٰٓئِكَةُ
اَوْ نَرٰى رَبَّنَا ؕ لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْ عُتُوًّا كَبِيرًا ﴿٢١﴾
يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ لَا بُشْرٰى يَوْمَئِذٍ لِّلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ
حِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٢٢﴾ وَقَدِمْنَآ اِلٰى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنٰهُ
هَبَآءً مَّنْثُورًا ﴿٢٣﴾ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا
وَّاَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٤﴾ وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَآءُ بِالْغَمَامِ وَنُزِّلَ
الْمَلٰٓئِكَةُ تَنْزِيلًا ﴿٢٥﴾ اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذِ ِۨالْحَقُّ لِلرَّحْمٰنِ ؕ وَكَانَ يَوْمًا
عَلَى الْكٰفِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٦﴾ وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلٰى يَدَيْهِ
يَقُولُ يٰلَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٧﴾ يٰوَيْلَتٰى
لَيْتَنِي لَمْ اَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ﴿٢٨﴾ لَقَدْ اَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ
اِذْ جَآءَنِي ؕ وَكَانَ الشَّيْطٰنُ لِلْاِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٢٩﴾ وَقَالَ الرَّسُولُ
يٰرَبِّ اِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هٰذَا الْقُرْاٰنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾ وَكَذٰلِكَ
جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ الْمُجْرِمِينَ ؕ وَكَفٰى بِرَبِّكَ هَادِيًا
وَّنَصِيرًا ﴿٣١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْاٰنُ
جُمْلَةً وَّاحِدَةً ۚ كَذٰلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهٖ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنٰهُ تَرْتِيلًا ﴿٣٢﴾

اِذَا رَاَتْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾
وَاِذَآ اُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ
ثُبُورًاۗ ﴿١٣﴾ لَاتَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا
كَثِيرًا ﴿١٤﴾ قُلْ اَذٰلِكَ خَيْرٌ اَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِى وُعِدَ الْمُتَّقُونَۜ
كَانَتْ لَهُمْ جَزَآءً وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾ لَهُمْ فِيهَا مَايَشَآؤُنَ
خَالِدِينَۜ كَانَ عَلٰى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْؤُلًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ
وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَيَقُولُ ءَاَنْتُمْ اَضْلَلْتُمْ
عِبَادِى هٰٓؤُلَآءِ اَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَۜ ﴿١٧﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ
مَا كَانَ يَنْۢبَغِى لَنَآ اَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ اَوْلِيَآءَ
وَلٰكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى نَسُوا الذِّكْرَۚ وَكَانُوا قَوْمًا
بُورًا ﴿١٨﴾ فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَۙ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ
صَرْفًا وَلَا نَصْرًاۚ وَمَنْ يَظْلِمْ مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا
كَبِيرًا ﴿١٩﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ اِلَّآ اِنَّهُمْ
لَيَاْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِى الْاَسْوَاقِۜ وَجَعَلْنَا
بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً اَتَصْبِرُونَۚ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًاۧ ﴿٢٠﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهٖٓ اٰلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَّهُمْ يُخْلَقُونَ
وَلَا يَمْلِكُونَ لِاَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا وَّلَا يَمْلِكُونَ
مَوْتًا وَّلَا حَيٰوةً وَّلَا نُشُورًا ۝٣ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُٓوا
اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اِفْكُ ِۨافْتَرٰىهُ وَاَعَانَهٗ عَلَيْهِ قَوْمٌ اٰخَرُونَ ۚ فَقَدْ جَآءُ ۥ
ظُلْمًا وَّزُورًا ۚ ۝٤ وَقَالُوٓا اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ
تُمْلٰى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَّاَصِيلًا ۝٥ قُلْ اَنْزَلَهُ الَّذِى يَعْلَمُ السِّرَّ
فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ اِنَّهٗ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ۝٦ وَقَالُوا
مَالِ هٰذَا الرَّسُولِ يَاْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِى فِى الْاَسْوَاقِ ۭ
لَوْلَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهٗ نَذِيرًا ۙ ۝٧ اَوْ يُلْقٰٓى اِلَيْهِ
كَنْزٌ اَوْ تَكُونُ لَهٗ جَنَّةٌ يَّاْكُلُ مِنْهَا ۭ وَقَالَ الظّٰلِمُونَ
اِنْ تَتَّبِعُونَ اِلَّا رَجُلًا مَّسْحُورًا ۝٨ اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا
لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ۧ ۝٩ تَبٰرَكَ
الَّذِىٓ اِنْ شَآءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذٰلِكَ جَنّٰتٍ تَجْرِى
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ وَيَجْعَلْ لَّكَ قُصُورًا ۝١٠ بَلْ كَذَّبُوا
بِالسَّاعَةِ وَاَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ۚ ۝١١

Görsel 2.9: Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uyarak okumalıyız.

سُورَةُ الْفُرْقَانِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ
سَبْعٌ وَسَبْعُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلٰى عَبْدِهٖ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ
نَذِيرًا ۙ ١ اَلَّذِي لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ
يَكُنْ لَهٗ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهٗ تَقْدِيرًا ٢

وَاتَّخَذُوا

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER

FURKAN SURESİ

Furkan Suresi Etkinlikleri

Takip Edelim

Her öğrenciye yedi ayet düşecek şekilde Furkan suresini sırayla okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz.

Dinleyelim

Furkan suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Dikkat Edelim

Okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarına dikkat ediniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını gösteriniz.

Araştıralım

Furkan suresi, ismini nereden alır? Araştırınız.

II. TECVİT BİLGİSİ

Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uyarak okumak niçin önemlidir?

Tecvit, sözlükte "bir işi güzel yapma, güzelleştirme, iyi ve güzel söz söyleme, süsleme" anlamlarına gelmektedir.[1] Terim olarak ise "Kur'an-ı Kerim'i harflerin mahreç ve sıfatlarına uyarak vakıf, vasıl, sekte vb. tilavet kurallarına dikkat ederek güzel ve hatasız okumayı öğreten ilim dalı" demektir.[2] Tecvit ilmi, Kur'an-ı Kerim'in okunuşunda harflerin telaffuz yönüyle ilgilenmektedir. Harflerin telaffuz edilmesiyle anlam hatalarının önüne geçmek amaçlanmaktadır.

Bilgi Kutusu

Farzıayn: Dinen sorumlu sayılan kimselerin her birinin ayrı ayrı yapması zorunlu olan ibadetlerdir. Sorumlu olan kimselerin farzıayn emirleri bizzat kendilerinin yerine getirmesi gerekir.

Farzıkifaye: Dinen sorumlu sayılan kimselerden bazılarının yapmasıyla diğer Müslümanların üzerinden sorumluluğun kalkmış olduğu ibadetlerdir.

(bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 86.)

Kur'an-ı Kerim'in indirildiği şekliyle korunması için tecvit ilmini öğrenmek ve bilmek gerekir. Onu vermek istediği anlamın bozulmaması için harfleri doğru bir şekilde tecvitli okumak farzıayndır. Hz. Muhammed (sav) de Kur'an-ı Kerim'i tecvitli bir şekilde tane tane okumuştur. Kur'an-ı Kerim' de şöyle buyrulmaktadır: **"... Biz Kur'an'ı, insanlara dura dura okuyasın diye ayet ayet ayırdık..."**[3] Hz. Muhammed (sav) Kur'an-ı Kerim'i güzel okuyanları takdir etmiştir. Kur'an-ı Kerim'in güzel okunması için de teşvikte bulunmuştur.

1. İdgamlar

İdgam, sözlükte "bir şeyi diğer bir şeyin içine katmak, çiğnemeden yutmak, burnundan konuşmak" gibi anlamlara gelir.[4] İdgam "yan yana gelen iki harften birincisini ikincisine katmak" demektir. İdgamın gerçekleşebilmesi için birinci harfin cezimli, ikinci harfin ise harekeli olması gerekmektedir. Bu tür durumlarda birinci harf, ikinci harf ile birlikte ikinci harfin sesi ile okunursa idgam gerçekleşmiş olur.[5]

1. 1. İdgam-ı Mea'l-gunne

İdgam-ı mea'l-gunne, sakin nun veya tenvinden sonra و, ن, م, ي harflerinden bir tanesi gelirse gerçekleşmiş olur. Sakin nun veya tenvindeki nun sesi يَمْنُو harflerinden bir tanesine katılarak gunneli bir şekilde tutularak okunur.[6] Gunneli okuyuşta و, ن, م, ي

Bilgi Kutusu

Gunne, genizden (burundan) gelen sese denir.

1 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 355.
2 bk. Abdurrahman Çetin, *Kur'an Okuma Esasları* (Bursa: Emin Yayınları, 2020), 74.
3 İsra suresi, 106. ayet.
4 İsmail Karagöz - Fikret Karaman - İbrahim Paçacı vd., *Dinî Kavramlar Sözlüğü* (Ankara:DİB Yayınları, 2010), "İdğam", 294.
5 bk. Davut Kaya, *Tecvidli Kur'an Okuma Rehberi* (Ankara: DİB Yayınları, 2022), 87.
6 bk. Ayşe Karakaya - Mehmet Akın, *Kur'an Okuma ve Tecvid* (Ankara: Grafiker Yayınları, 2021), 69.

harfleri şeddeli okunarak bir buçuk elif miktarı tutulur.[7] İdgam-ı mea'l-gunnenin gerçekleşebilmesi için sakin nundan hemen sonra gelen يَمْنُو harflerinin aynı kelimede olmaması gerekir.

Örnek 1

مَنْ يَعْمَلْ

Okunuşu:

مَيَّعْمَلْ

- Birinci kelimenin son harfinin harekesi cezim (◌ْ),
- İkinci kelimenin ilk harfinde يَمْنُو (ي م ن و) harflerinden ي geldiği için idgam-ı mea'l-gunne gerçekleşir.
- ي harfinin sesinin bir kısmı genize verilip şeddeli şekilde bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.

Örnek 2

بَشَرٌ مِثْلُنَا

Okunuşu:

بَشَرُ مِّثْلُنَا

- Birinci kelimenin son harfinin harekesi tenvin (◌ٌ),
- İkinci kelimenin ilk harfinde يَمْنُو (ي م ن و) harflerinden م harfi geldiği için idgam-ı mea'l-gunne gerçekleşir.
- م harfinin sesinin bir kısmı genize verilip şeddeli şekilde bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.

Okuyalım

Örnekleri sınıf içerisinde idgam-ı mea'l-gunne kurallarına dikkat ederek okuyunuz.

مَنْ يَشَآءُ	مِنْ مَسَدٍ	مَنْ يَعْمَلْ
حَمِيدٌ مَجِيدٌ	حَسَنٍ وَاَنْبَتَهَا	لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

Sıra Sizde

Kelimeleri inceleyerek idgam-ı mea'l-gunne olan kutucukları işaretleyiniz.

☐ خَيْرًا يَرَهُ	☐ سَلَامٌ هِيَ	☐ قَوْلٌ مَعْرُوفٌ
☐ وَرَبٌّ غَفُورٌ	☐ وَاسِعٌ عَلِيمٌ	☐ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ

7 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 173.

Dikkat Edelim

Sakin nun, يَمْنُو (ي م ن و) harflerinden bir tanesi ile aynı kelimede yer alırsa idgam-ı mea'l-gunne gerçekleşmez. Bu durumda idgam uygulanmadan gunnesiz bir şekilde açıkça okunur.

Kur'an-ı Kerim'de dört kelimede bu kural görülür.

صِنْوَانٌ قِنْوَانٌ اَلدُّنْيَا بُنْيَانٌ

İdgam-ı mea'l-gunne konusunun tekrarı için karekodu okutunuz.

1.2. İdgam-ı Bila-gunne

Sakin nun veya tenvinden sonra ل veya ر harflerinden bir tanesi gelirse tenvindeki nun sesi bu harflere katılır ve gunnesiz bir şekilde okunur.[8] Gunnesiz okuyuşta nun sesinden sonra gelen ل ve ر harfi şeddeli okunur. Nun sesi ise bu harfler içinde kaybolur.[9] İdgam-ı bila-gunnenin gerçekleşebilmesi için sakin nun kelimenin sonunda yer alır. Lam ve ra harflerininse farklı kelimelerde yer alması gerekir.

Örnek 1

فَإِنْ لَمْ

Okunuşu:

فَإِ لَّمْ

- Birinci kelimenin son harfi cezimli nun (نْ),
- İkinci kelimenin ilk harfinde (ر,ل) harflerinden ل harfi geldiği için idgam-ı bila-gunne gerçekleşir.
- ل harfi şeddeli şekilde okunur.

Örnek 2

مَثَلًا رَجُلَيْنِ

Okunuşu:

مَثَلَرَّجُلَيْنِ

- Birinci kelimenin son harfinin harekesi tenvin (ـً),
- İkinci kelimenin ilk harfinde (ر,ل) harflerinden ر harfi geldiği için idgam-ı bila-gunne gerçekleşir.
- ر harfi gunnesiz bir şekilde olarak şeddeli hâlde okunur.

8 bk. Karakaya - Akın, *Kur'an Okuma ve Tecvid*, 71.
9 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 175.

Okuyalım

Örnekleri sınıf içerisinde idgam-ı bila-gunne kurallarına dikkat ederek okuyunuz.

يَكُنْ لَهُ	مِنْ رَبِّهِمْ	مِنْ لَدُنْهُ
وَيْلٌ لِكُلِّ	مُصَدِّقًا لِمَا	عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ

Sıra Sizde

Kelimeleri inceleyerek idgam-ı bila-gunne olan kutucukları işaretleyiniz

☐ قَوْلاً بَلِيغًا	☐ مِنْ لَدُنْكَ	☐ مِنْ رَبِّكُمْ
☐ فَتْحٌ قَرِيبٌ	☐ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا	☐ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ

İdgam-ı bila-gunne konusunun tekrarı için karekodu okutunuz.

2. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri

Cezimli mim (مْ) harfine sakin mim denir. Sakin mim'den sonra gelen harfler üç farklı şekilde okunur:[10]

- ✶ **İdgam-ı Misleyn Mea'l-gunne**
- ✶ **Sakin Mim'in İhfası (İhfa-i Şefevî)**
- ✶ **Sakin Mim'in İzharı (İzhar-ı Şefevî)**

İdgam-ı Misleyn Mea'l-gunne

Sakin mim'den sonra mim (م) ile başlayan bir kelime gelirse idgam-ı misleyn mea'l-gunne olur.[11] Gunneli bir şekilde bir buçuk elif miktarı tutularak şeddeli mim gibi okunur.[12]

10 bk. Karakaya - Akın, *Kur'an Okuma ve Tecvid*, 73.
11 bk. Rahmi Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi* (İzmir: İzmir İlâhiyat Fakültesi Vakfı, 2009), 55.
12 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 181.

Örnek 1

وَاَنْتُمْ مُعْرِضُونَ

Okunuşu:

وَاَنْتُ مُّعْرِضُونَ

- Birinci kelimenin son harfi sakin mim (مْ),
- İkinci kelimenin başında ise م harfi geldiği için idgam-ı misleyn mea'l-gunne gerçekleşir.
- İki mim (مّ) harfi birleştirilerek gunneli bir şekilde şeddeli hâlde okunur.

Örnek 2

بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ

Okunuşu:

بِهِ مِّنْ خَلْفِهِمْ

- Birinci kelimenin son harfi sakin mim (مْ),
- İkinci kelimenin başında ise م harfi geldiği için idgam-ı misleyn mea'l-gunne gerçekleşir.
- İki mim (مّ) harfi birleştirilerek gunneli bir şekilde şeddeli hâlde okunur.

Okuyalım

Örnekleri sınıf içerisinde idgam-ı misleyn mea'l-gunne kurallarına dikkat ederek okuyunuz.

كَمْ مِنْ فِئَةٍ	قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ	وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ
قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ	اَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ	جَآءَكُمْ مِنَ الحَقِّ

Sıra Sizde

Kelimeleri inceleyerek idgam-ı misleyn mea'l-gunne olan kutucukları işaretleyiniz.

☐ غُلِبَتِ الرُّومُ	☐ مِنْ بَعْدِهِ	☐ عَلَيْهِمْ مُؤْصَدَةٌ
☐ بِكُمْ مِنَ	☐ قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ	☐ وَالْاَرْضَ وَسَخَّرَ

İdgam-ı misleyn mea'l-gunne konusunun tekrarı için karekodu okutunuz.

Sakin Mim'in İhfası (İhfa-i Şefevî)

Sakin mim'den (مْ) sonra be (ب) harfi ile başlayan bir kelime gelirse mim'in ihfası (dudak ihfası) olur ve gunneli okunur.[13]

Örnek

وَاَمْدَدْنَاكُمْ بِاَمْوَالٍ

أَلَمْ يَعْلَمْ بِأَنَّ

اٰتَيْنٰكُمْ بِقُوَّةٍ

Örneklerdeki birinci kelimelerin sonunda sakin mim (مْ) harfi vardır. İkinci kelimelerin başında ب harfi geldiği için mim'in ihfası (dudak ihfası) gerçekleşir. Birinci kelimelerin sonundaki sakin mim (مْ) dudakları fazla bastırmadan bir buçuk elif miktarı tutularak yani gunneli olarak okunur.

Okuyalım

Örnekleri sınıf içerisinde sakin mim'in ihfası (ihfa-i şefevî) kurallarına dikkat ederek okuyunuz.

أَمْ بِظَاهِرٍ	اَمْ بِهٖ جِنَّةٌ	وَلَسْتُمْ بِاٰخِذِيهِ
مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهٖ	عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ	نَبَاَهُمْ بِالْحَقِّ

Sıra Sizde

Kelimeleri inceleyerek sakin mim'in ihfası (ihfa-i şefevî) olan kutucukları işaretleyiniz.

☐ دَفْعُ اللّٰهِ	☐ اَمْوٰلَكُمْ بَيْنَكُمْ	☐ كَلْبُهُمْ بَاسِطٌ
☐ فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ	☐ وَفِي ذٰلِكُمْ بَلَآءٌ	☐ جَمِيعًا بَعْضُكُمْ

Takip Edelim

Kur'an-ı Kerim'den seçtiğiniz bir sayfada ihfa-i şefevî içeren kelimeleri belirleyerek okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz

13 bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 55.

Sakin Mim'in İzharı (İzhar-ı Şefevî)

Sakin mim'den sonra be (ب) ve mim (م) harflerinin dışında kalan harflerden birisinin gelmesiyle izhar-ı şefevî olur. Sakin mim gunnesiz bir şekilde okunur. Mim'in mahrecine basılır, tutmadan diğer harfe geçilir.[14]

Örnek

غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى

عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ

عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ

Örneklerdeki birinci kelimelerin sonunda sakin mim (مْ) harfi vardır. İkinci kelimelerin başında be (ب) ve mim (مْ) harflerinin dışındaki harflerden biri geldiği için sakin mim'in izharı (izhar-ı şefevî) gerçekleşmiştir.

Birinci kelimelerin sonunda sakin mim (مْ) sonraki harflerden bağımsız şekilde okunur.

Okuyalım

Örnekleri sınıf içerisinde sakin mim'in izharı (izhar-ı şefevî) kurallarına dikkat ederek okuyunuz.

أَنْعَمْتَ	هُمْ فِيهِ	بَيْنَهُمْ اَنْ يَقُولُوا
اَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ	أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ	اَلَّذِينَ هُمْ يُرَآؤُنَ

Sıra Sizde

Kelimeleri inceleyerek sakin mim'in izharı (izhar-ı şefevî) olan kutucukları işaretleyiniz.

☐ اَنْتُمْ وَمَنْ	☐ مَلِكِ النَّاسِ	☐ فَمَنْ اٰمَنَ
☐ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ	☐ عَفُوًّا قَدِيرًا	☐ وَلَآ اَنْتُمْ عَابِدُونَ

Takip Edelim

Kur'an-ı Kerim'den seçtiğiniz bir sayfada izhar-ı şefevî içeren kelimeleri belirleyerek okuyunuz ve birbirinizi takip ediniz

14 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 180.

3. Ra'nın Hükümleri

Ra (ر) harfi okunurken incelik ve kalınlık bakımından diğer harflere göre farklılık göstermektedir. ر harfi dışında diğer harfler ya ince ya da kalın olarak okunmaktadır. ر harfinin ince ya da kalın okunması ise durumuna göre belirlenmektedir. Ra'nın hükümleri ر harfinin öncesi ve sonrasında yer alan harfler ya da aldığı hareke belirlemektedir.

- ✶ **Ra'nın kalın okunması gereken yerler**
- ✶ **Ra'nın ince okunması gereken yerler**
- ✶ **Ra'nın ince veya kalın okunduğu yerler**

Ra (ر) harfinin okunuşuyla ilgili hükümler şunlardır:[15]

✶ **Ra'nın Kalın Okunması Gereken Yerler:**

a. Ra'nın harekesinin üstün veya ötreli olması hâlinde ra harfi kalın okunur.

⇨ Ra'nın üstün ile okunmasına örnekler:

رَبَّنَا تِجَارَتُهُمْ سَخَّرَ وَتَرَكْنَا

⇨ Ra'nın ötre ile okunmasına örnekler:

رُزِقْنَا يَكْفُرُونَ مَا يُؤْمَرُونَ رُحَمَاءُ

b. Ra'nın sakin (رْ) ve kendisinden önce gelen harfin harekesinin üstün veya ötreli olması hâlinde ra kalın okunur.

⇨ Sakin ra ve önceki harfin üstün olmasına örnekler:

مَرْيَمُ يُذْكَرْ اَرْجِهْ يَرْحَمَكُمْ

⇨ Sakin ra ve önceki harfin ötreli olmasına örnekler:

فَانْظُرْ نُرْسِلُ هٰذَا الْقُرْاٰنِ وَاْمُرْ بِالْعُرْفِ

c. Ra ve öncesinde gelen harf sakin olduğunda bu iki harf öncesindeki harfin harekesinin üstün veya ötreli olması hâlinde ra kalın okunur. Bu durum kelimelerin son harfi ra olduğunda meydana gelmektedir.

15 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 182.

⇨ Ra'nın ve önceki harfin sakin olduğu durumlarda iki önceki harfin üstün olmasına örnekler:

Geçildiğinde	اَخْيَارِ	كَالْفَخَّارِ	وَالْعَصْرِ
Durulduğunda	اَخْيَارْ	كَالْفَخَّارْ	وَالْعَصْرْ

⇨ Ra'nın ve önceki harfin sakin olduğu durumlarda iki harf öncesinin ötre olmasına örnekler:

Geçildiğinde	اِلَى النُّورِ	فِى الْكُفْرِ	خُسْرِ
Durulduğunda	اِلَى النُّورْ	فِى الْكُفْرْ	خُسْرْ

d. Sakin ra harfinden önceki vasıl hemzesi (geçişte okunmayan elif اَ اِ اُ) ile vasıl hemzesinden önceki harfin harekesi arızi esre ise ra harfi kalın okunur. Bu durumda vasıl hemzesinin harekesi dikkate alınmaz.

Bilgi Kutusu

Kelime başında bulunan ve kelimenin kökünde olmayan yalnız yazıldığında okunan, başka harften sonra geldiği zaman okunmayan hemzeye "vasıl hemzesi" denir.

⇨ Ra'nın sakin, kendinden önce gelen vasıl hemzesinin esreli olmasına örnekler:

أَمِ ارْتَابُوا　　لِمَنِ ارْتَضَى　　رَبِّ ارْحَمْهُمَا

e. Sakin ra harfinden önce gelen harfin harekesinin esre olması, sakin ra harfinden sonra istila harflerinden birisinin gelmesi hâlinde ra kalın okunur.

Bilgi Kutusu

İstila harfleri şunlardır:
خ ص ض ط ظ غ ق

⇨ Ra'nın sakin, önceki harfin harekesinin esre, ra harfinden sonra gelenlerin ise istila harflerinden olmasına örnekler:

فِرْقَةٍ　　اِرْصَادًا　　مِرْصَادًا　　قِرْطَاسٍ

✶ **Ra'nın İnce Okunması Gereken Yerler:**

a. Harekesinin esre olması hâlinde ra ince okunur.

⇨ Ra harfinin harekesinin esre olmasına örnekler:

اٰثَارِهِمْ	زَكَرِيّا	كَافِرِينَ	فَاذْكُرِاسْمَ
فَشَارِبُونَ	صَابِرِينَ	مُشْرِكُونَ	وَطُورِ سِينِينَ

b. Sakin ra harfinden önceki harfin harekesinin esre olması hâlinde ra ince okunur.

⇨ Ra sakin, önceki harfin harekesinin esre olmasına örnekler:

فَبَشِّرْهُمْ	فَذَكِّرْ	تُنْذِرْهُمْ	فَطَهِّرْ
وَيَسِّرْ	اُحْصِرْتُمْ	وَاغْفِرْ	وَاسْتَغْفِرْهُ

c. Sakin ra harfinden bir önceki harfin sakin, iki önceki harfin esreli olması hâlinde ra ince okunur. Bu durum kelimenin son harfindeki ra harekeli olup durulduğunda da gerçekleşir.

⇨ Ra sakin, önceki harfin harekesi sakin ve bir öncesindeki harfin harekesinin esre olmasına örnekler:

Geçildiğinde	حِجْرٌ	خَبِيرٌ	قَدِيرٌ
Durulduğunda	حِجْرْ	خَبِيرْ	قَدِيرْ

d. Sakin ra harfinden önce lîn harflerinden (vav ve ya) sonra ya harfi gelirse ra ince okunur. Bu durum son harfte ra harekeli olup durulduğunda gerçekleşir.

⇨ Sakin ra harfinden önce lîn harflerinden ya harfinin gelmesine örnekler:

Geçildiğinde	خَيْرٌ	غَيْرٌ	طَيْرٌ
Durulduğunda	خَيْرْ	غَيْرْ	طَيْرْ

✶ **Ra'nın İnce veya Kalın Okunduğu Yerler:**

Ra harfi sakin olarak geldiği bazı durumlarda ince veya kalın olarak okunabilir. Bu kural üç başlık altında incelenebilir:[16]

a. Sakin ra harfinden önceki harfin harekesi esre, ra'dan sonra gelen istila harfi esreli olduğu zaman ra harfi كُلُّ فِرْقٍ örneğindeki gibi ince veya kalın olarak okunabilir.

b. Sakin ra harfinden önceki harfin sakin sad veya sakin ta olması hâlinde ve bunların öncesindeki harfin harekesi esre olduğu zaman مِنْ مِصْرٍ, عَيْنَ الْقِطْرْ örneklerindeki gibi ra harfi kalın ya da ince olarak okunabilir.

c. Ra harfi ve önceki harf sakin, daha önceki harfin harekesi üstün olduğunda kelimenin aslına işaret etmek için ra harfi أَنْ اَسْرِ örneğindeki gibi ince okunur. Fakat kelime üzerinde durulacaksa kalın okunabilir.

Dikkat Edelim

Ra harfi şeddeli olduğu zaman harekesine göre ince ya da kalın okunur. Kendisinden önceki harf ya da hareke dikkate alınmaz.

(bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'an Tecvîdi*, 76.)

شَرِّ	اَلرَّحِيْمِ	يَفِرُّ
İnce okunur	Kalın okunur	Kalın okunur

Sıra Sizde

Verilen ayetlerde yer alan ra harflerini ra'nın hükümlerini dikkate alarak sesli bir şekilde okuyunuz.

اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۞

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۞

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِاَنَّ لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ فَضْلًا كَبِيرًا ۞

اَلْقَارِعَةُ ۞ مَا الْقَارِعَةُ ۞ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا الْقَارِعَةُ ۞

Ra'nın hükümleri konusunun tekrarı için karekodu okutunuz.

16 bk. Karakaya - Akın, *Kur'an Okuma ve Tecvid*, 89.

4. Vakıf, İbtida, Vasıl ve İşaretleri

Kur'an-ı Kerim'de anlam bütünlüğünün sağlanabilmesi ve kastedilen mananın doğru bir şekilde anlaşılabilmesi için dikkat edilmesi gereken kurallar bulunmaktadır. Bu kurallar vakıf işaretleri, ibtida, vasıldır.[17] Allah'ın (cc) **"... Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku."**[18] emriyle Hz. Muhammed (sav) Kur'an-ı Kerim'i ayetler arasında durarak okumuştur.[19]

Vakıf

Sözlükte vakıf "durmak, durdurmak, kelimeyi kendinden sonraki kelimeden ayırmak, kelimeyi harekeden kesmek" gibi anlamlara gelmektedir.[20] Tecvit ilminde ise "Kur'an-ı Kerim'i okuma esnasında durulacak yerlerde nefesle birlikte sesin kesilmesi" şeklinde tanımlanmaktadır.[21] Kısa bir süre durulduktan sonra nefes alınarak okumaya devam edilmektedir.

Vakıf (Duruş) Kuralları

Kur'an-ı Kerim okurken bir kelime üzerinde vakfetmekle (durmakla) ilgili kurallar şunlardır:[22]

a. Vakıf yapılacak kelimenin sonundaki harf harekeli (ـَ / ـِ / ـُ) ise hareke vermeden cezimli bir şekilde durulur.

ـُ	ـِ	ـَ
Yazılışı	**Yazılışı**	**Yazılışı**
اَللّٰهُ الصَّمَدُ	بِرَبِّ النَّاسِ	اَلْعَالَمِينَ
Okunuşu	**Okunuşu**	**Okunuşu**
اَللّٰهُ الصَّمَدْ	بِرَبِّ النَّاسْ	اَلْعَالَمِينْ

b. Vakıf yapılacak kelimenin sonundaki harfin harekesi iki ötre ve iki esre ile bitiyorsa cezimli şekilde durulur. İki üstün ile bitiyorsa medd-i tabiî yapılarak okunur.

ـٌ	ـٍ	ـً
Yazılışı	**Yazılışı**	**Yazılışı**
وَأَذَانٌ	ذَاتَ لَهَبٍ	اِسْتِكْبَاراً
Okunuşu	**Okunuşu**	**Okunuşu**
وَأَذَانْ	ذَاتَ لَهَبْ	اِسْتِكْبَارَا

17 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 261.
18 Müzzemmil suresi, 4. ayet.
19 bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/558.
20 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 260.
21 bk. Kaya, *Tecvidli Kur'an Okuma Rehberi*, 75.
22 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 264-270.

c. Vakıf yapılacak kelimenin son harekesi sakinse herhangi bir değişiklik yapılmadan okunur. Son harfin, med harflerinden (ا و ى) biri olması hâlinde hareke iptal edilerek medd-i tabiî ile okunur.

ـْ	ي	وا
Yazılışı	**Yazılışı**	**Yazılışı**
وَلَمْ يُولَدْ	فَنِسِيَ	كَفَرُوا
Okunuşu	**Okunuşu**	**Okunuşu**
وَلَمْ يُولَدْ	فَنِسِي	كَفَرُوا

Dikkat Edelim

Kural olarak iki sakin harf yan yana gelmez. Ancak vakıf yapılması hâlinde iki sakin harfin yan yana gelmesi uygundur.

وَالْفَجْرِ ← وَالْفَجْرْ | بِالصَّبْرِ ← بِالصَّبْرْ

d. Durulacak kelimenin son harfi şeddeli ise cezimli okunarak durulur. Bu durumda harfin şeddeli olduğunu vurgulamak için cezimli harfin biraz tutulması gerekir.

ـٍّ	ـَّ	ـٌّ
Yazılışı	**Yazılışı**	**Yazılışı**
خَفِيٍّ	اَشُحَّ	مُسْتَقَرٌّ
Okunuşu	**Okunuşu**	**Okunuşu**
خَفِيْ	اَشُحْ	مُسْتَقَرْ

e. Durulacak kelimenin sonunda harekeli vav bulunduğunda önceki harfin harekesi ötre olursa sakin okunur. Kelimenin sonunda harekeli ya harfi bulunduğunda önceki harfin harekesi esre olursa kelime sakin okunur. Bu iki örnekte görüldüğü gibi kelime sonlarında med harfi olacağından medd-i tabiî yapılır.

ي	ي	و
Yazılışı	**Yazılışı**	**Yazılışı**
نِعْمَتِيَ	عِبَادِيَ	اِلَّا هُوَ
Okunuşu	**Okunuşu**	**Okunuşu**
نِعْمَتِي	عِبَادِي	اِلَّا هُو

f. Vakıf yapılacak kelimenin sonunda müenneslik te'si (ة) üzerinde durulunca te harfi he (ەْ) olarak cezimli bir şekilde okunur.

Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
مَعْدُودَةٌ	مِنَ الرَّحْمَةِ	اَلزَّكٰوةَ
Okunuşu	**Okunuşu**	**Okunuşu**
مَعْدُودَهْ	مِنَ الرَّحْمَهْ	اَلزَّكٰوهْ

g. Vakıf yapılacak kelimenin sonunda açık te (ت) harfi varsa cezimli şekilde okunur.

Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
اَلصَّالِحَاتِ	خُلِقَتِ	هٰذَا الْبَيْتِ
Okunuşu	**Okunuşu**	**Okunuşu**
اَلصَّالِحَا تْ	خُلِقَتْ	هٰذَا الْبَيْتْ

h. Kelime sonunda vakıf yapılacağı zaman zamir olan he harfinin (ه) üzerindeki harekeye bakılmaksızın cezimli olarak durulur.

Yazılışı	Yazılışı	Yazılışı
رَبَّهُ	فِيهِ	عَنْهُ
Okunuşu	**Okunuşu**	**Okunuşu**
رَبَّهْ	فِيهْ	عَنْهْ

Vakıf konusunun tekrarı için karekodu okutunuz.

Vakfın Çeşitleri

1. Vakf-ı Tam: Kendisinden sonraki kelime veya ifade ile ilgisi olmayan sözün her bakımdan tamamlandığı yerlerde yapılan vakıftır.

2. Vakf-ı Kâfi: Kelime her bakımdan tamam olmakla birlikte kendisinden sonraki kelime veya ifade ile anlam ilgisi devam eden yerde yapılan vakıftır.

3. Vakf-ı Hasen: Söz tamamlanmakla birlikte kendisinden sonraki kelime veya ifade ile söz bakımından ilgisi bulunan yerde yapılan vakıftır.

4. Vakf-ı Kabih: Anlatılmak istenen söz tamamlanmadan kendisinden sonraki kelime veya lafız ile sıkı ilişkisi olan yerde yapılan vakıftır.

Kur'an-ı Kerim'i okuma esnasında anlam ve kelime açısından durmanın gerekli ya da yanlış olduğu yerleri belirtmek üzere bazı işaretler kullanılmaktadır. Bu işaretlere

"secavend" denilmektedir. Bu işaretler لا, م, ق, ع, ط, ص, ز, ج harfleridir. Harekesiz vav (و) ile yazıldığı hâlde med yapılmayan bazı kelimelerin altında قصر, مد, س, قطع, kelimesi yazılmaktadır. Sekte, teshîl, imâle ve işmam ile okunması gereken kelimelerin altına da سكتة, تسهيل, إمالة ve إشمام kelimeleri konulmaktadır.[23]

Vakıf İşaretleri (Secavendler) ve Anlamları[24]

Vakıf İşareti	İsmi	Hükmü
م	**Vakf-ı Lâzım**	Durulması zorunludur, geçildiğinde anlam bozulur.
ط	**Vakf-ı Mutlak**	Durmak daha uygun görülürken geçmek de mümkündür.
ج	**Vakf-ı Câiz**	Geçilebileceği gibi durulması daha uygundur.
ز	**Vakf-ı Mücevvez**	Durmak yerine geçmek daha uygundur.
ص	**Vakf-ı Murahhas**	Ayetin uzun olduğu yerlerde nefes daralırsa durulabileceğini gösterir.
ق	**Alâmet-i Vasl**	Geçmek de durmak da uygun görülür.
لا	**Vakf-ı Lâ**	Durulması uygun görülmemektedir. Durulduğunda geriden alınarak okumaya devam edilir.
ع	**Ayn**	Bir konunun veya bir kıssanın bittiğini, yenisine geçildiğini gösterir.
قف	**Alâmet-i Vakf**	"Dur" anlamına gelir. Durmak daha uygun görülürken geçmek de mümkündür.
∴-∴	**Vakf-ı Murâkebe**	Peş peşe gelen üç noktadan birinde durulacağını gösterir.
ك	**Kezâlik**	Kendisinden önceki ayetlerde bulunan vakıf işaretinin hükmünün geçerli olduğunu ifade eder.

Vakıf İşaretleri (Secavendler) ve Anlamları için karekodu okutunuz.

Sıra Sizde

Öğretmen rehberliğinde Kur'an-ı Kerim'den bulduğunuz vakıf işaretlerinin ayet numaralarını sınıfta paylaşınız ve arkadaşlarınızın da Kur'an-ı Kerim'de bu ayetleri bulmasını sağlayınız. Ayetleri vakıf kurallarına göre sınıfta okuyunuz.

23 bk. Mehmet Emin Maşalı, "Mushaf", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 2020), 31/245.
24 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 274-276.

İbtida

Sözlükte "başlamak, bir şeyi ilk defa yapmak, ilk defa okumaya başlamak, durduktan sonra okumaya devam etmek için tekrar başlamak" anlamlarına gelir.[25] İbtida yapılacağı zaman anlamın bozulmamasına dikkat edilmesi gerekir. İbtida, harekeye ve anlama uygun yerden yapılır. Hz. Muhammed'in (sav) sünnetiyle sabittir. O da Kur'an-ı Kerim'i ayet sonlarında durarak okurdu.[26]

Okumaya başlanacak ayetin anlamı, devam eden yerle bütünlük sağlamalıdır. Bunun için bir önceki kelimeden de durumuna göre başlanması uygundur. İbtida, ayet sonundaysa bir sonraki ayetin başından okumaya devam edilir. Ayet ortasındaysa anlam bütünlüğü sağlanacak şekilde aynı kelimeden ya da bir öncekinden devam edilir. Ayet sonu ve durak işaretlerine dikkat ederek okumak ibtidanın doğru yapılmasını sağlar.

Kur'an-ı Kerim'de ibtida ile ilgili kurallar; tam, kâfi, hasen ve kabih olmak üzere dört kısımda incelenir:[27] Vakf-ı tam ve vakf-ı kâfilerde durulduktan sonra bir sonraki kelimeden başlanır. Vakf-ı hasen, ayet sonunda ise bir sonrakinin başından okunarak devam edilir. Ayet ortasında yapılmışsa anlam bütünlüğünü sağlamak şartıyla aynı kelimeden veya geriden okunur. Vakf-ı kabihlerde ise anlam bütünlüğü düşünülerek aynı kelime veya daha geriden başlamak gerekir.

Vasıl

Sözlükte vasıl "bir şeyi ulaştırıp birleştirmek, eklemek, yan yana getirmek" gibi anlamlara gelmektedir. Tecvit ilminde ise bir kelimeyi kendisinden sonra gelen kelimeye bağlayarak okumaya vasıl denilmektedir.[28]

Kur'an-ı Kerim okurken bir kelimeyi sonraki kelimeye bağlamakla (geçişle) ilgili kurallar vardır.[29] Bu kurallar şunlardır:

a. İki kelimeden birincisinin sonu veya ikinci kelimenin başı harekeliyse [üstün (ـَ), esre (ـِ) ve ötre (ـُ)] vasıl gerçekleşir. Her iki kelime de harekeli ise normal şekliyle okunarak geçiş yapılır.

Birinci kelimenin son harfinin harekeli olmasına örnek: عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ

İkinci kelimenin ilk harfinin harekeli olmasına örnek: وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ

25 bk. Abdurrahman Çetin, "İbtidâ", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 42/461.
26 bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/558.
27 bk. Abdurrahman Çetin, "Vakf ve İbtidâ", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 42/462.
28 bk. Karakaya - Akın, *Kur'an Okuma ve Tecvid*, 115.
29 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 282.

b. Geçiş yapılacak kelimenin ikisi de sakin ise birinci kelimenin sakin olan son harfi okunmaz veya hareke verilerek okunur.

Birinci kelimenin sakin olan son harfi, harf-i med (ا), (و), (ى) ise bu harf okunmaz. Harf-i medden önceki harf okunarak ikinci kelimeye geçilmesine örnek:	**Yazılışı** نَزَّلْنَا الذِّكْرُ **Okunuşu** نَزَّلْنَذِّكْرُ

Birinci kelimenin sakin olan son harfi, harf-i med (ا), (و), (ى) değilse bu kelimenin esre ile okunmasına örnek:	**Yazılışı** خُذِ الْعَفْوَ **Okunuşu** خُذِلْعَفْوَ

Tenvinler sakin nun hükmünde olduğundan kesreli nun şeklinde okunmasına örnek:	**Yazılışı** لُمَزَةِ نِ الَّذِى **Okunuşu** لُمَزَةِ نِ الَّذِى

Sıra Sizde

Verilen ayette vakıf, ibtida ve vasıl kurallarını dikkate alarak sesli okuyunuz. Ayeti okurken uyguladığınız kuralları kısaca açıklayınız. (Bakara suresi, 286. ayet.)

لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْساً اِلَّا وُسْعَهَاۜ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا
مَا اكْتَسَبَتْۜ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ اِنْ نَسِينَآ اَوْ اَخْطَأْنَاۚ رَبَّنَا
وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَآ اِصْراً كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَاۚ
رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖۚ وَاعْفُ عَنَّاۗ وَاغْفِرْ لَنَاۗ
وَارْحَمْنَاۗ اَنْتَ مَوْلٰينَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۞

5. Secde Ayetleri ve İşaretleri

Sözlükte secde "itaat etme, emrine uyma ve baş eğme" anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise secde "namaz kılarken alnı, burnu, elleri, dizleri ve ayak parmaklarını yere koymak" anlamında kullanılmaktadır.[30] Kur'an-ı Kerim okurken veya dinlerken secde edilmesi gereken ayetlere ise **secde ayeti** denilmektedir. Bu ayetler okunduğunda veya duyulduğunda yapılan secdeye de **tilavet secdesi** denilmektedir.[31]

Kur'an-ı Kerim'de secde ayetleri okunduğunda secde etmeyi öven ayetler de bulunmaktadır. Hz. Muhammed (sav) de secde edenleri cennetle müjdelemiştir. Bu durum Hz. Peygamber'in hadisinde şöyle buyrulmuştur: *"Âdemoğlu secde ayetini okuyup secde edince şeytan ağlar ve, 'Yazıklar olsun bana! Âdemoğlu secdeyle emrolundu da hemen secde etti, cennet onundur; ben secdeyle emrolundum, ama secde etmekten kaçındım, bana da cehennem vardır' diyerek oradan uzaklaşır."*[32] Secde ayetlerinin genel özellikleri şunlardır: Allah'ın (cc) emirlerini içermesi, yerlerde ve göklerde bütün varlıkların, müminlerin, meleklerin, peygamberlerin Allah'a (cc) secde etmesi vurgulanmaktadır. Secde ayetlerinin geçtiği sayfalarda secde yapılmasının gerekliliğini belirten işaretler bulunmaktadır. Secde ayetinin bulunduğu sayfalarda ayetin hizasında bulunan tezhibin içerisinde سجدة (secde) kelimesi yer almaktadır. Kur'an-ı Kerim okuyan kişinin bu sayede secde ayetini fark ederek tilavet secdesini uygulaması gerekmektedir.

Tilavet Secdesinin Yapılışı:

Tilavet secdesi yapılırken secdeyi yapacak kişi abdestli bir şekilde, kıbleye yönelerek ayağa kalkıp niyet eder.

Ellerini namaza başlar gibi kaldırmadan اَللّٰهُ أَكْبَرْ (Allahüekber)* diyerek secdeye gider.

Secdede üç defa سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى (sübhâne rabbiye'l-a'lâ)** diyerek tekrar tekbir ile ayağa kalkar.

Secdeden kalkarken سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ (semi'nâ ve ata'nâ ğufrâneke rabbenâ ve ileykel mesîr.)*** ayetini okur ve tilavet secdesini tamamlar.[33]

Kur'an-ı Kerim'de secde ayetlerinin sayısı on dörttür ve bu ayetler şunlardır:

1. Araf suresi, 206. ayet.

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

"Şüphesiz Rabbin katındaki (melek)ler O'na ibadet etmekten büyüklenmezler. O'nu tesbih ederler ve yalnız O'na secde ederler."

* Allahüekber: "Allah (cc) en büyüktür."
** sübhâne rabbiye'l-a'lâ: "En yüce olan Rabbim her türlü kusurdan uzaktır."
*** semi'nâ ve ata'nâ ğufrâneke rabbenâ ve ileykel mesir: "İşittik, itaat ettik. Ey Rabbimiz, affına sığındık! Dönüş sanadır."

30 bk. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 324.
31 bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 397.
32 Müslim, Îmân, 133.
33 bk. Abdurrahman Çetin, "Tilâvet secdesi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 41/158.

2. Rad suresi, 15. ayet.

وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَنْ فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ طَوْعاً وَكَرْهاً وَظِلَالُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ ﴿١٥﴾

"Göklerde ve yerde bulunanlar da onların gölgeleri de sabah akşam ister istemez sadece Allah'a secde ederler."

3. Nahl suresi, 49. ayet.

وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ مِنْ دَآبَّةٍ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٩﴾

"Göklerde bulunanlar, yerdeki canlılar ve bütün melekler, büyüklük taslamadan Allah'a secde ederler."

4. İsra suresi, 107. ayet.

قُلْ اٰمِنُوا بِهٖٓ اَوْ لَا تُؤْمِنُوا ۜ اِنَّ الَّذِينَ اُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهٖٓ اِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْاَذْقَانِ سُجَّداً ﴿١٠٧﴾

"De ki: Ona ister inanın, ister inanmayın. Şüphesiz, daha önce kendilerine ilim verilenler Kur'an kendilerine okunduğunda derhâl yüzüstü secdeye kapanırlar."

5. Meryem suresi, 58. ayet.

اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيّٖنَ مِنْ ذُرِّيَّةِ اٰدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ ۖ وَمِنْ ذُرِّيَّةِ اِبْرٰهِيمَ وَاِسْرَآئِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا ۜ اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُ الرَّحْمٰنِ خَرُّوا سُجَّداً وَبُكِيّاً ﴿٥٨﴾

"İşte bunlar Âdem'in ve Nuh ile beraber (gemiye) bindirdiklerimizin soyundan İbrahim'in, Yakub'un ve doğru yola iletip seçtiklerimizin soyundan kendilerine nimet verdiğimiz nebilerdir. Kendilerine Rahman'ın ayetleri okunduğu zaman ağlayarak secdeye kapanırlardı."

6. Hac suresi, 18. ayet.

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهٗ مَنْ فِى السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِى الْاَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَآبُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ ۜ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ ۜ وَمَنْ يُهِنِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ مُكْرِمٍ ۜ اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿١٨﴾

"Görmez misin göklerde ve yeryüzünde bulunanlar; güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların birçoğu hep O'na secde etmektedir! Niceleri de azabı hak etmiştir. Allah'ın hakir kıldığı kimseyi onurlandırabilecek birisi yoktur. Kuşkusuz Allah dilediğini yapar."

7. Furkan suresi, 60. ayet.

وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمٰنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمٰنُ اَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُوراً ﴿٦٠﴾

"Onlara 'Rahman'a secdeye kapanın.' denildiğinde 'Rahman da nedir? Senin bize emrettiğine mi secde edeceğiz?' derler ve bu onların nefretini artırır."

8. Neml suresi, 25. ayet.

اَلَّا يَسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذِى يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٥﴾

"Göklerde ve yerde gizli olanı ortaya çıkaran, sizin gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz şeyleri bilen Allah'a secde etmesinler diye (şeytan onları yoldan çıkarmış.)"

9. Secde suresi, 15. ayet.

اِنَّمَا يُؤْمِنُ بِاٰيَاتِنَا الَّذِينَ اِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّداً وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾

"Bizim ayetlerimize ancak kendilerine bu ayetlerle öğüt verildiği zaman secdeye kapanan, kibirlenmeksizin Rablerine hamd ederek tesbih edenler inanırlar."

10. Sad suresi, 24. ayet.

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ اِلٰى نِعَاجِهٖ وَاِنَّ كَثِيراً مِنَ الْخُلَطَآءِ لَيَبْغِى بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ وَظَنَّ دَاوٗدُ اَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهٗ وَخَرَّ رَاكِعاً وَاَنَابَ ﴿٢٤﴾

"Davud dedi ki: 'Ant olsun, senin koyununu kendi koyunlarına katmak istemek suretiyle sana zulmetmiştir. Esasen ortakların pek çoğu birbirine haksızlık eder. Ancak iman edip salih ameller işleyenler başka. Onlar da pek azdır.' Davud bizim kendisini imtihan ettiğimizi anladı. Derken Rabbinden bağışlama diledi, eğilerek secdeye kapandı ve Allah'a yöneldi."

11. Fussilet suresi, 37. ayet.

وَمِنْ اٰيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذِى خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾

"Gece, gündüz, Güneş ve Ay Allah'ın varlığının delillerindendir. Güneş'e ve Ay'a secde etmeyin. Eğer gerçekten Allah'a kulluk ediyorsanız onları yaratan Allah'a secde edin."

12. Necm suresi, 62. ayet.

فَاسْجُدُوا لِلّٰهِ وَاعْبُدُوا ﴿٦٢﴾

"Haydi, Allah'a secde edin ve ona kulluk edin."

13. İnşikak suresi, 21. ayet.

وَاِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْاٰنُ لَا يَسْجُدُوْنَ ۜ ﴿٢١﴾

"Onlara Kur'an okunduğu zaman secde etmiyorlar."

14. Alak suresi, 19. ayet.

كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ﴿١٩﴾

"Hayır! Sakın sen ona uyma, secde et ve Rabbine yaklaş."

Sureleri tecvit uygulamalarına dikkat ederek karekoddan okuyunuz.

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI

1. Asr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِىْ خُسْرٍ ﴿٢﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Ant olsun zamana ki insan gerçekten ziyan içindedir. Ancak iman edip de salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka (Onlar ziyanda değillerdir).

(Asr suresi, 1-3. ayetler.)

Asr suresi Kur'an-ı Kerim'in 103. suresidir. Tekâsür ve Hümeze sureleri arasındadır. Mekke Dönemi'nde indirilmiştir. Ayet sayısı üçtür. Sure, ismini birinci ayetten alır. Asr "mutlak zaman, seksen veya yüz senelik zaman dilimi, ikindi vakti" gibi anlamlara gelir. Asr suresi kısa bir sure olmakla beraber Kur'an-ı Kerim'deki bütün nasihatlerin özü sayılır. Birinci ayette asra yemin edilirken ikinci ayette insanların hüsran içinde bulundukları belirtilir. Üçüncü ayette ise inananların, salih amel işleyenlerin, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenlerin bundan müstesna olduğu ifade edilir.[34]

34 bk. Muhammed Eroğlu, "Asr Sûresi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 3/502.

Sıra Sizde

Asr suresini tecvit kurallarına uygun olarak hep birlikte yüksek sesle okuyunuz.

Dinleyelim

Asr suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Araştıralım

Asr suresinde bireysel ve toplumsal yaşamda dikkate alınması gereken hangi ilkeler yer almaktadır? Araştırınız.

2. Kadir Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

إِنَّآ أَنْزَلْنَاهُ فِى لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَآ أَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَامٌ هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Biz onu (Kur'an'ı) Kadir Gecesi'nde indirdik. Bilir misin nedir Kadir Gecesi? Kadir Gecesi bin aydan hayırlıdır. O gece melekler ve ruh, rablerinin izniyle her bir iş için iner dururlar. O gece tan yeri ağarıncaya kadar esenlik doludur.

(Kadir suresi, 1-5. ayetler.)

Kadir suresi Kur'an-ı Kerim'in 97. suresidir. Alak ile Beyyine suresi arasındadır. Mekke Dönemi'nde indirilmiştir. Ayet sayısı beştir. Sure, ismini üç defa tekrarlanan ve üstünlüğü sebebiyle "Leyletü'l-Kadr" olarak nitelenen geceden alır. Kadr "azamet ve şeref" anlamlarına gelir. Surede Kur'an-ı Kerim'in ne zaman indirildiğinden ve bu zamanın özelliklerinden bahsedilir. Söz konusu ayetlerde Kadir Gecesi'nin bin aydan daha hayırlı olduğu ifade edilir. O gecede Allah'ın izniyle meleklerin yeryüzüne indiği anlatılır. Surenin sonunda, fecrin doğuşuna kadar bütün geceyi manevi bir huzurun kapladığı belirtilir.[35]

35 bk. M. Sait Özervarlı, "Kadr Sûresi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), 24/139-140.

Sıra Sizde

Kadir suresini tecvit kurallarına uygun olarak hep birlikte yüksek sesle okuyunuz.

Dinleyelim

Kadir suresini yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Araştıralım

Kadir suresinde bireysel ve toplumsal yaşamda dikkate alınması gereken hangi ilkeler yer almaktadır? Araştırınız.

3. Ayetelkürsi ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۗ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۗ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ اِلَّا بِاِذْنِهِ ۗ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۚ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ اِلَّا بِمَا شَاءَ ۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ ۚ وَلَا يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur. O'nu ne bir uyuklama tutabilir ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kulların önlerindekileri ve arkalarındakileri (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar O'nun ilminden kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. O'nun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır. (O, göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.) Gökleri ve yeri koruyup gözetmek O'na güç gelmez. O yücedir, büyüktür.

(Bakara suresi, 255. ayet.)

Ayetelkürsi, Bakara suresinin 255. ayetidir. İsmini ayetin içinde geçen ve "taht, hükümranlık, ilim, kudret" gibi manalara gelen kürsi kelimesinden alır. Tamamı on cümleden ibaret olan Ayetelkürsi'de Allah'ın (cc) birliği, O'nun hay (daima diri) ve kayyum (kendiliğinden var olabilen) olduğu belirtilir. Ayette Allah'ın (cc) uyuklama ve dalgınlık gibi beşerî sıfatlardan uzak olup kâinatı kendi tasarrufunda bulundurduğuna vurgu yapılır.[36]

Sıra Sizde

Ayetelkürsi'yi tecvit kurallarına uygun olarak hep birlikte yüksek sesle okuyunuz.

Dinleyelim

Ayetelkürsi'yi yandaki karekodu kullanarak dinleyiniz.

Araştıralım

Ayetelkürsi'de bireysel ve toplumsal yaşamda dikkate alınması gereken hangi ilkeler yer almaktadır? Araştırınız.

36 bk. Mustafa Çetin, "Ayetü'l Kürsî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 4/244-245.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI

A) Aşağıda verilen açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına göre okumanın önemi nedir? Kısaca açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

2. Ayetelkürsi'de Allah'ın (cc) isimlerinden hangileri geçmektedir? Anlamları ile birlikte yazınız.

.....
.....
.....
.....

3. Kadir Gecesi'nin bin aydan daha hayırlı olmasının sebebi ne olabilir? Kısaca belirtiniz.

.....
.....
.....
.....

4. Kur'an-ı Kerim tecvit kurallarına göre okunmadığı zaman ortaya çıkan sonuçlar neler olabilir? Üç tanesini yazınız.

.....
.....
.....
.....

5. Asr suresindeki tecvit kurallarından üç tanesini kısaca açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

B) Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi Asr suresinin genel özelliklerinden birisi değildir?

A) Medine Dönemi'nde indirilmiştir.
B) Kur'an-ı Kerim'in 103. suresidir.
C) Asr ikindi vakti anlamına gelmektedir.
D) Tekâsür ve Hümeze sureleri arasında yer almaktadır.

2. Ayşe bir takvim sayfasında yazan şu ayeti okumuştur:

"Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur. O'nu ne bir uyuklama tutabilir ne de bir uyku…" (Bakara suresi, 255. ayet.)

Aşağıdakilerden hangisi Ayşe'nin okuduğu ayeti vurgulamaktadır?

A) Peygamberlerin insanlığını vurgulamaktadır.
B) Kader ve kazaya olan inancı vurgulamaktadır.
C) Ahiret gününe imanın esaslarını vurgulamaktadır.
D) Allah'ın (cc) beşerî özelliklerinin olmamasını vurgulamaktadır.

3. بَيْنَهُمْ رُحَمَاءُ Bu örnekte hangi tecvit kuralı bulunmaktadır?

A) Ra harfinin ince okunması
B) İdgam-ı Bila-gunne
C) Sakin mim'in izharı
D) Sakin mim'in ihfası

4. لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ ﴿٢﴾ Verilen ayette altı çizili kelimede hangi tecvit kuralı uygulanmaktadır?

A) İdgam-ı Misleyn Mea'l-gunne
B) İdgam-ı Mea'l-gunne
C) İdgam-ı Bila-gunne
D) İdgam-ı Misleyn

5. Aşağıda yazılışı verilen kelimelerden hangisinin okunuşu yanlıştır?

	OKUNUŞU	YAZILIŞI
A)	مِنْ أَلَّدُنْكَ	مِنْ لَدُنْكَ
B)	مِرَّبِّهِمْ	مِنْ رَبِّهِمْ
C)	مُصَدِّقَا لِّمَا	مُصَدِّقًا لِمَا
D)	مِمَّسَدٍ	مِنْ مَسَدٍ

C) Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları verilen kelimeleri dikkate alarak doldurunuz.

(Mekke - birinci - secavend işaretleri - Ayetelkürsi- on dört - ibtida)

1. Kur'an-ı Kerim'de …… yerde secde ayeti vardır.

2. Kur'an-ı Kerim okurken durulması gereken yerler …… ile gösterilir.

3. Kadir suresi …… Dönemi'nde indirildi.

4. Kur'an-ı Kerim okurken durduktan sonra devam etmek için tekrar başlamaya …… denir.

5. Asr suresi ismini …… ayette geçen asr kelimesinden alır.

D) Aşağıdaki ifadeleri okuyarak doğru ise başına "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. ( ) Sakin nun veya tenvinden sonra يَمْنُو harflerinden bir tanesi gelirse İdgam-ı mea'l-gunne olur.

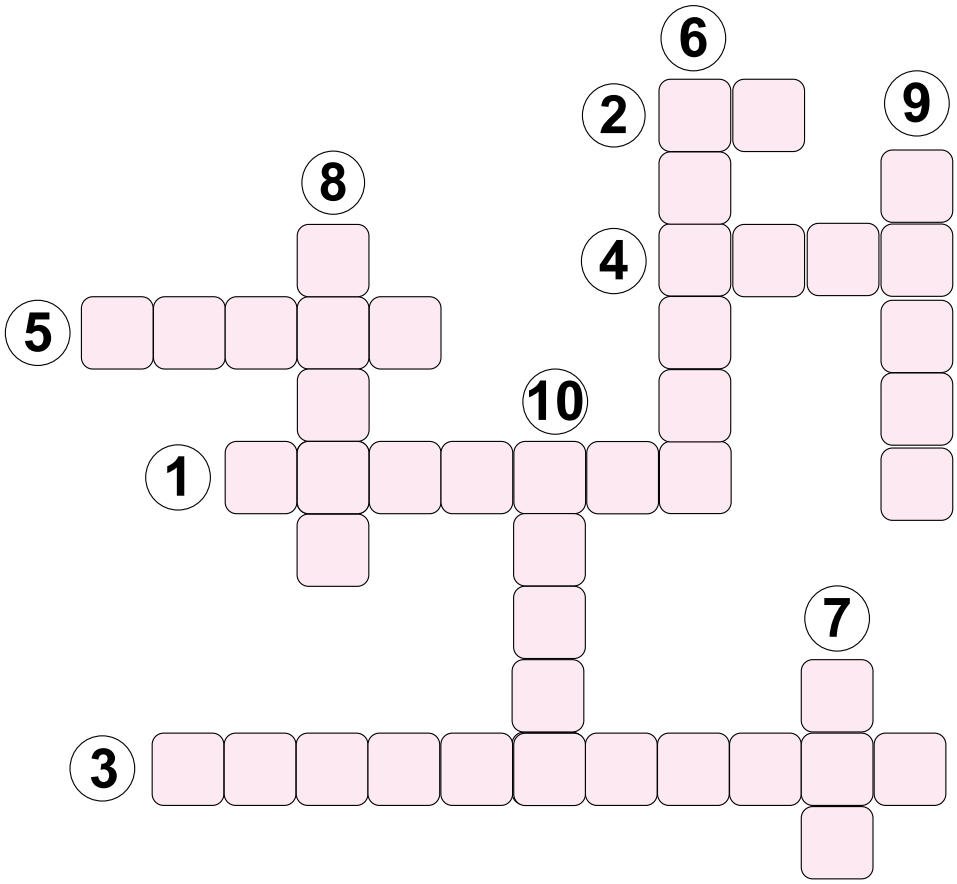
2. ( ) Ayetelkürsi Bakara suresinin 286. ayetinde yer alır.

3. ( ) وَاذْكُرِ اسْمَ kelimesinde ra harfinin ince okunması gerekmektedir.

4. ( ) Secavend işaretlerinden mim (م) işaretinde durulmadığı zaman anlam bozulmaktadır.

5. ( ) Sakin mim'in okunuş şekilleri beş kısımda incelenmektedir.

E) Aşağıdaki soruları cevaplayarak bulmacayı çözünüz.

Soldan Sağa

1. Secde ayeti okunduğunda yapılan secde.
2. Durulduğunda he sesi ile okunan harf.
3. Bakara suresinde Allah'ın (cc) ilim ve kudretinden bahseden bölüm.
4. Cuma namazının farz kılındığı sure.
5. Kur'an-ı Kerim okurken bir harfi diğer harfe katmak.

Yukarıdan Aşağıya

6. Kur'an-ı Kerim'i kurallarına göre okumak.
7. Kur'an-ı Kerim'deki 103. sure.
8. İsmini Leyletü'l-Kadr diye nitelenen geceden alan sure.
9. Ra harfinin ötreli olması hâlinde okunmasıdır.
10. Kur'an-ı Kerim okunurken bir kelimeyi sonraki kelimeyle bağlayan tecvit kuralıdır.

Daha fazla soru için

A

aciz: Gücü bir işe yetmez olanın durumu, güçsüzlük.

adalet: 1. Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme. 2. Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması.

ahlak: Bir toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları.

âlem: 1. Evren 2. Dünya, cihan.

amel: Dinin buyruklarını yerine getirmek için yapılan iş, fiil veya hareket.

ayet: Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.

azamet: Ululuk, büyüklük.

B

barış: Uyum, karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile oluşturulan ortam.

bağışlanma: Bağışlanmak işi, affedilme, affolma.

beşerî: İnsanoğlu ile ilgili.

bilinç: İnsanın kendisini ve çevresini tanıma yeteneği, şuur.

C-Ç

Cebrail: Allah (cc) tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen dört büyük melekten biri.

cesaret: Güç veya tehlikeli bir işe girişirken kişinin kendinde bulduğu güven.

D

din: Âdet, yol, gidişat, ceza, mükâfat, hesap, ceza ve mükâfatın karşılığının verildiği gün. İnanç ve ibadet sistemi.

direnç: Dayanma, karşı koyma gücü, mukavemet.

E

edep: 1. Toplum töresine uygun davranma. 2. İyi ahlak, incelik, terbiye.

erzak: Uzun süre saklanabilen yiyeceklerin genel adı.

evren: Düzenli ve uyumlu bir bütün olarak düşünülen bütün varlıklar; kâinat.

evrensel: 1. Evrenle ilgili. 2. Bütün insanlığı ilgilendiren.

F

fasık: Allah'ın (cc) emirlerini tanımayan, sapkın, günah işleyen.

fazilet: 1. Ahlakın övdüğü iyi olma, alçak gönüllülük, yiğitlik, doğruluk vb. niteliklerin genel adı. 2. Erdem.

fecir: 1. Tan. 2. Tan kızıllığı.

furkan: Hakla bâtılı ayırma, bu ayrılmayı sağlayan Allah'ın (c.c) koyduğu ölçü, gönderdiği kitap; kurtuluş ve zafer gibi anlamlara gelen bir Kur'an terimi.

G-Ğ

gayret: Çalışma, çaba, çalışma isteği.

geniz: Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü.

gıybet: 1. Dedikodu. 2. Başkalarını çekiştirmek ve kınamak üzere yapılan konuşma.

günah: Dinî bakımdan suç sayılan iş veya davranış.

H

hadis: Hz. Muhammed'in (sav) söz ve davranışları.

hak: Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç.

hakim: 1. "Bütün sözleri ve fiilleri adalete ve ilme dayanan, her şeyi bilen, hikmetli bir biçimde yaratmasını sürdüren, dünyada adaletin kaynağı, ahirette ise tüm insanlar arasında adaleti ile hükmedecek olan."anlamında Allah'ın (cc) esmayıhüsnasından biri. 2. Her şeye hükmeden, hükümlerin koyucusu ve kaynağı; Allah (cc).

hâkim: Başta gelen, başta olan, baskın çıkan.

hidayet: Doğru yol, hak olan Müslümanlık yolu.

I-İ

ırk: 1. Kalıtımsal olarak ortak fiziksel ve fizyolojik özelliklere sahip insanlar topluluğu. 2. Soy.

ibadet: Bir dinin buyruklarını yerine getirme.

ibret: Kötü bir olaydan alınması gereken ders, uyarıcı sonuç.

iftira: Bir kimseye kasıtlı ve asılsız suç yükleme, kara çalma.

ihlas: 1. İbadetlerdeki içtenlik. 2. Temiz sevgi ve yürekten bağlılık.

ihmal: Gereken ilgiyi göstermeme, boşlama, savsaklama, savsama, önem vermeme.

ilah: Kâinatta var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık.

ilahi: Tanrı ile ilgili olan, Tanrı'ya özgü olan, tanrısal.

iman: 1. İnanç. 2. Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma.

istirahat: Dinlenme, rahat etme.

itaat: Söz dinleme, boyun eğme, buyruğa uyma.

J-K

kabile: 1. Boy. 2. Ortak bir atadan türediklerine inanılan toplumsal ve ekonomik ilişkilerinde anaerkil, ataerkil anlayışı uygulayan geleneksel topluluk.

kâinat: Düzenli ve uyumlu bir bütün olarak düşünülen bütün varlıklar, evren.

kayyum: Belli bir malın yönetilmesi veya belli bir işin yapılması için görevlendirilen kimse.

kelam: Dilediği varlıkla kendine özgü bir biçimde konuşması anlamında Allah'ın (cc) ezelî sıfatlarından biri.

kerim: Yarattıklarını rızıklandırmayı, yaşatmayı, şefkat göstermeyi sürdüren, nimetlerini karşılıksız veren, insanların bir kısmını inkâr ve isyanlarına rağmen cezalandırma hususunda acele etmeyen, tövbeleri çokça kabul eden, cömert, ulu, büyük ve en şerefli.

kervan: Toplu olarak birbiri ardınca gelen şeyler.

kudret: 1. Bir işi yapabilme, bir direnmeyi yenme gücü. 2. İstediğini yaptırabilme gücü.

L

lafız: Söz, kelime.
layık: Nitelikleri, özü, hareketleri, davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan.
lütuf: Önem verilen, sayılan birinden gelen iyilik ve yardım, ihsan, inayet, atıfet.

M

mahreç: Ses yolunda harflerin çıktığı yerleri ifade eden kıraat ve lugat terimi.
mahremiyet: Gizli olma durumu, gizlilik.
manevi: Görülmeyen, duyularla sezilebilen, ruhani, tinsel, maddi karşıtı.
meal: Kur'an-ı Kerim çevirileri için kullanılan bir terim.
merhamet: Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma.
minnet: Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.
muciz: Aciz bırakan.
Mushaf: Kur'an-ı Kerim ayetlerinin iki kapak arasında toplanmasından oluşan kitap.
mükâfat: Kişinin iman, ibadet, ahlak ve tüm güzel davranışlarının karşılığı olarak Allah (cc) tarafından kendisine verilen ödül.
mümin: 1. Müslüman. 2. İnanan, inançlı, imanlı.

N

nazil: İnen, inmiş.
nimet: 1. İyilik, lütuf, ihsan. 2. Yaşamak için gerekli her şey.
niyaz: Yalvarma, yakarma.
nüzul: İlahi kitapların, özellikle de Kur'an'ın Allah (cc) katından gelişini ifade eder.

O

oruç: Allah'a (cc) ibadet amacıyla yeme, içme vb. şeylerden belli bir süre kendini alıkoyma.
otlak: Hayvan otlatılan yer, yaylak, mera.

Ö

öfke: Engelleme, incinme veya gözdağı karşısında gösterilen saldırganlık tepkisi, kızgınlık, hışım, hiddet, gazap.
öğüt: Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.

P

pekiştirmek: Sağlamlaştırmak, katılaştırmak.
pınar: Yerden kaynayarak çıkan su, kaynak.

R

Rab: Allah'ın (cc) isimlerinden biri.
Rahîm: 1. Koruyan, acıyan, merhamet eden. 2. Allah'ın (cc) isimlerinden biri.

Rahman: 1. Herkese, her canlıya merhamet eden. 2. Allah'ın (cc) isimlerinden biri.

rahmet: Birinin suçunu bağışlama, yarlıgama, merhamet etme.

rızık: Allah'ın (cc) canlılara verdiği maddi ve manevi nimetler.

S

sadaka: Gönüllü olarak veya dinî bir vecibeyi yerine getirmek üzere ihtiyaç sahiplerine yapılan maddi yardım.

sadık: Dostluğu ve bağlılığı içten olan, sadakatli.

salih: Dine ve dünyaya yönelik faydalı işlerle bu işleri yapan kimseler için kullanılan bir kavram.

sevap: Dinî açıdan makbul sayılan davranışların ahiretteki mükâfatı anlamında bir terim.

sevk etmek: 1.Gönderme, götürme. 2. Sürüklemek, itmek.

sure: Kur'an-ı Kerim'i oluşturan yüz on dört bölümden her biri.

Ş

şehadet: Tanıklık, şahitlik; bir şeyin doğruluğuna inanma.

şefaat: Birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için o kimseyle Tanrı arasında peygamberin yaptığı aracılık.

şükür: Allah'a (cc) duyulan minneti dile getirme.

T

tasarruf: 1. Bir şeye sahip olma ve onu istediği gibi kullanma yetkisi; kullanım. 2. Tutum.

tavsiye etmek: Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını öğütlemek.

tebliğ: 1. Bir şeyi veya bir haberi ulaştırmak. 2. Peygamberlerin vahiy yoluyla aldıkları bilgiyi insanlara ulaştırması.

tefsir: Kapalı bir şeyi açma, bir manayı açığa çıkarma ve bir şeyi açıklama. Kur'an-ı Kerim ayetlerinin anlamlarını açıklamaya, hükümlerini ve bu hükümlerin dayandığı gerekçeleri açığa çıkarmaya ve ayetleri belirli bir yöntem çerçevesinde yorumlamaya yarayan ilim dalı.

telaffuz: Kelimenin ses, hece, ton ve vurgu bakımından söylenişi; sesletim, söyleyiş.

tevatür: Arkası kesilmeden birbirini izleyen, birbiri ardına gelen, toplumdan topluma kesintisiz olarak aktarılan, nakledilen.

tevekkül: Herhangi bir işte elinden geleni yapıp daha sonrasını Allah'a (cc) bırakma, Allah'a (cc) güvenme.

tezhip: Yazma kitaplarda, sayfaların yaldız ve boya ile bezenmesi, yaldızlama.

tilavet: Kur'an'ı Kerim'i güzel ve yüksek sesle, usulünce okuma.

tövbe: İşlediği bir günah veya suçtan pişman olarak bir daha yapmamaya karar verme.

U-Ü

usul: Bilimde belli bir sonuca erişmek için belli ilke ve kurallara göre izlenen yol, metot.

V

vacip: İslam dinine göre yapılması gerekli olan.

vahiy: Allah'ın (cc) dilediği emir, hüküm ve bilgileri peygamberine bildirmesi anlamında terim.

vâris: Mirasçı, mirasta pay hakkı olan kişi.

vasiyet: Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.

Y-Z

zahire: Gerektiğinde kullanılmak için saklanan tahıl, aşlık.

zalim: Acımasız ve haksız davranan, zulmeden.

zan: Sanma durumu veya sonucu, sanı.

zikretmek: Adını söylemek, sözünü söylemek, anmak.

zindan: Tutuklu veya hükümlülerin içine konulduğu kapalı yer.

ziyan: Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç; dokunca, zarar, mazarrat, götürü, hüsran, muhatara.

Abdulkerîm El-Kuşeyrî. *Letâifu'l-İşârât Kuşeyrî Tefsiri*. 6 cilt. çev. Mehmet Yalar, İstanbul: İlk Harf Yayınevi, 2013.

Atar, Fahrettin. "Sulh". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 37: 481-485. İstanbul: TDV Yayınları, 2009.

Bilmen, Ömer Nasuhi. *Kur'an-ı Kerim'in Tefsiri ve Türkçe Meâli Alisi*. 8 cilt. İstanbul: İpek Yayın Dağıtım, ts.

Birışık, Abdulhamit. "Kur'an". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 35: 383-388. İstanbul: TD Yayınları, 2008.

Buhari. *Sahih-i Buhârî*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1992.

Çakan, İsmail L. ve Mehmed N. Solmaz. *Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Peygamberler ve Tevhîd Mücâdelesi*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2006.

Çağrıcı, Mustafa. "Dua". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 9: 536-539. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

Çelebi, İlyas. "Kelime-i Şehâdet". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Ek-2: 36-37. İstanbul: TDV Yayınları, 2019.

Çetin, Abdurrahman. *Kur'an Okuma Esasları*. Bursa: Emin Yayınları, 2020.

Çetin, Abdurrahman. "Tilâvet secdesi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 41: 157-159. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Çetin, Abdurrahman. "Vakf ve İbtidâ". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 42: 461-463. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Çetin, Mustafa. "Ayetü'l-Kürsî". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 4: 244-245. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Cilacı, Osman. "Dua". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 9: 535-536. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

Eroğlu, Muhammed. "Asr Sûresi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 3: 502. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Ersoy, Mehmet Âkif. *Safahat*. haz. M. Ertuğrul Düzdağ. İstanbul: Çağrı Yayınları, 2008.

Erul, Bünyamin. "Vedâ Hutbesi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 42: 591-593. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

et-Taberi, İbni Cerir. *Taberî Tefsiri*. çev. Mehmet Keskin. 6 cilt. İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.

Gökçe, Cüneyt. "Berzah". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 5: 525. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.

Hadislerle İslâm. Mehmet Emin Özafşar vd. 1-7 Cilt, İzmir: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 4. Basım, 2020.

Harman, Ömer Faruk. "Süleyman". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 38: 56-60. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Harman, Ömer Faruk. "Ya'kûb". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 43: 274-276. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.

Işık, Emin. "Hucurât Sûresi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 18: 278-279. İstanbul: TDV Yayınları, 1998.

İbni Kesir. *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsîri*. 16 cilt. çev. Bekir Karlığa ve Bedrettin Çetiner. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1991.

İmam Kurtubî. *el-Câmiu li'-Ahkâmi'l-Kur'ân*. 20 cilt. çev. M. Beşir Eryarsoy. İstanbul: Buruc Yayınları, 2015.

Karagöz, İsmail vd. *Dinî Kavramlar Sözlüğü*. Ankara: DİB Yayınları, 2010.

Karagöz, İsmail. "İdğam". *Dinî Kavramlar Sözlüğü*. Ankara: DİB Yayınları, 2010.

Karakaya, Ayşe ve Mehmet Akın. *Kur'an Okuma ve Tecvid*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2021.

Karaman, Fikret. "İslam". *Dinî Kavramlar Sözlüğü*. Ankara: DİB Yayınları, 2010.

Karaman, Hayreddin vd. *Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir*. Ankara: DİB Yayınları, 2020.

Kaya, Davut. *Tecvidli Kur'an Okuma Rehberi*. Ankara: DİB Yayınları, 2022.

Köksal, M. Asım. *Peygamberler Tarihi*. İstanbul: TDV Yayınları, 2005.

Köprülü, Orhan F. "Efendi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 10: 455-456. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

Malik b. Enes. *Muvatta*. çev. Ahmet Büyükpınar. İstanbul: Beyan Yayınları, 1994.

Maşalı, Mehmet Emin. "Mushaf". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 31: 242-248. Ankara: TDV Yayınları, 2020.

MEB Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı (Ortaokul-İmam Hatip Ortaokulu 5-8. Sınıflar). Ankara, 2018.

Özervarlı, M. Sait. "Kadr Sûresi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 24: 139-140. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.

Özler, Mevlüt. "Tevhid". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 41: 18-20. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Paçacı, İbrahim vd. *Kur'an-ı Kerim Meâli*. Ankara: DİB Yayınları, 2014.

Sürmeli, Mehmet vd. *Dinî Terimler Sözlüğü*. ed. Ahmet Nedim Serinsu. Ankara: MEB Yayınları, ts.

Sinanoğlu, Mustafa. "İslâm". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 23: 1-2. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.

Sinanoğlu, Mustafa. "Şirk". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 39: 193-198. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Topaloğlu, Bekir. "Yûsuf". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 44: 1-5. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.

Toprak, Süleyman. "Haşir". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 16: 416-417. İstanbul: TDV Yayınları, 1997.

Tuğral, Rahim. *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*. İzmir: İzmir İlâhiyat Fakültesi Vakfı, 2009.

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.

Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzu. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2021.

Uludağ, Süleyman. "Amel". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 3: 13-16. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Uludağ, Süleyman. "Takvâ". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 39: 484-486. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Yavuz, Yusuf Şevki. "Âmentü". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 3: 28-30. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

Yavuz, Yusuf Şevki. "Peygamber". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 34: 257-262. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.

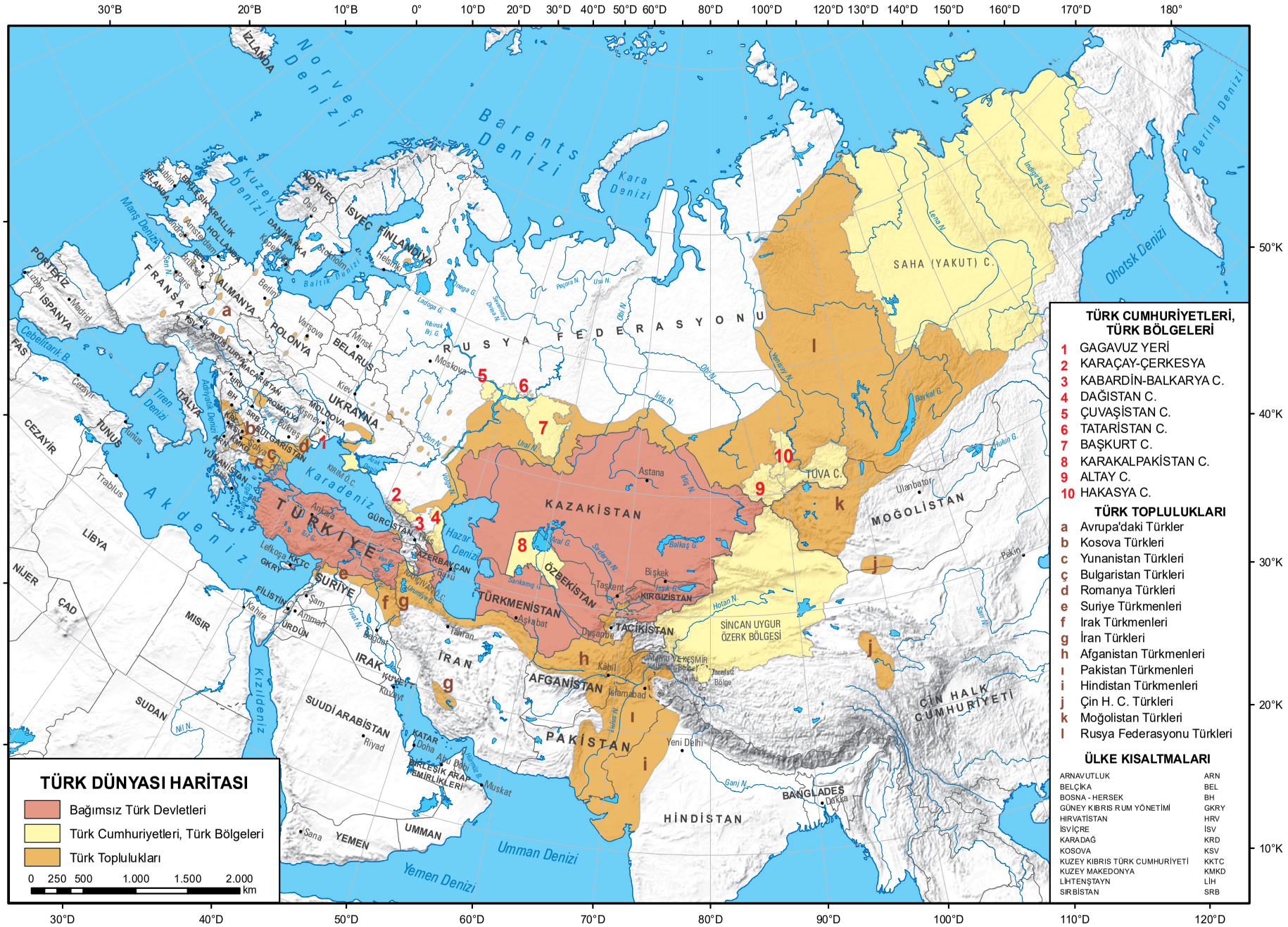
Yazır, Elmalılı M. Hamdi. *Hak Dini Kur'an Dili*. 10 cilt. İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.

Kaynakça atıf sistemi, İsnad 2. Edisyon yazım kuralları ve kaynak gösterme biçimine göre düzenlenmiştir.

CEVAP ANAHTARI

GÖRSEL VE GENEL AĞ KAYNAKÇASI

25°D
30°D
35°D
40°D
45°D
40°K
35°K
ROMANYA
Bükreş
UKRAYNA
RUSYA FEDERASYONU
HAZAR DENİZİ
Sofya
BULGARİSTAN
K A R A D E N İ Z
GÜRCİSTAN
Tiflis
YUNANİSTAN
Edirne
Kırklareli
Tekirdağ
İstanbul
MARMARA DENİZİ
Gökçeada
Bozcaada
Çanakkale
Yalova
Kocaeli
Düzce
Bartın
Zonguldak
Karabük
Kastamonu
Sinop
Samsun
Amasya
Çankırı
Çorum
Tokat
Ordu
Giresun
Trabzon
Rize
Artvin
Ardahan
ACARA Ö.C.
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
Kars
Erivan
Gümüşhane
Bayburt
Erzincan
Erzurum
Iğdır
NAHÇIVAN Ö.C. (AZERBAYCAN)
Ağrı
Bursa
Bilecik
Sakarya
Ankara
Balıkesir
Eskişehir
Kırıkkale
Yozgat
Sivas
Tunceli
Bingöl
Muş
Bitlis
Van
Kütahya
Kırşehir
Manisa
Afyonkarahisar
Uşak
İzmir
Elâzığ
Malatya
Kayseri
Nevşehir
Aksaray
Konya
Niğde
Aydın
Denizli
Isparta
Burdur
Muğla
Antalya
Karaman
Kahramanmaraş
Adıyaman
Diyarbakır
Batman
Siirt
Şırnak
Hakkâri
Mardin
Osmaniye
Adana
Gaziantep
Şanlıurfa
Mersin
Kilis
Hatay
EGE DENİZİ
AKDENİZ
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
Erenköy
Lefkoşa
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ
S U R İ Y E
I R A K
İ R A N
LÜBNAN
Beyrut
Şam
Bağdat
L İ B Y A
M I S I R
Tel Aviv
FİLİSTİN
Batı Şeria
Doğu Kudüs
FİLİSTİN
Gazze Şeridi
İSRAİL
Tuna N.
Kızılırmak N.
Yeşilırmak N.
Sakarya N.
Kura N.
Aras N.
Fırat N.
Dicle N.
Ceyhan N.
Seyhan N.
Göksu N.
Meriç N.
Büyük Menderes N.
Küçük Menderes N.
Gediz N.
Tuz Gölü
Van Gölü
Urumiye Gölü
TÜRKİYE'NİN MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİ İLE KARA VE DENİZ KOMŞULARI HARİTASI
BAŞKENT
Ankara
İL MERKEZİ
Elâzığ
GÖL
ÜLKE SINIRI
ÖZERK BÖLGE SINIRI
AKARSU
0 50 100 200 300 400
km
Harita Genel Müdürlüğü tarafından üretilmiştir.

TÜRK DÜNYASI HARİTASI
Bağımsız Türk Devletleri
Türk Cumhuriyetleri, Türk Bölgeleri
Türk Toplulukları
0 250 500 1.000 1.500 2.000 km
TÜRK CUMHURİYETLERİ, TÜRK BÖLGELERİ
1 GAGAVUZ YERİ
2 KARAÇAY-ÇERKESYA
3 KABARDİN-BALKARYA C.
4 DAĞISTAN C.
5 ÇUVAŞİSTAN C.
6 TATARİSTAN C.
7 BAŞKURT C.
8 KARAKALPAKİSTAN C.
9 ALTAY C.
10 HAKASYA C.
TÜRK TOPLULUKLARI
a Avrupa'daki Türkler
b Kosova Türkleri
c Yunanistan Türkleri
ç Bulgaristan Türkleri
d Romanya Türkleri
e Suriye Türkmenleri
f Irak Türkmenleri
g İran Türkleri
h Afganistan Türkmenleri
ı Pakistan Türkmenleri
i Hindistan Türkmenleri
j Çin H. C. Türkleri
k Moğolistan Türkleri
l Rusya Federasyonu Türkleri
ÜLKE KISALTMALARI
ARNAVUTLUK ARN
BELÇİKA BEL
BOSNA - HERSEK BH
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ GKRY
HIRVATİSTAN HRV
İSVİÇRE İSV
KARADAĞ KRD
KOSOVA KSV
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KKTC
KUZEY MAKEDONYA KMKD
LİHTENŞTAYN LİH
SIRBİSTAN SRB
Norveç Denizi
Barents Denizi
Kara Denizi
Bering Denizi
Ohotsk Denizi
Kuzey Denizi
Akdeniz
Karadeniz
Hazar Denizi
Umman Denizi
Yemen Denizi
RUSYA FEDERASYONU
KAZAKİSTAN
TÜRKİYE
İRAN
AFGANİSTAN
PAKİSTAN
HİNDİSTAN
ÇİN HALK CUMHURİYETİ
MOĞOLİSTAN
SAHA (YAKUT) C.
TUVA C.
SİNCAN UYGUR ÖZERK BÖLGESİ
ÖZBEKİSTAN
TÜRKMENİSTAN
KIRGIZİSTAN
TACİKİSTAN
AZERBAYCAN
SURİYE
IRAK
SUUDİARABİSTAN
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ
UMMAN
YEMEN
BANGLADEŞ
UKRAYNA
BELARUS
POLONYA
ROMANYA
BULGARİSTAN
YUNANİSTAN
İTALYA
FRANSA
ALMANYA
İSPANYA
PORTEKİZ
İSVEÇ
FİNLANDİYA
NORVEÇ
İZLANDA
DANİMARKA
HOLLANDA
BELÇİKA
İSVİÇRE
AVUSTURYA
MACARİSTAN
SIRBİSTAN
BOSNA-HERSEK
KOSOVA
KUZEY MAKEDONYA
ARNAVUTLUK
HIRVATİSTAN
SLOVENYA
MOLDOVA
LİBYA
MISIR
SUDAN
NİJER
ÇAD
CEZAYİR
TUNUS
FAS
GÜRCİSTAN
ERMENİSTAN
KKTC
GKRY
FİLİSTİN
URDUN
KATAR
KUVEYT
Moskova
Kiev
Minsk
Varşova
Berlin
Paris
Londra
Madrid
Roma
Atina
Ankara
İstanbul
Tahran
Bağdat
Şam
Ammam
Kahire
Trablus
Riyad
Doha
Abu Dabi
Muskat
Sana
Aşkabat
Taşkent
Bişkek
Duşanbe
Kabil
İslamabad
Yeni Delhi
Dakka
Astana
Ulanbatur
Pekin
Lefkoşa
Cebelitarık B.
Manş Denizi
Tiren Denizi
Adriyatik Denizi
Ege Denizi
Baltık Denizi
Ural N.
Volga N.
Ob N.
Yenisey N.
Lena N.
Indigirka N.
Kolyma N.
Pechora N.
Dvina N.
Onega G.
Ladoga G.
Rybinsk Bzj. G.
Baykal G.
Hotan N.
Sarı N.
Tarafsız Bölge
Nil N.
Fırat N.
Dicle N.
Sarısamış G.
Balkaş G.
Aral G.
Hint Okyanusu
Kızıldeniz
Gani N.
Irtiş N.
Dvina N.
Dnyepr N.
Dnyestr N.
Don N.
Volga N.
Ural N.
Kura N.
Aras N.
Sırdarya N.
Amudarya N.
Tuzla G.
Kerç B.
Azak Denizi
Kırım G.C.
30°B
20°B
10°B
0°
10°D
20°D
30°D
40°D
50°D
60°D
80°D
100°D
120°D
130°D
140°D
150°D
160°D
170°D
180°
40°K
30°K
20°K
10°K
50°K
30°D
40°D
50°D
60°D
70°D
80°D
90°D
100°D
110°D
120°D